

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTOR-ALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A hét folyamán a következő hivatalos iratot vettük:

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

A «Fertői csónakázó-társaság» a «Herkules» című testgyakorlati közlőnyt *hivatalos lapjává* választotta.

Erről a tek. szerkesztőséget azon kérelemmel van szerencsém értesíteni, hogy a club közleményeinek helyt adni sziveskedjék.

Sopron, 1885. máj. 26.

Laubhaimer Oszkár,
e. jegyző.

Az országos torna-ünnepély.

Magyarországon a tornázás nehezen gyökeresedett meg; de a lassú fejlődésnek ma már szép virága van. Egyleteink, ha nem is számosak, de aránylag a

legelterjedtebbek és leglátogatottabbak. — A fővárosi és a vidéki nagyobb városok torna-egyleteiben a középszerű tornászok nagy számot tesznek ki. Az iskolai tornázás pedig napról-napra neveli a jó tornászokat.

Hanem minderről vajmi keveset tud az a nagy közönség, melynek nálunk csak ritkán nyílik alkalma torna-ünnepélyekben gyönyörködni. Az idei országos torna-ünnepélynek nagy becsét kölcsönöz tehát, hogy a kiállítás alkalmával nagyszabású tornában mutatja be hazai tornázásunk állapotát.

Előre mondhatjuk, hogy az eredmény még a két-kedőket is meg fogja lepni. — Mi, kik hazánk csaknem minden nagyobb torna-egyletének láttuk működését, bátran merjük állítani, hogy mind szám, mind erő tekintetében tornászaink az ünnepélyen a közönség teljes elismerését fogják kiérdemelni.

Az eddig bejelentett egyletek, legkevesebb, 200

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

A «Neptun» csónakházának megnyitása.

(1885. május hó 23-án.)

Jellemzi a magyar sportviszonyokat, hogy minden ily mulatságos sport-ünnep jobban sikerül, mint a komoly verseny. Sehogy sem akarjuk egy pillanatra is nagyon komolyan venni a dolgot, hanem ha maga a verseny «casus bibendi», úgy ez is jobban megy.

Nem szólunk most a «Neptun»-ról, — mert oly egyletet, melyben 31 működő tag közül 14-en versenyre készítik magukat, nem lehet vádolni sportszerűtlenséggel, — csak eszünkbe jut a füstbe ment regattánk e sikerült ünnepély lefolyásakor.

Hanem mielőtt röviden ismertetnénk a versenynyel egybekötött megnyitást, nézzük meg magát a csónakházat.

Olvastunk, hallottunk róla már sok szépet, de a valóság még is kellemesen lepett meg. A vadregényes kis Margitsziget árnyas partján, több méternyi magaslaton épült a csónakház, homlokzatával a nagy Dunára nézve. Alakja kellemes arányú s bár dísztelen, festetlen fából készült, a zöld lombok alatt szép képet nyújt. De mindennek felett meglepő a belső berendezés csinja és kényelme. A nagy csónak-teremben a felrakott csónakok mellett széles tér marad még bejáratul az öltöző- és háló-terembe. A teremben jelenleg 6 ágy van berendezve, bár még ennyi elegendő.

És itt most olyan dolog történik, a mi Magyarországon még eddig nem volt. — E csónakház az első nálunk, melyet az első komolyan trainirozó csapat lakja. A Bécsbe menő négyes csapat

legénysége a következő: ifj. Ádám Károly (4), dr. Piday Béla (3), Rauchbauer Antal (2), dr. ifj. Várady Gábor (1), Filser Károly (korm.). — Ezenkívül a legkomolyabb trainingben van még s hasonlóképp künn lakik Mészáros Ferencz, ki a skiff-versenyekben vesz részt.

Menjen ki minden sportbarát s nézze meg a csónakház berendezését, fekvését, a csónakázók komoly munkáját s bizonyosan a tudattal jó vissza, hogy itt a sport valódi hazát lelt.

Regényes, újdonságyszerű, különösen ingerlő szép életet él itt a versenyre készülő csapat. A magányos sziget csendjében, a fülemülék hajnali dalára kelnek fel a valóban deli ifjak s gyors munkával a vízre emelik a lenge csónakot. A tükörsíma Duna vize a keskeny csónak és a finom lapátok alatt alig fodrozódik fel. Mint a kimért zene hangjai, oly szabatosan hangzanak az evező lendületes csapásai. — Remek látvány az ifjak erőteljes, gyors és mégis ütényszerű evezése. — A csónak hihetetlen gyorsan siklik tova, mignem a kormányos a parthoz vezeteli csapatját. Kiszállnak, futás, pihenés és étkezés után már 8 órákor reggel mindenki a közönséges életmunkája mellett van. Délután a csapat ismét a szigeten van és józan mulatság mellett együtt töltik az időt. — Valóban ez élet gyönyöre a verseny győzelme nélkül is elég jutalmat nyújt a trainirozóknak, a közönséges napok szórakozásainak elhagyásáért.

Hozzá kell még ez élethez venni a most trainirozó csapatnak azt a szerencséjét is, hogy ugyszólva gondoskodva van állandó vigaságukról az által, hogy Ádám Károly is köztük van, kinek kiapadhatlan humora minden estjét felvidítja a kis társaságnak.

Magának a megnyitásnak természetesen a főérdeket az a verseny kölcsönzött, mely előnyadással a fentnevezett senior csapat és a juniorok közt folyt le.

tornászszal jelennek meg a porondon. De még hátra van Arad, Szeged, Szabadka, Magyar-Óvár, Debreczen, Nagy-Kanizsa. Pedig nem hihetjük, hogy az itt virágzó egyletekből ne volna legalább 10—10 tornász, kik a nagy napra fel ne jönnének.

A részvétel az ünnepélyen minden egyletnek hazafias kötelessége. Ez ünnep a testgyakorlásban nemzeti ünnep színében tűnik fel, melynek fényét és sikerét minden egyletnek és tornásznak elő kell segíteni.

Ne gondoljunk bár arra, hogy e kiállítási ünnepen a külföld jó véleményét is kiérdemelhetjük, maga az is elég lelkesítő lehet, hogy nemzetünk előtt mutassuk be előnyösen tornázásunk fejlettségét. — És erre nézve talán számos év múlva sem lesz olyan kínálkozó alkalom, mint e mostani.

A még eddig nem jelentkezett egyletek bizonyosan nem fogják magukat kivonni nemzeti tornázásunk méltó bemutatásától és remélhetjük, hogy az ünnepélyen legalább félezer tornászt látunk az egyleti zászlók alatt.

A torna-ünnepély lefolyását lapunk más helyén ismertetjük, itt csak azt emeljük ki, hogy nemcsak a felnőttek tornázása, de a tanulóké is be lesz mutatva az ünnepélyen. És e tekintetben is biztosak lehetünk a sikerről. A fővárosi iskolákban, különösen a felsőbbekben a tornatanítás olyan kezekben van, hogy ez elég kezesség a siker felől.

A szabadgyakorlatokhoz való felvonulás tizenhatos sorokba felséges látványt fog nyújtani, de még inkább a nagyon változatos képet mutató szabadgyakorlatok. Impozáns lesz a számos tornaszerezen dolgozó tornászok mozgalmas képe.

Igen érdekes lett volna az akadály-verseny is, ha nem az idő ellen, hanem egymás ellen küzdöttek volna a felek, de így érdeklél csak az nézheti, ki óráján az időt is nézi.

Még egyszer a nemzeti testedzés ügyében kérjük a vidéki egyleteket, hogy minél több tornászszal jelenjenek meg a nagy torna-ünnepélyen.

K. L.

Tornagyakorlatok és játékok beosztása a népiskoláknál.

A tornagyakorlatoknál a következő megkülönböztetések vannak: rendgyakorlatok, szabadgyakorlatok, szerekkel gyakorlatok és játékok.

A rendgyakorlatoknál vannak: csapattest alakítási, sorképzési és bontási és menetelési gyakorlatok, még pedig a katonai gyakorlati szabályzattal hasonló módon vagy pedig kevesebb megszorításokkal, szabadabb tornászati cselekvésmóddal (népiskoláknál).

A szabadgyakorlatoknál vannak: tagszabadgyakorlatok, szökdelési és társas szabadgyakorlatok. A tagszabadgyakorlatokhoz tartoznak a helyben fordulási, lépkedési, testtaghajlítási és nyújtási gyakorlatok. A szökdelési szabadgyakorlatokhoz tartoznak az ugrással végzett álláserek, a helyben futások, ugrások, szökdelések. A társas szabadgyakorlatok olyanok, melyeknél egyik egyénnek cselekvése egy másik egyénnek támogatását vagy ellentéteit, közreműködését igényli.

A szergyakorlatoknál általában vannak kézi szerekkel gyakorlatok, t. i. bottal, vagy súlyzókkal, vagy rúdakkal, vagy rövid lengő zsinórral végzendő összgyakorlatok. Vannak helyből kimozdítható, hordozható szereken gyakorlatok, u. m. ugró szerek, zsámolyok, bak-, ugró- és roham-deszkák, korlát stb. Vannak u. n. állványos szereken gyakorlatok, u. m. mászó póznákon, létrákon, gyűrűshintán, nyújtón, lebegő gerendán stb.

A játékoknál megkülönböztethetők a tornajátékok és a népies játékok. A tornajátékok közé szokás sorolni ugyan a népies játékok legnagyobb részét is, azonban ha már éppen megkülönböztetést akarunk tenni a «tornászati» jelző szóval, az esetben tornajátékoknak csak azok veendő, melyek sajátos tornaszerek igénybevételével, vagy sajátos tornászati testműködésekkel történnek, minők pl. a kötélhúzás, körben forgatott zsinór fölött szökdelés, egymás fölött átugrás (bakugrás), versenyfutás, talicskázás, kakasviadal és több effélék. «Népies», vagy helyesebben mondva «edző játékok» néven nevezendők minden oly társasjátékok, melyek a népies szokásokból önmagukban fejlődtek ki, függetlenül minden tornászati módtól. Ilyen edző játékok például a labdázás, tekézés, golyózás, fáhozfogódsi, szembekötődsi, cizézés, kint a bárány bent a farkas, «jertek haza libuskáim» és több számtalan más e fajta játékok.

Megjegyzendő, miszerint a fent elősorolt tornászati módok és játékok rendszeren összevegyítettnek olyképen, hogy egyik a másikat megkönnyítse vagy kiegészítse. Így vegyülnek egyes rendgyakorlatok a szabadgyakorlatokkal és viszont, például történnek menetelések egyes tagszabadgyakorlatokkal (karlebegtetés, lökés, ütés, lendítésekkel), vagy történnek tagszabadgyakorlatok kézi szerek használatával és rendgyakorlatokkal együtt. Tornászati és

E verseny kezdete előtt már jóval előbb megtelt a csónakház előtti tér igen díszes közönséggel. Ott volt az egylet elnöke Hieronymi Károly kedves nejével, ki a csónakház berendezését és az egész ünnepély lefolyását tetszéssel nézte végig. — Ott láttuk Váradi Gábort nejével, fiuk szép munkájában gyönyörködni. — A hölgyközönség közül a következőket tudtuk feljegyezni: Aigner Imréné, Csizik Béláné, Hauser Adorjáné, Kiss Károlyné, Nérey Ödöné, továbbá Aigner Irma, Ádám Gizella, Dégen Zseni, Gobra Melánia, Hilscher Ilona (Pécs), Lenhossek Jozéfa, Wöhler Mariska stb.

A versenybírói tisztet Hieronymi elnök teljesítette. Indító és időmérő Mészáros volt. A pálya az ó-budai parttól a csónakházig körülbelül 2600 métert tett ki. A senior csapat négy hajóhosszal hátrább indult. A junior csapat legénysége a következő volt: Nérey Ödön, dr. Hauser Adorján, dr. Stettner László, dr. Farkas Gyula. Nagy Liviusz (korm.). — Az indítástól kezdve mindvégig a junior csapat maradt előnyben. És ezt főleg annak lehet betudni, mert a senior csapat a hajógyári holt vízből sokkal később jöhetett a jó vízbe, mint a junior csapat. A czél előtt kevéssel gyors evezésel a senior csapat teljesen a juniorok mellé jött, de ezek itt bámulatos erős evezőcsapással csaknem háromnegyed csónakhosszal elsőeknek értek be. E váratlan eredmény felette érdekessé tette e kis versenyt és valószínűleg egy új mérkőzésnek ad lételt. Magunk is helyesnek tartanánk, ha jobban megválasztott induló helyről, különben hasonló handicappal megújítatnék a verseny. Az ily mérkőzések adnak csak igazi sport-életet az egyletnek.

Az evezésről szólva, valóban meglepő szép eredményről irhatunk. Mészáros, Csizik skiff-evezése és a két négyes csapaté, különösen a senioroké valóban korrektnek vehető. A senior csa-

patnak húzása erős nagy fogású, de kissé gyorsabb lehetne. Általában még nem látszik meg trainingjökben, hogy erejüket az utolsóig ki tudják fejteni. Most szorításuk nem is volt észrevehető és beérkezésüknel a kelletnél még jobb kondiczióban is voltak. A versenynél csak a versenyre szabad az erőt fennhagyni és a túleröltetésig mindent ki kell adni.

A verseny lefolyása után a künnlevő egyleti tagok három négyes és két skiff-hajóban körben csónakáztak a közönség mulattatására. E pár csónak felvonulása is mily szép látvány volt, képzelhetjük, mily remek kép volna, ha a fővárosi csónakok mind résztvennének ily ünnepélyen. De bizony itt egyetlen más csónakot nem lehetett látni, csak a «Neptun»-ét.

Az ünnepélyt az alsó vendéglőben rendezett társasvacsora zárta be, melyen az egylet tagjai majd mind jelen voltak. Az izletes étkek után csakhamar megeredtek a pohárköszöntők. Mészáros az egylet szeretett elnökét élte, Váradi (senior) a győztes junior csapatot, Hauser a loyális seniorokat élte, Nérey szellemes beszédben Farkas Gyula atyját, az erős csónakász erősebb atyját köszönti fel. Perger Ferencz a sport szép közönségeért, a nőkért őríti poharát. Ádám Géza (junior) az egylet művezetőjére, az ifjúság lelkes tanítójára köszönt. — A társaságot hangos derűtségbe hozták Ádám Károly humoros meséi, melyek hallgatása mellett a társaságot az éjféli is az asztalnál találta. — Kis ladikon kellett a budai partra átkelni, de a csónakászok karja gyorsan átszállította a társaságot.

A megnyitott csónakháznak nem kívánunk békét és nyugalmat, sőt hadd verje fel csendét mindig a vidám munka zaja. A kezdet olyan, hogy méltó folytatása csónaksportunk dícsőségét szülheti. Hiszszük, hogy így is lesz.

iskolai szempontokból csak azon játékok karolandók föl, melyekkel többen együtt társaságban játszhatnak.

Testedzési és nevelési szempontból a gyakorlatoknak olyatán alkalmazásba vétele a leghelyesebb, a miként az illetőknek testi és lelki fejlettsége és ereje leginkább kívánatossá teszi. Ez alkalommal csak a 6—12 éves gyermekekről, a népiskolai növendékekről szólva, helyesen így oszthatók fel az edző és élénkítő gyakorlatok: az óra kezdetén 5—10 perczig tartó rendgyakorlatok, illetőleg tömeg felállítás a szabadgyakorlatok végzésére, 20—25 perczig szabadgyakorlatok, (tehát félórásig rend- és szabadgyakorlat), 15—20 perczig szerygyakorlatok egyfajta szeren és végül játékok.

Minden alkalommal olynemű gyakorlatok osztassanak be a szabad- és a szerygyakorlatok közé, hogy míg az egyik kiválóan a karokat és felső testtörzset működteti, addig a másik az alsó testre, a lábakra hasson erősebben. Ha szökdelési szabadgyakorlatok vagy több menetelési, futtatási vagy egyéb kiválóan a lábakat működtető összgyakorlatok végeztetnek az óra első felében, akkor azok után a szereken kargyakorlatok vétessenek elő, tehát nem ugrások. Ellenben, ha előzőleg különösen a karokra és felső testre ható tagszabadgyakorlatok vétettek elő, akkor utána inkább czélszerű az ugrásra való szereket használni.

Játékok egyáltalán nem osztandók be az óra elejére. Leghelyesebb, ha az óra vége felé vétetnek alkalmazásba. Azonban minden hónapban egyszer — különösen az alsóbb osztályok növendékeinél a tornaórának második fele teljesen játékokra fordítandó, illetőleg a szertornázás helyett a testre hatékony társasjátékok és élénkítő gyakorlatok veendők elő, vagy legalább az élénkebb társas szabadgyakorlatokból egy kettő; minők például a kétélhúzás, kakasviadal, talicskázás, labdázás (duplex, kerek-róta), tehercipelés (egymást a háton hordozni), rövid pályán futások és járáások, vagy danolással menetelések, az ugynevezett «fűzerek» (szebb sor- és csapatmozdulatok, csoport-képzések és bontakozások).

A «Kolozsvári Athletikai Club» 1-ső nyilvános viadala 1885. május 17-én.

A szeszélyes időjárás, mely rossz auspiciumokat szolgáltatott vala a kolozsvári athléták ez első ünnepélyére, délután mind derültebbé vált, a lövőház kertje hatalmas fái fölfogták a lengedező nyugati szelet, a levegő hőfoka mérsékelt, kellemes vala.

Négy óra tájt 200 főnél valamivel többet számláló aránylag csekély, de úri közönség foglalta el a tojásdad alakú nézőtér, a katonai zenekar kisebb időközökben egy-egy harcias indulót, vagy vidám táncdarabot játszott, a versenyzők pedig izlésteljes versenyruhákban járva-keelve, magukra vonták a kezdődő viadalt kíváncsian váró közönség figyelmét.

A versenybírószág tagjai közül megjelentek: báró Jósika Lajos, a club elnöke, dr. Felméri Lajos és Héczey Lajos, a ki, miután az igazlátóul (1-ső fokú versenybíró) fölkért dr. Lindner Gusztáv meg nem jelent, ennek tisztjét átvette. Indító: Albert Károly. Időmérő: Szokolay Kornél, a «M. A. C.» választmányának tagja.

Az egyes versenyek következőkép folytak le:

I. *Síkverseny.* Távolság 100 yard (91 méter). Díj: a M. A. C. bronz érme.

Elsőnek ért 13 másodpercz alatt Velits Zoltán, utána Borbély György, harmadiknak pedig Tamássy Péter. Balogh Vendel és Rettégi Kálmán visszaléptek.

II. *Súlydobás.* Tét: fél forint. Tiszteletdíj. 15 fontos golyóval dobtak Gállfy Kálmán 27, Malonyay Dezső 25, Páska Zoltán 23 lábnyi távolságra. (A térmérő fölöslegesnek tartá a távolságot a törvényes mértékben kifejezni.)

III. *Bajnoki síkverseny.* Távolság: 2 angolmérföld (3218 m.). Tét: 1 ezüst forint. Első díj a M. A. C. ezüst érme és a bajnokjelöltség, második díj a M. A. C. bronz érme.

A pálya szabálytalan önmagába visszatérő vonalat ír le, talaja egyik részében friss füvenyezés következtében feltűnően laza. Tizenegyedfélszer megkerülő. A befutott köröket minden versenyző részéről egy-egy számuló jegyzi.

Folyton Balogh vezetett, nyomban utána következett Borbély, azután Szüllő, Gállfy, Páska valamivel hátrább maradt. Gállfy félúton kitört. Borbély az utolsó körnél Baloghot leszorította, a ki ezután Páskával együtt kilépett. Elsőnek Borbély ért 14 percz alatt, jó másodiknak Szüllő. A futás általában egyenletes volt, Szüllő pedig szép stylben tartott futásával általános elismerést nyert.

IV. *Ökölvívás.* Díj: a M. A. C. bronz érme és tiszteletdíj. A lökéseket mint bizalmi férfiak számították: Szokolay Kornél, herczeg Odescalchi Liviusz, dr. Baintner Húgó és Kuskó István.

Egy-egy perczig tartó három összecsapásban megmérkőztek: Illing Sándor és Páska Zoltán. Utóbbi 12 lökessel Illing 7 lökése ellenében győztesnek jelentetett ki. Simó Balázs visszalépett.

V. *Gátverseny.* Távolság egynolczad ang. mértf. (201 méter). 6 gát. Díj: a M. A. C. ezüst érme.

Indultak: Balogh Vendel, Borbély György, Deák Albert, Malonyay Dezső, Páska Zoltán és Szüllő Árpád. Elsőnek ért 30 mp. alatt Szüllő, utána Balogh, harmadiknak Borbély.

VI. *Birkózás.* Tiszteletdíj. Birkóztak: Páska Zoltán és Sztupjár Sámuel.

Hosszabb küzdelem után Sztupjár eldönté Páskát, a ki azonban ellenfelet magával rántá és ez után fölülkerekedve, annak vállait a földhöz szorította, mire a versenyszabályok értelmében győztesnek nyilvánított.

A második küzdelem Páska és Borbély György között folyt le ügyesen és csinnal. Miután 2 percz alatt eredményre nem vezetett, az igazgató által néhány perczre felfüggesztetett. A megújult mérkőzésnél Borbély ismét halogató, hátráló modorába veté bizalmát, ellenfelét át sem karolva, Páska által azonban, ki rohamosan előlépett, hanyatt a földre terítettett.

VII. *Távugrás.* Tét: fél forint. Díj: a Magyar Athletikai Club bronz érme.

Deák Albert 5, Páska Zoltán 4'98, Balogh Vendel 4'80, Szüllő Árpád 4'70 és Borbély György 4'65 méternyi távolságot ugrott át.

Vigaszversenyül sík futás volt kitűzve, melynek a club tagjai által felajánlott díját (2 üveg pezsgőt) Balogh Vendel nyerte meg Sztupjár Samu ellenében.

A versenyek közül nagyobb jelentőséget a bajnoki síkversenynek, a gátversenynek, a birkózásnak és némileg az ökölvívásnak lehet tulajdonítani.

A bajnoki síkverseny fölébreszté a kedvet a futás iránt a kolozsvári fiataltságban, a mely a magyar közmondás szerint a futást szégyennek tartá. Rendszeresen egyedül Szüllő Árpád trainirozott, a ki valóban kitűnő kondiczióban is lépett a versenyterre s a gátversenyben a bajnoki versenyre szánt trainingje gyümölcsseit élvezé. Borbélyt, a ki már a mult évi és harmadévi versenyjárásokban kitűnt, inkább általános trainingje és szívós kitaró testalkata segíté győzelemre. Hasonlót mondhatunk Páska Zoltánról, az ökölvívás és birkózás győzteséről.

Az ökölvívásnak, habár inkább a rögtönzés, mint a training jellegét viselé magán, meg volt az az érdeme, hogy a versenyzők nyugodt magatartása által a közönséggel eme versenynemet megkedvelteté s a club tagjai között is kedvet ébresztett az athletika eme fontos ága iránt.

A birkózás a maga nemében kitűnőnek mondható. Az összes versenyzők eme kiválóan nehéz versenynemben nagy ügyességet és eleganciát fejtettek ki. Kivánatos, hogy ezen nálunk nemzeti gyakorlatot a club tagjai közül ezentúl is minél számosabban üzzék.

Aránylag csekély volt az érdeklődés a 100 yardos síkverseny iránt. Versenyzőink jól fogják tenni, ha a francia hossz mérték iránt alaposan tájékozzák magukat s a métert illetőleg is hasonló tanulmányokba mélyednek, mint eddig a litert illetőleg tették; akkor nem lesznek kétségben az iránt, vajjon a 3 kilométer vagy a 91 méter nagyobb távolság-e? s a rövid futásra valószínűleg többen fognak vállalkozni.

Teljesen rögtönzött volt még a súlydobás és a távolugrás. Itt még nagy munkát kell végezni.

A gátverseny ugyszólván a bajnoki verseny hulladékaiból nyerte az erőket. — A gátugrás rendszeres begyakorlását nem eléggé ajánlhatjuk versenyzőinknek. Sok közöttük az arra termett erő, de egyikök sem bírja azt kellőleg felhasználni.

A mi a versenyzők személyét illeti, ugy a «Herkules» olvasói Borbélyt és Illinget már a mult őszi versenyjárásról ismerik. Szüllő Árpád középtermetű, kissé az elhízásra hajlandó, különben erős szervezetű fiatal ember, a kinek jó humora és szelid kitaró jelleme a trainirozást könnyűvé tették. Páska Zoltán alacsony zömök termetű, izmos ifjú, a ki mindent gyakorol, mindennel megpróbálkozik és ép ezért a rendszeres, specialis training titkaiba nem bír behatolni. Balogh Vendel alacsony, de szívós fiatal ember és gyakorlott izmokkal bír. Deák Albert, Malonyay Dezső, Sztupjár Sámuel és Velits Zoltán kitűnő fiatal erők, a kiket azonban akkor fogunk a «Herkules» olvasóival megismertetni, ha majd komoly training mellett erejökhez méltó eredményeket fognak fölmutatni.

Dr. BAINNER HUGÓ.

Nyilazó társaság.

(Képpel.)

Megpróbáltunk már megszólva minden testgyakorlatot a nőkkel megkedveltetni, de nálunk a nők, kivéve pár mágnásnőt, egyet sem karoltak fel igazán. Nálunk a nők nem halásznak, kirándulásban nem gyalognak, nem labdáznak, nem vívnak, nem csónakáznak, nem tornáznak, alig egy keveset úsznak és korcsolyáznak és sokat táncolnak.

És én egyetértek azokkal, kik az egész testgyakorlati hátramaradásunkat sokban a nők közönyének tulajdonítják. — Hanem mondjuk ki mindjárt, hogy a baj oka nem hölgyeinkben rejlik, hanem keleties gondolkozású férfainkban, kik a sportot űző nőtől félnek s kik, ha lehetne, az emancipálást minden téren megakadályoznák.

Különösen középosztályunk e téren olyan konzervatív, hogy bizonyynyal nem egy hamar alakul meg egy oly díszes társaság, milyent képünk a legkellemesebb időtöltésben feltüntet.

Minden eddig nálunk űzött sport között a nyilazást találjuk a legalkalmasabbnak arra nézve, hogy a nőket is belevonjuk a

Képünk egy angoltársaságot ábrázol a leghivebb rajzban. Láthatjuk, hogy az idősebbek vagy fáradtak a sátorban vagy árnyékában, kényelmes táborig székben szórakoznak, míg az ifjúság a távol célba lö. A nyilveszszőket egész ládászámra hozzák ki, hogy összeszedésökökkel ne kelljen az időt veszteni. Nem gondolhatjuk, hogy e kép ne keltené fel mindenikben a vágyat hasonló módon szórakozni. Pedig a vágy valószínűleg vajmi kevés költségbe és nehézségekbe ütközik.

Közelebb ismertetni fogjuk bővebben a nyíl kezelését, mely bár igen egyszerű, mégis több fogása van.

A tornázás fejlődése Magyarországon.

(Folytatás és vége.)

Azon pillanattól kezdve, midőn a pesti torna-egylet mint «Nemzeti torna-egylet» működését saját díszes és nagy tornacsarnokába helyezte át (ősz utcában), ezen időtől fogva kezdődik hazai tornászatonk virágzása új korszaka. Ekkor tűnt ki a mi korán elhunyt Matolainknak valódi genialitása úgy az elmélet

NYILAZÓ TÁRSASÁG.

testedző mulatságokba. — Mert nem kell több, mint hogy bármelyik sport kellemeit megízleljék nőink, úgy a többi iránt is hajlamot nyernek. És a hol ők vannak, hol velük együtt a férfi is kedvére űzheti sportját, ott meg fog állandósulni a testedzés.

Hanem már soknak ajkán látom a mosolyát, mikor a nyilazást a testedzésnek számítom. — De csak úgy van a dolog, hogy kinek kezében sem volt egy ily megmosolygott nyíl, nem is gondolhatja, hogy kifeszítése mily erőbe kerül.

Egy orvos ismerősöm, ki hosszabb időt töltött Angliában s több alkalommal vett részt nyíllövési kirándulásokon, beszéli, hogy a gyengébb karú nők és férfiak is estefelé rendszeren izomfájdalmakról panaszkodtak. De különben erős karú férfinak is az ív teljes megfeszítése jó erőbe kerül.

Nem is gondolnánk, hogy külföldön a nyári mulatságoknak mily nélkülözhetetlen kelleme a nyilazás. Nincs egy olyan nagyobb nyaraló, hol célzóklak ne állnának készen a nagy társaság kedvtöltésére. — És Angliában ezerekre megy a nyilazó társaságok száma, melyek egy hatalmas szövetséget képeznek. — A nyilvános nyíllövési versenyek mindenütt a leglátogatottabbak.

Magának a nyilazás mesterségének, a nyílkészítésnek (erről már irtunk) egész irodalma van, melyből szemelvényeket mindenestre hozni fogunk.

és gyakorlati tornászatonk terén, valamint a tornászattal kapcsolatba jött mindennemű működésekben. Ekkor emelkedtek jobbról-balról Matolai mellett oly tehetségek fel, a minőkre épen szüksége volt tornászatonknak, hogy a fejlettségnek mai fokára aránylag ily rövid idő alatt is eljuthatott.

Hazai tornászatonknak ezen új és legújabb történetének leírása most még korai, mert elfogulatlanul, hűen adni vissza a még élőknek közel cselekvéseit nem lehet a nélkül, hogy többen ez által feszélyezve ne éreznék magukat. Azonban röviden fel kell említeni a jelenlegi tényleges állapotokat.

Budapestben jelenleg 3 torna-egylet, egy athléta-club, egy magán torna-intézet és több magán tornázó társaság van, valamint több vívó, evező, korcsolyázó és egyéb külön testgyakorlást űző társaság.

A «Nemzeti torna-egylet»-nek jelenleg van 104 alapító, 23 pártoló, 470 rendes tagja, egyleti finövendék 80, leánynövendék 90. Az egyletben rendszeren tornázott iskolai növendékek összes száma 2284. A nemzeti torna-egyletben ez ideig 31 tanfolyamban összesen 835 tornatanító nyert tornatanításra képesítő oklevelet, köztük 10 nő. Az egylet bír elég tágas nyári tornahelyiséggel és egy kiválóan díszes nagy téli tornacsarnokkal, melyek mintaszerűleg vannak berendezve és tornaszerekkel ellátva.

A «Budapesti (budai) torna-egylet» szintén saját díszes és kitűnően berendezett téli tornacsarnokkal, valamint nyári torna-helyiséggel is bír. — Tornatanító-képzési joggal szintén fel van ruházva.

Az «Ó-budai torna-egylet» bérházban bír tornateremmel.

A «Magvassy Mihály»-féle magán torna intézetben bérházban csak télen tornáznak növendékek és felnőttek. De a svédgyógy-tornázás műveltetik ott leginkább.

A «Batizfalvy»- és újabban különösen a «dr. Reich Miklós»-féle intézetekben kizárólag a gyógytornázás űzetik.

A «Magyar Athletikai Club» a nemzeti lovarda helyiségeiben működik télen, nyáron pedig az Orczy-kertben tartja nyilvános viadalait.

A fővárosi nemzeti torna-egylet után csakhamar a vidéken is alakultak ily egyletek. A nemzeti torna-egyletnek 1883. évben begyűlt adatok szerint torna-egyletek a következő városokban vannak: Aradon, Kanizsán, Sopronban, Debreczenben, Szombathelyen, Kassán, S.-A. Újhelyen, Pécsen, Kolozsváron (athléta-club is), Szabadkán, Szegeden, Magyar-Óvárton, Selmeczbányán, Pozsonyban, Nagyváradon, Szatmáron, Zala-Egerszegen és tudunkkal Brassóban, Nagyszébenben, Resiczán, végül Fiumében.

A fővárosban és minden nagyobb sőt kisebb vidéki városban, némileg egy-két faluhelyen is majd minden iskolában már tényleg tornáznak az iskola-növendékek. Azonban, hogy a tornatanítás mindenütt egyöntetűen és helyesen vezetettnek, azt még nem mondhatni.

PORZSOLT LAJOS.

Köves-Kállai athléta-versenyek 1885. május 25-én.

E versenyek a vidék intelligenciájának jelenlétében szép eredménnyel folytak le. E versenyek sportjelentősége abban rejlik, hogy a balatonvidéki közönség az athléta nemes ügyével megismerkedik és fősúlyt fektetni arra, hogy fiatalsága nemes mulatságban lelje örömet.

E versenyek a legkedvezőbb időben, nem számítva a csekély szemközti szelet, mely csak a velocipéd-versenyeknél jött számítás alá, folytak le. A közönség oly szép számmal volt jelen, hogy a vidék öregebbjei régóta nem láttak ily számos összejövetelt.

A versenybizottságban a környék sportkedvelői teljes entuziaszmmal működtek közre. — Fáradságtalanságuk által kitűntek: Ihász Lajos elnök, Beszedics Ede, br. Batthyány Géza, Csizó Pál, Csepely Károly, Czigány Károly, Gombás Lajos, Gyórfy Géza, Hertelendy István, Illés Ferencz, Kaszás Dezso, Mórócza Kálmán, Nagy Aladár, Pilhoffer Imre, Ságvári Elek, Skublics Gyula, Somodi Zsigmond, Svasztics Gyula, Szalay Károly, Szentmiklósy Gyula, Takács Jenő versenybizottsági tagok; továbbá Balogh Bódog jegyző, Csemez Elek pályakészítő és indító, Gyórfy Pongrácz titkár, Kovács Rezső termérő, Rédey István és Sebestyén Gábor időmérő, Szafka Manó erőkiegyszerítő, Székely Emil jegyző, Takács Imre termérő, Vörösmarty Mihály versenyintéző; kik teljes önzetlenséggel és buzgósággal feleltek meg hivatásuknak.

A versenyek alatt Kiss Károly tapolezcai népzene-kara működött közre.

A versenyek eredményei hazánkban eddig elért legjobb recordjai mellett foglalhatnak helyet, mely abból a körülményből magyarázható ki, hogy az egyes versenyeken régi kipróbált athléta állottak egymással szemben.

A versenyek lefolyásai a következők voltak:

Az 5000 méteres gyaloglásban Krausz M. poroszkáló járásban 29 p. alatt első, ezüst érmet és cserkoszorút nyert, jó második Kaszás István tiszta járásban 30 p. 30 mp. lett és bronzéremre érdemesítette magát.

A kezdők (bicycle) verseny. Kezdetben Vörösmarty Mihály vezet, azonban Dankovszky Gy. által leszorították és Balogh Bódog mindkettőt elhagyva, kevés előnnyel elsőnek érkezik, 7 p. alatt téve meg a 2000 métert. Második Dankovszky Gyula.

Az akadályfutásban az 1000 m. 8 akadálylyal Bély Mihály 4 p. alatt tette meg, ezüst érmet és értékes tiszteletajándékot (elnöki díj) nyert. Második Krausz M. lett.

Távugrás magas súlydobással, Vermes Lajos 531 cm. ugrás és 280 cm. dobással ezüst érmet és Csemez Elek díját (egy hordó töltési aszúbor) nyert, Szafka Manó 511 cm. ugrás és 272 cm. dobással bronz érmet, Brózer Mór 442 cm. ugrással és 288 cm. dobással mint harmadik, utólagosan ezüst érem viselését küzdötte ki.

Nagy velocipéd-versenyben 5000 méterre érdekes küzdelem fejlődött ki Kaszás István (56" géppel) és Vermes Lajos, ki kangaroo gépével szállott gyepre. Kezdetben Szafka Manó vezet —

Vermes által leszorították, azonban Szafka elébe tör és összeesnek — Kaszás vezet — lebukik, újra felszállva, Vermes és Kaszás között küzdelem fejlődik; Kaszás 15 p. 30 mp. elsőnek, Vermes jó másodiknak érkezik. Előbbi ezüst érmet és tiszteletajándékot, Vermes bronzéremet nyert.

Nagy síkversenyben 1200 métert Vörösmarty Mihály 11:30 mp. alatt ezüst érmet és tiszteletdíjat, Kampis Lajos mint második 14:45 mp. alatt egy hordó bort és bronz érmet nyert.

Súlyemelésben Vörösmarty Mihály nyert méltán feltűnést keltő gyakorlatjaival.

Kardvívásban Bély Mihály nyert.

Művasparipázásban Vermes Lajos tűnt ki.

Rúdugrásban 3 m. felül Vermes Lajos és Bély Mihály között holt verseny fejlődött ki. E verseny a palicsi országos athléta- és torna-versenyeken fog eldöntetni.

Nyújtón szabadornázásban Szafka Manó, Brózer Mór, Vermes Lajos, Balogh Bódog rózsá-csokor özönnel és cserkoszorúkkal díjaztattak.

Ezután népvrsenyek — tűzijáték és díjak kiosztása következett.

E versenyeket követő táncmulatságban résztvettek: Ihász Lajosné, báró Batthyány Gézáné, Szentmiklósy Gyuláné, Czigány Károlyné, Hertelendy Istvánné, Csemez Pálné, Vörösmarty Józsefné és Dánielné. A kitarató és bájos tánczosnők közül felejtetetlenek maradnak: Hertelendy Mariska, Vörösmarty Esztike és Teréz, Simonffy Judit, Sebestyén Esztike és Gizella, Budai Mariska, Gyórfy Rózsa és Klára, Soós nővérek, Raksányi Jolán, Tury Rózsa, Holzhauer Mariska, Beszedics Gizella, Nuss I. Jánosné, Godolányi Vilma és sok más valódi magyar szépség.

A nagy közönség között Kővágó-Órs, Balaton-Henyé, Zánka, Akali, Szent-Antal'fa, Méneshely, Csicsó, Szent-Bikáli, Diszel, Tapolca, Szepesd, B. Füred, Örvényes, Aszófő, Veszprém, Nagy-Vázsony, Kapos, Leányfalva, Dörgicse, Pusztá-Dörög, Edenics, E-Tomaj, M.-Apáthy, Szigliget, Gulács, Keszthely, Devecser, Ajka, Vámos és Tót-Vázsony intelligenciája nagy számban képviselve volt.

VERMES LAJOS.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy hátralékos összegeiket küldjék be s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váci-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Herkules» tek. Szerkesztőségének.

Van szerencsénk ide mellékelve a Budapesten, folyó évi jun hó 20-án tartandó evező-versenyre történt nevezéseket megküldeni. Egyszersmind tudatjuk a tek. Szerkesztőséggel, hogy a versenybizottság következőké alakult meg: versenybíró Fülepp Kálmán, pályabíró Grill Richárd, indító Kiticsán Zsiga, időmérők Csizik Béla és Németh László, pénztárnok Nérey Ödön. Versenybizottsági tagok: Radisits György, Lisznai Tihamér, Dussóczky Károly, Mészáros Ferencz, Pálföldy Lajos.

Budapest, 1885. május 22.

Teljes tisztelettel

a versenybizottság nevében:

Csizik Béla.

Nevezések a versenyre:

I. Nemzetközi skiff verseny. 1. «Wiener Ruder-Club, Pirat», 2. «Turner Ruder-Club, Bécs», 3. «Neptun» budapesti evezős-egylet.

II. Négyes, kormányossal (autr. gig). 1. «Neptun» budapesti evezős-egylet.

III. Klinker-skiff. 1. «Neptun» budapesti evezős egyesület.

IV. Kettes (autr. gig). —

V. Négyes, kormányossal (legjobb hajók). 1. «Neptun» budapesti evezős-egyesület.

A II., III., IV. és V. szám nevezések hiánya miatt elmarad.

(Nem hivatalos.)

Nem lehet szomorúbb hírt képzelni e most közlött nevezésekről. Tehát hiába volt hazaivá téve a regatta, nem nevezett egyetlen egyesület sem a «Neptun» kivételével. Nem lesz regatánk! Igazuk van tehát a bécsieknek, kik jó lelkűleg azt a tanácsot adják, hogy rendezzünk inkább nemzetközi versenyeket, mert ha díjainkat el is viszik, de legalább lesz látványos verseny, lesznek külföldi versenyzők. — Hogy mi okozta ezt a szégyenletes fiaskot, nem tudjuk elképzelni. — Ha a versenyszámokra nem volna elég erő vagy csónak, nem csodálkoznánk, de hisz ép kiváltságosan ezekre való tekintettel voltak a versenyek megállapítva. A mily szép reményekkel néztünk a tél végén a csónak-versenyek elé, oly leverő most a határtalan közöny. — Hanem reméljük még most a legjobbat, hogy talán az őszre sikerülni fog az egyesületeknek a regattát összehozni.

A «Budapesti Kerékpár-Egyesület» a pünkösdünnep alatt kirándulást rendezett Moórra, mely az egyesületnek valamennyi eddigi kirándulásait minden tekintetben felülmulta. Az elindulás szombaton délután 2 órakor történt a fővámbáz előtti térről s az egyesület tagjai a legjobb erőben érkeztek meg esti háromnegyed 8 órakor Székesfehérvárra, honnét az elindulás vasárnap reggel 7 órakor történt Moórra, ez úton azonban rendkívül nagy ellenszéllel kellett megküzdeni, mely a beérkezést délelőtti 11 óráig késleltette. — Moór városa határába érve, igazán váratlan és kellemes meglepetés érte a kirándulókat. Itt is föl lett állítva a teljes díszben kivonult önkényes tűzoltó-egyesület föllobogóztatott szerkocsijával és saját zenekarával, élén Kálmán Vincze parancsnokkal, ki az érkezőket rövid, meleg szavakkal üdvözölte, továbbá egy a földműves osztály fiatalságából álló lovas bandérium, kikhez nagyszámú szép közönség csatlakozott, mely a taraczkurrogásokat éljenzésekkel egészítette ki, míg díszes fehér ruhákba öltözött kis lányok az egyesület tagjait nemzeti szalagos virágcsokrokkal árasztották el. A menet élén a lovasbandériummal és zenekarral, vonult be a városba s minden oldalról oly szívélyes fogadtatásra talált, hogy az egész út diadalmenet színezetét nyerte. Miután az egyesület Freysing István úr szíves meghívására indult Moórra, egyenesen ennek vendégszerető házához szállt, hol már dúsan terített asztal várta az érkezőket s vig zeneszó mellett a legkedélyesebben fogyasztott el a kedves háziasszony által nyújtott sok pompás étel és ital. Csakhamar ide gyűlt azután Moór város előkelősége is s a kitűnő moóri bor és elég jó cigány tánczra indította a fiatalságot. — Az ünnep másodnapján az egyesület tagjai Viosz albiró és Kálmán Vincze parancsnok urak szíves kalauzolása mellett a regényes fekvő-ú Csókavár romjaihoz gyalog rándultak ki, hol a meglepően gyönyörű kilátás s az őserdők regényessége mindazon fáradságot bő kárpótást nyújtottak, a melylyel ezen út össze volt kötve. — Délután a sétatérén tartott gyakorlatok után szívélyes bucsúzás következett s a fővárosi vendégek a legszebb emlékekkel indultak vissza.

Díszturnázás Brassóban. A brassói szász torna egyesület a pünkösdünnep alatt díszturnázást tartott, igen nagyszámú nézőközönség előtt. Mintegy 120 tornász gyors futásban lépett a torna-térre s a szabadturnázás a többféle gyakorlatok kombinálásával, meglepő ujjzerűségével mindjárt kellemes látványt nyújtott. A szertornázás pedig a nyújtón, lovon, a legnehezebb gyakorlatokat is bámulatos ügyességgel hajtották végre. Az utolsó mutatvány, az úgynevezett pyramis keltett legnagyobb tetszést, melyet Brassóban eddig még nem láttak.

Halálos vízbeugrás. New-Yorkban a múlt hóban egy washingtoni tanár fogadásból az East River 135 láb magas hidjáról ugrott a vízbe. Az elugrásnál teste függélyesen haladt a mélységbe, de kevéssel a víz felett oldalt fordult és így esve a vízbe, eszméletét veszíté. — Míg a vizen levő barátai a partra vitték, meghalt.

A velocipéd a bajor hadseregben. Münchenben a gyalogezredekben a küldöncz-szolgálatot velocipédész katonák fogják végezni és a legénység egy része is begyakorolja a velocipédézést.

Vitorlás-yachtok versenye a Balatonon. Érdekes regatta folyt le pünkösd hétfőjén a Balatonon. Az ott állomásozó vitorlás-yachtoknak nagyobb része hazai főuraink tulajdona. A versenybizottság a következőleg alakult meg: Ádám Károly, Andrásy Géza gróf, Esterházy Andor gróf, Esterházy Mihály gróf, Festetics Tasziló gróf, Gaál Ödön, Hauszmann Alajos, Hertelendy Fe-

rencz, Inkey István, Jankovich György, Károlyi László gróf, Keglevich Gyula gróf, Mihálkovits Tivadar, Nádasdy Ferencz gróf, Szalay Imre, Szacsavay Sándor, Széchényi Béla gróf, Széchényi Dénes gróf, Széchényi Géza gróf, Széchényi Imre gróf, Szilva Károly, Todesco Louis báró, Young Richárd, Zichy Antal gróf. Jury: elnök Todesco Louis báró, Andrásy Géza gróf, Szacsavay Sándor. Pályabíró Szacsavay Sándor. Versenybíró Todesco Louis báró. Időmérők: Hauszmann Alajos, Széchényi Géza gróf. — A regattát már reggel 7 órakor mozsárlövészek jelezték, összesen 7 jármű volt nevezve, u. m.: «Hableány» (Schooner, 20 tonnás), «Olyan nincs» (Yawl, 10 tonnás), «Vészmadár» (Cutter, 10 tonnás), «Jolánta» (Yawl, 7 tonnás), «Arany ember» (Cutter, 3 tonnás), «Sárga rózsza» (Cutter, 3 tonnás) és «Florida» (Cutter, 3 tonnás). A hajók felvont lobogókkal d. u. 1 órakor egymás mellé állottak s pont egynegyed 2 órakor, a harmadik mozsárlövésre, kiindultak a kikötőből. Gyönyörű verseny fejlődött ki. A pálya háromszög volt: a b.-füredi kikötőből a tihanyi kolostorig s a szármádi torony irányába, onnét vissza, kétszer egymásután megkerülve. A vezetésért eleinte Vészmadár s a Hableány erősen küzdöttek egymással; de már az első buoynál elmaradt a Hableány s hátrányban is volt mindvégig. Természetes, hogy e nagyobb schooner, mely a nagy részben uralgó szélcsend miatt sem fejthette ki teljes erejét, már nagysága miatt sem versenyezhetett a kisebb s fürgébb mozgású cutterekkel és yawlokkal. A má-odik buoy-nál, a nagy szélesend következtében, hátramaradt a Hableány és Vészmadár határozottan vezetett. Jolánta, Arany ember s Olyan nincs, a leírt sorrendben. Az első körút végén ugyanez a sorrend maradt meg, ugyszinén a másodikonál is, a mikor már sokkal előnyösebb volt a szél járása. 3 óra 7 perczkor dördült el az első ágyú, mely a hajók beérkezését jelezte. Ekkor ért a Vészmadár a kikötőbe. A többi a következő sorrendben vitorlázott be: Jolánta 3 óra 12 perczkor, Olyan nincs 3 óra 32 perczkor, Arany ember 3 óra 32 percz s néhány másodperczkor s végül a Hableány 3 óra 35 perczkor. Florida közbejött akadály miatt nem indulhatott, Sárga rózsza pedig az első körút után elmaradt. A yachtok által megtett út 30 angolmérföldet tesz ki. A partokon álló nagyszámú nézőközönség mindegyik hajót élénk éljenzéssel fogadta. Ez alkalommal mutatták be először ügyességüket az új angol yacht-matrózok, kiket Young Richárd Angolországból hozatott a Balatonra. — A jutalom díjakat (öt volt kitűzve), a melyeket köztük kiosztottak, meg is érdemelték. A július és augusztus hónapi nagy regattákon, az ez alkalommal versenyzett vitorlásokon kívül még 8 újabb yacht is részt fog venni.

«Magyar torna-club» a czíme az ujonnan alakult fővárosi egyesületnek, mely immár teljesen megalakultnak tekinthető, melynyiben alapszabályai a népes alakuló gyűlésen elfogadva, már a belügyminiszternél vannak. Az egyesület elnökévé sikerült megnyerni Hieronymi Károlyt, kinek vezetése alatt áll az oly gyorsan virágzásnak indult «Neptun» is. Az alelnöki tisztségre Goll János tanárt és zeneszerzőt kérték fel, ki az újpesti torna-egyesületnek is elnöke. Az ideiglenes választmány a következőleg alakult meg: Brooser Mór, Dapsy Lajos, Ebeczky Jenő, Köberl József, Körber Ferencz, Krieger Kálmán, Láng Gyula, Pozdech Gyula, Rauchbauer Antal, Ruh Géza.

Az aradi torna-egyesület alapítókéjének gyarapítására június hó 3-án az ez alkalommal elzárt városligetben tornagyakorlatokat és versenyeket, ezek után pedig este a nagy teremben zártkörű táncmulatságot rendez. A tornagyakorlatok és versenyek kezdete d. u. 6 órakor, a táncz kezdete este 9 órakor. A tornagyakorlatok és versenyek sorrendje: 1. Versenyjárás kétszer a liget körül, két díj kiosztással. 2. Szabadturnázás az amerikai nyújtón. 3. Versenyfutás akadályokkal, 7 egy méter magas akadálylyal, két díj kiosztásával. 4. Vegyesgyakorlat a lovon. 5. Súlyemelés és dobás. A versenyekben kizárólag az aradi torna-egyesület működő tagjai vehetnek részt.

A m.-óvári torna- és vívó-egyesület június hó 6-án rendezendő díszturna és versenyre a bizottság a következőleg alakult meg: elnök: méltóság Simon Gyula ur egyll. fővédnök. Tagok: Cselkó István egyll. elnök, Rohrer Ferencz t. tag, dr. Sötér Ágost örökös tag, Merényi Kálmán vál. tag, Zalka Zsigmond egyll. tag, Hackenberger Zsiga egyll. alelnök. Jegyző: Dérczy Petur egyll. titkár. Indító: Sötér Ferencz. Hírnök: Fabricius István. Rendező-bizottság: elnök Cselkó I., titkár Dérczy P., alelnök Hackenberger Zs., pénztáros Tóth D., szertáros Rubinek Gy. Tagok: dr. Augus, Baich, Balás, Baross, Boltizár, Bossányi, Fischer-Colbrie, Jác, Jurenák, Kauser, Kotsis, Malatinszky, Merényi, Nagy, Okolicsányi, Patay, Púy, Rédy, Simonyi, Siskovits, Skublics, Sólomossy, Sváby, Toldy, Vanke, Vértessy, Walla, Zathureczky.

Az országos torna-ünnepély sorrendje.

I. Összpróba.

Az összpróba reggeli 8 órakor kezdődik a tornatéren. — Tártyai: a felállítás, a felvonulás, a szabadgyakorlatok, az általános szertornázásban működő csapatok végleges beosztása és a növendékek rendgyakorlatai.

II. Diszkivonulás.

A diszkivonuláshoz a sorakozás 2 és fél órakor az Eszterházy-utcában a muzeumkert mögött történik. — Az egyletek betűrendben sorakoznak és pedig kettős rendekben; minden egyes helye póznán hordozható táblával lesz megjelölve.

A sorakozás befejeztével történik a hivatalos üdvözlés; mely után négyes sorokból álló oszlopban történik a diszkivonulás.

Az oszlop élén ha'ad a tornaünnepély-rendező nagybizottság a vendégekkel.

A kivonulás az öltöző helyiségek közelében történik.

A kabát stb. letétele után következik:

III. A felállítás a felvonulásra.

A felállítás a torna-ünnepély terén kívül történik; a felállásnál ismét a torna-egyletek nevét mutató táblák alkalmaztatnak.

A felállítás sorrendje következő:

1. Nemzeti Torna-Egylet;
2. a többi torna egyletek betűrendben;
3. növendékek.

Az összes közreműködő tornászok, egyletenként, nagyság szerint négyes sorokba állanak és egy zárt oszlopot képeznek.

IV. Tornaünnepély.

a) Felvonulás négyes sorokból Lion-féle ellenvonulással jobbra és balra tizenhatos sorokból álló oszlopba.

1. Az oszlop karfűzéssel jól fedezve vonul a tornatérre és egyenes irányban keresztbe tett zászlókig megy. — Ezen zászlóknál az oszlop négyes sorokban ellenvonulással jobbra és balra oszlik; és pedig az első négyes sor jobbra, a második négyes sor balra tesz egy félkanyarodást és ha'ad tovább, illetőleg ellenkező irányban, a többi négyes sorok pedig változtatva követik őket.

A kétfelé osztott négyes sorok «Befelé kanyarodj» vezényszóra nyolczas sorokba kanyarodnak össze; és a nyolczas sorok a bevonulás irányában haladnak ismét a zászlókig, hol a nyolczas sorok — ép úgy, mint előbb a négyes sorok — jobbra és balra ellenvonulást végeznek.

A jobbra és balra kanyarodott nyolczas sorok ismét «Befelé kanyarodj» vezényszóra tizenhatos sorokba kanyarodnak össze. Az összekanyarodás után tizenhatos sorokban jobbra igazodva, fedezve megy az oszlop feszes diszmenetben előre. — Az első sor vezényszóra me'áll, a többi sorok pedig két lépésnyi távolságban egymás mögött, vezényszó nélkül állnak meg.

(Vége köv.)

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Írta: Igali Svetozár.

(Folyt.)

27-én reggel 7 órakor már a Bolognától északra vezető országúton hajtottam, gépemen ülve.

Gyönyörű tavaszi regg, az út a lehető legjobb állapotban volt, az előző nap esője nyirkossá tette ugyan, de bizonyos rugalmasságot adott neki, melyen élvezet volt a hajtás. — A városból kiérve, néhány szelid hajlású, gépen megjárható dombom volt, majd a Capo d'argine falu elhagyásával egy végtelen síkságra jutok! — Északon, messzire az alpesek kékeldőnek, az Appennineseket egészen elhagytam, az út olyan, mint a billard-asztal, az egész táj csupa rizstüetvényeket mutat. — Mondják, hogy Olaszországnak ez a legtermékenyebb tájéka — sejtettem, mert ennyi csatornát, szabályozott folyót egyhamar egy vidék sem mutathat.

Reno folyót átlépve, 11 óra előtt már Ferraraban vagyok. Csak kevés időt szentelhettem azon városnak, hol a XIV. században Este herczegnek fényes udvara pompázott.

A déli kapun behajtva, egy jobb vendéglő után néztem, hol egy beafsteak-nek elfogyasztása után szivarra gyújtva, Ariostonak, «Az őrijöngő Rolland» szerzőjének háza után tudakozódtam, a Corso del Porta-nak végig sietek, befordulok jobbra s im ott állok a költő háza előtt!

Igénytelen kis emeletes házikó, formára szegényebb Galilei szülőházánál, levakartam róla úti naplóm számára az emléktábla következő felirát:

«Parva, sed apta mihi, sed nulli obnoxia, sed non sordida, parta mea sed tamen oere domus.»

Állítólag a költő mondása. — Visszajöttem lépteimen s Ariostonak szobrát bíró térnél jobbra fordulva, a szent Anna kórház után tudakozódtam. Látni kívántam benne a czellát, melyben Tassót, a «Felszabadított Jeruzsálem» költőjét mint őrültet zárva tartották. — Nem érhettem czélt, az elem jött szolgálta tudatta velem, jőjjenek 2 óra után.

Velocipédemhez vissza sietve, fél óra múlva már a Pó hídján hajtottam keresztül. A Pó képezi Romagna és Velence között a határt, a hidat átlépve, könnyebbülten sóhajtok fel, — no még ez az egy terület s a krajczárok és forintosok hazájába érek. A táj mindig egyforma — sík.

Délután 2 óra tájt Rovigóba érek. Az oda érkezés kissé nehézkes volt. Nem tudom hol, de marhavásárnak kellett valahol lenni, a járást a kitünő út dacára lassítani kellett az úton járó állatok miatt, melyek először rám bámulva, eszeveszett futással rohantak ároknak, bokornak.

Rovigóban a szűk és tekervényes utcán csak a Pádúa felé vezető országútat kérdelem s mert egy rendőr nagyon a sarkamon van, hogy a felülésben gátoljon, a mily gyorsan csak lehet, kitolom gépemet. Kívül felülve rá, csakhamar az Ets folyón is túl vagyok, fél 4 órakor Monselicebe érek, mely az Euganez, magányosan álló vulkanikus hegyorom déli oldalán terül el; aggodtám, hogy e hegy nyulványai a páduai útamat teszik dombossá s a Pádúába még az nap történő megérkezés kompromittálva lesz. Tévedtem, e hegy csoport csak alig 8 kilométernyi utat tett dombossá, haladhattam tovább asphalt simaságú úton. E helyiséget elhagyva balról, a hegység között apró házikókat veszünk észre; az Arqua falu arról nevezetes, hogy Petrarca ott halt meg.

(Folyt. köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Junius	5-én	Végleges nevezés a budapesti regattára.
«	7-én	bécsi lóverseny.
«	14-én	bécsi regatta.
«	20-án	budapesti regatta.
«	28-án	a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
«	29-én	a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én	a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«	közepe	táján a «M. A. C.» úszó-versenyei.
Augusztus	2-án	a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én	a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án	budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én	« « « « « « « «
«	6-án	« « « « « « « «
«	6-án	bécsi lóverseny.
«	8-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órakor.
«	8-án	bécsi lóverseny.
«	10-én	« «
«	13-án	« «
«	15-én	« «
«	17-én	« «
«	20-án	« «
Szeptember	elején	a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

Az országos torna-ünnepély (K. L.-tól). — Tornagyakorlatok és játékok beosztása a népiskoláknál. — A «Kolozsvári Athletikai Club» 1-ső nyilvános viadala 1885. május 17-én (dr. Baintner Hugótól). — Nyilazó társaság (képpel). — A tornázás fejlődése Magyarországon (Porzolt Lajostól). — Köves-Kállai athleta-versenye 1885. május 25-én (Vermes Lajostól). — T. előfizetőinkhez. — Különfélék. — Az országos torna-ünnepély sorrendje. — Montpellier-től Budapestig (Igali Svetozártól). — «Herkules»-nap-tár. — Tárca: A «Neptun» csónakházának megnyitása.

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népies elbeszélések 1 frt 60 kr.	
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések 1 frt 60 kr. Kötve 2 « 40 «	
<i>Endrődi Sándor</i> költeményei 2 frt. Kötve	2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
<i>Lanka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek 1 « 60 «	
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidóni alma. Éjszakától stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molière élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradi Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomoruság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

<i>Koszorú.</i> Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878—1882. 8 kötet, 8-rében, fényképekkel stb. Kötete füzve 4 frt, díszkötésben	5 frt — kr.
<i>Koszorú.</i> Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rében. 1883—1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, díszkötésben	5 « — «

SÁROSY GYULA ÖSSZES MŰVEI.

Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel
kiadja

ABAFI LAJOS.

Sárosy Gyula a magyar költészeti irodalomban kiváló helyet biztosított magának; lánglelke, kitűnő nyelvezete és géniuszának merész föllengése maradandó becsű műveket teremtett, melyek

vagy s étszórta láttak napvilágot, vagy részben az idők nehéz sajtóviszonyainál fogva meg nem jelenhettek, de ez-r meg ezer kézirati másolatban keingtek a hazában. Nálánál senki sem dicsőítette nagyobb áhitattal és erősebb phantáziával a magyar szabadságot, melynek zaklatott és üldözött élete oly korán esett áldozatul.

Nagy szenvedések és martyomságok között tűnt el a költészet egéről, melynek egyik fénylő csillaga volt; miért is megérdemli, hogy nemcsak összes műveit, hanem életrajzát is lehető részletességben ismerje a hálás utókor.

Az a kegyelet, mely bennünket Sárosy Gyula összes műveinek kiadására birt, ösztönöz most arra, hogy e három kötetre terjedő műveket (Arany trombita, színművek, hazafias s egyéb költemények) új olcsó kiadásban mentül szélesebb körökre nézve hozzáférhetőkké tegyük.

Ehhez képest 1884. ujévtől kezdve egy-egy hárommives füzetet bocsátunk ki. Összesen 22 füzet lesz.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind a három kötetet egyszerre is szállíthatjuk. Ára barna vászonkötésben, piros szegélyvel 6 frt.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeis Handbuch d. Schiess-Sport geb. 3.—	
Hergell Die Fechtkunst brosch. 4.—	
« « « geb. 5.50	
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb. 3.—	
« « « d. Fahrspport geb. 3.—	
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb. 3.—	
Silberer Handbuch d. Rudersport geb. 3.—	
Georgens Illustriertes Sport-Buch 4.80	
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb. 3.—	
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens 2.40	

Nyári lakokba.

Fagyaltkészítő receptekkel

3 6 12 adagra. Vajkészítő fogas hajtókerékkel
7.50 11.50 16.50 4.50—6.50. Vajtányérok fedővel 1—5 ft. Saláta-készletek 40 kr.—3 frt. Ecet- és olajtartó 2—10 frt. Sodrony ételborítók legyek ellen 40 kr.—1.80. Kenyérkosarak nád-ól 80 kr. Palackdugasok 10—60 kr. Bor- és savanyúvíz-hűtők 1.6—2.75. Tartós hordócsapok 65—85 kr. Javított hordószád az italok megromlása ellen 1 frt. Kézi palackdugasoló 1.40. Pinczetek 3, 5, 8 üveggel 6.75—15 frt. Kerti japáni napernyők 1—3—15 frt. Ke-ti gyertyatartók 1—3 frt. Kerti székek kényelmes nádfonadé üléssel, laposra összehajthatók, 2.7—3 frt. Játék-asztal zöld posztóval bevonva, laposra összetéve könnyen magával vihetni árnyékba, 1 frt. Felköltő óra 5.50. Időjelző házikó alakokkal 1.50. Időjelző barát hőmérővel 1.50. Biztonsági láncz ajtókra 0. r.—1.50.

Dr. Fevre párisi szodavíz-készítő gépek raktára.

Az egész cég fentartásához tiszta üdítő szodavizet nyerünk könnyű bánásmóddal.
2 4 6 8 10 messzelyes
7.— 10.— 12.— 14 50 17.— frt.
A gépben pezsgős italokat, limonádét stb. is készíthet. Legjobb borkő és szoda egy c o mag 2 frt. Bogár-, féreg-, egér-, patkányirtó szerek. Svábbogár-irtó kárpátú por 20—40 kr. Szunyog- és más rovarcsípés elleni szer 50 kr. Angol tyúkszemkarika 12 drb 24—60 kr. Erőgyermek-koesi ernyővel 7—16 frt. Gyermekek-ko-si, egyszersmind bícső 13—18 frt. Önműködő optató üveg 1 frt. Angol foggyógyók a fogzást elő-

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-feeskendő 3 frt. A lövet-fecskenedők 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Ágybani betegnek ércz vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtai 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

Próba-megrendeléshez 850 ábrával ellátott árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-6 sz., a „Magyar király“ szálloda átlében.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTOR-ALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Labdázó miniszter.

Magyarország tudományos székeinek legtekintélyesebbjén, az akadémia falai közt a napokban a testi erősödésnek hatalmas szószólója akadt.

Fodor József tartott egy mindenekfelett tartalmas és érdekes felolvasást az akadémia közgyűlésén a hosszú élet feltételeiről, melyeket a józan életmódban és főleg a testgyakorlatokban talál fel.

A minden ízében tanulságos értekezésnek most csak azon sorait vegyük figyelembe, melyekben megemlékezve a nemrég elhunyt Fawcette angol miniszter sportkedveléséről, mondja, hogy nálunk egy labdázó minisztert el se tudnánk képzelni.

E felfogás kitűnően jellemzi hazánkban a testgyakorlatok iránti nézeteket. — A sportot nemcsak úri, de fiatal úri paszsiónak látja nálunk mindenki. A komoly idősebb ember legjobb esetben magányos társaságban zárt falak közt vív vagy tornázik, de a mezőn játszó öreget előre idegennek mondhatjuk.

Nem elég, hogy csak ifjúnak való mulatságnak tartják sokan a testgyakorlatokat, de még veszélyességét hiesztelik és csúfondároskodással igyekeznek a józanabbaknak kedvét szegni. — És itt a fővárosban még csak hagyján, de sok vidéken a közép-osztálybeli idős emberre nézve valóságos megbélyegzés a sport üzése. Mindjárt olyan hóbortosnak tartják, ki komoly foglalkozásra éppen nem alkalmas. Arad-

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Irta: Igali Svetozár.

(Folyt.)

Háromnegyed óra után Battagliába érek. Az elébb említett euganei hegy nyúlványai még ide is elérnek s magában a városban gyógyfürrást bocsát ki, mely ez idő szerint gróf Weinpffen tulajdonát képezi. A gyógyvíz hatása kell hogy üdvös legyen a betegek számára, az utcán borzasztó sok fülig betakart köszvényes podagrás embert lehetett látni. No, nem szabad, hogy félreértessem, úgy értem: ezek idegenek, kik gyógyítani jöttek magukat.

Kiérve, egypár kilométernyi trachyt sziklás vidékem van bal-kézfelől, ugyancsak balról Abano falu látszik, hol állítólag Titus Livius született.

5 óra tájt Páduának szűk, tekervényes és mert a galeriákat s arkadokat akkoriban rombolták, hogy az utcákat szélesítsék, épületanyagokkal telt utcáiba érek. A 120 kilométernyi utat a legjobb kondícióban hagytam hátra.

A «Hôtel Fanti»-ba szállva, meglep a vacsora ízletes volta s a mellett olcsósága (6 frank borral kenyérrel). Mászkálásra nem éreztem kedvet, jól esett a nyugalom.

28-án napfölkeltével Pádua keleti kapujánál ültem gépemre, Dolo előtt átlépek a Brentát s innen kezdve ezen már-már posványosodni kezdő sikon, mely azonban még mindig kitűnő terméseket ad rizsarátás idején, kelet felé haladok, jobbkéz felől a Brenta folyó, balkéz felől a Velenczéből jövő vonatok zakatolnak. S közepén húzódik el a majdnem francziás országút.

Mestre felé közeledve, előttünk a Lagunák ezer meg ezer pocsolás szigetkéikkel s azon túl az adriai tenger. A tenger fel-

színéről kupolás paloták, templomok tornyai, városrészek látszanak lebegni. Az elbáméskodott útas, — már mint magam is azt hiszem, — boszorkányság, délibáb űzi velem csalóka játékát. Dehogy, az a víz tetején lebegni látszó tündérváros egyszerűen Velenceze.

Mestre-ben az első fogadóban szobát váltottam, oda helyeztem gépemet, a vasútról elhozattam czivilruhám tartalmazó táskámat, a mily gyorsan lehetett, átöltözökdttem, szobakulcsomat zsebre-vágva, vasútállomásra rohanok s néhány percz múlva a 3 és fél kilométer hosszúságú, 8 méter szélességű töltésen robogtunk, mely a Lagunák fővárosát összeköti a szárazfölddel.

D. e. fél 11 órakor Velenczében voltam.

Gondolába szálltam, mely a «Hôtel de Monaco»-ba volt menendő. E járművek a XV. századbeli regulához hívek még manapság is, feketére festettek. Elején a bárd alakú, magasra kinyúló vas-sal, mely hidak alatt kényelmesen elfér s ennek következtében a gondola átjutását nem teszi kétségessé, azonfelül a «poppo» (gondolás) súlyának ellensúlyt képez.

A nagy kanálison hajóztunk végig, a vendéglő embere futólag megmutogatta az útunkban érintett palotákat; ez a Zichy-Esterházy palota, amott az Sina-féle, távolabb az meg Don Carlosé, emez a Mocenigo palota, hol lord Byron lakott annak idejében. E különböző stílusoknak hódoló palotasoron bámulva, átadom magam a város történelme reflexiójának.

Néhány sorral hadd emlékezzem meg róla itt is, ígérem, rövid leszek!

Velenceze hatalma tudvalevőleg Dandolo doge idejében a XIII. században kezd érvényesülni. A XV. században a «tizek tanácsá»-nak kezében van a kormányzó hatalom, Mocenigo ez időben veri meg a többi népek közt a magyarokat is és az Adria uraivá lesznek s a kereskedelemnek gyújtópontját képezi a város.

Konstantinápoly a XV. század közepe táján török uralom alá

megyének egyik jeles orvosa, ki igaz híve maradt férfikorában is a testi erősödésnek, kénytelen nappal betett ablaktáblák mellett gyertyafénynél tornázni. Egy este a városon kívül futva meglátták a vidékiek és bolond hírét költötték. Bizonyynal minden paci-ensét elvesztené, ha velocipédre merne ülni.

De itt a fővárosban is megtörtént, hogy hivatalfőnökök, iskolaigazgatók és katonatisztek megmondták alattvalóiknak, hogy a saját érdekükben hagyjanak fel azzal a gyermekes sport üzésével.

Ugy hát sokára remélhetjük, hogy a «labdázó miniszter» nem lesz mosolyra méltó fogalom, sokára remélhetjük, hogy hazánkban a testgyakorlatok nem mint iskolai tárgyak és játékos időtöltések, hanem a józan hosszú élet feltételei lesznek elismerve.

Saját kárán tanul az ember és a társadalom is. Éreznünk kell téves felfogásunk kárát, hogy beláthassuk ferdeségét. — A testgyakorlatok elhanyagolása és helytelen felfogása megtermé művelt osztályunk satnyaságát, mely oly kétségbeejtő a művelt népekével szemben, hogy sok nemzedék mulva sem hozhatjuk helyre apáink mulasztását.

Hol van az a deli magyar ifjúság, mely nem válna szégyenére kaczagányos őseinek? — Hol van a törökkel, tatárral félkarral birkózó nemes vitézek sarjadéka? — Nincs és sokáig nem is lesz látható; és ha a nemzetet igazán nagygyá akarjuk tenni, ha azt akarjuk, hogy fajunk, mint nem életképes faj, el ne tűnjék a földről, ugy ideje, hogy a szellemi tökéletesedés mellett a testi tökéletesedés elfoglalja megillető helyét.

A magyar író, tudós, művész és mester és velők munkakörük is annyival állnak mindig a nagy nemzetekéi mögött, mennyivel rövidebb életük munkásaik. — Az egyesek gyengesége és rövid élete meggyengítik a nemzetét is. A hosszú élet pedig csak a természetes élet lehet. A civilizáció által kivetköz-

tetett természetes életnek egyik fő feltételét, a testi munkát tehát pótolnunk kell. Erre valók a testgyakorlatok. És ezek közt mindenesetre első sorban azok, melyek a természet kebelére visznek vissza.

Nagyon örülünk, hogy az e téren számtalanszor fejtegetett nézeteink a tudományos akadémia székéről nyertek megerősítést. Igen szépen fejtegette Fodor, hogy «a tornacsarnokok nem pótolhatják a szabadban való mozgást», hanem a természetes mozgásokat magában a szabadban kell keresnünk. — És ez az angol testgyakorlat, mely magában foglalja a speciális athletikát és a testgyakorlatok minden nemét, szemben a nálunk magában is elégnek gondolt német tornával.

Most már továbbá azt hiszem, hogy ha nálunk nem az iskolai színezetű német torna, hanem a kedélyünknek is megfelelőbb angol, illetőleg ezeknek megfelelő hazai testgyakorlataink hozatnak gyakorlatba, ugy nincs meg a testgyakorlatokról nemzetünkben a mostani téves felfogás és ma nem állunk ott, hogy az akadémiai székéről kell elítélni hátramarádásunkat.

A magyar művelt szülők is, mint idegen növényt, a tornázást az iskolában a gyermekek multságának és erősödésének tekintik, de csak olyannak, mint egy más tantárgyat, melyet ő nem ért, melyben ő nem vezetheti gyermekét. Mig ha a testi nevelés alapjául nem egy előttünk teljesen idegen, kedélyünknek meg nem felelő testgyakorlati módot honosítunk meg, hanem a hazai számos testedző játékokat igyekezünk rendszeres testgyakorlati móddá egyeztetni az angol rokonjátékokkal, ugy ma nem kellene kötelezővé tenni a testgyakorlatokat, hanem korlátozni kellene, mint Angliában. — Mily különbség; nálunk a szülők ezrével mentetik fel fiaikat az iskolai tornázás alól, mig Angliában szigorú rendeletekre lesz ma már szükség, nehogy a testgyakorlasi idő túl sok legyen.

kerül s Velence — hanyatlani kezd. Ugyancsak e század végével rövidebb utat találnak India felé s a kereskedelem a Portugallok kezébe kerül. A XVI. században a törökök ellen vívott csaták oly kedvezőtlenek, hogy csak észak itáliai birtokai maradnak meg. Napoleon korában semlegesek akarnak maradni, azonban — utolsó doge-ja meghal, majd olasz, majd osztrák birtokot képez, Radetzky 1848-ban hosszas ostrom után Ausztriához csatolja, a 66-ik hadjárat azonban végleg Itáliához fűzi. Mig e néma történelmi dissertáczió végig futottam, elértem a fogadóba.

A vendéglős szívesen megmagyarázta, hogy e várost megtekinteni megbízható cicerone nélkül — nyelvet nem ismerő egyénnek majdnem lehetetlen. Vannak a fogadóhoz szerződötett emberek, kiknek becsületességében és városismeretében meg lehet bízni, ha kívánok egyet, még ma 2 órára, mire ebédemet végezem, meg lesz. — Elfogadtam — kaptam egyet.

A mint a Marc tere felé haladtunk, ajánló könyvét mutatta, magyar nyelvű ajánlatra bukkantam benne. Zichy gróf ur tiszta lelkiismerettel ajánlja e vezetőt honfiai figyelmébe. A nemes gróf nem tévedett, veres borotvált arcú, sasorrú vezetőm csakugyan jó vezetőnek bizonyult.

Elhatároztam, hogy a várost, a menyynyire csak lehet, szemle alá veszem s azt még az nap kezdem el.

Kiértünk a Szt-Marc terre. Itáliának csakugyan nincs több oly tere mint ez, hosszúsága 170 m. és szélessége 50 lehet. Az egész tér széles trachyt és márvány lapokból van kikövezeve. Köröskörül gyönyörű paloták által környezve s keletről az impozáns Szt-Marc templommal.

Ezer meg ezer sötétszínű galamb lepi el a teret, melyeket a város tart el kegyeletből. Dandalo tengernagy ugyanis Candia szigetét meghódítva, e galambok őseivel tudatta az örömhírt Velencével, az óta van koszt az idegeneknek is a várostól, a Szt-Marc templomának boltívei meg elég egészséges lakást adnak.

A téren végig haladva, a román bizanczy stílusban épített templom felé indultunk.

Mily szép látványt nyújt e sok kupolás, a délutáni napsugárban csillogó X., XI. századbéli épület! Sehol nem találjuk az aranynak, bronznak, márványnak, mozaiknak e csodás sokaságát. A főbejárat felett látjuk a bronzból levő gazdagon aranyozott lovakat, melyeknek magassága 1 és fél méter s melyek annyi vándorlason estek már át. Nero diadalíve fölött voltak hajdan, majd Konstantinápolyba, onnan meg Párisba kerülnek a Carousel diadalíve fölé. Ferencz császár visszaszármasztatja a Szt-Marc fölé. Az előcsarnok gazdag mozaikja csupa bibliai históriákat ábrázol. A főbejárat ajtaja előtt látjuk azt a három vörösmárvány lapot, melyen Barbarossa Frigyes kibékül III. Sándor pápával. A templom görög kereszt alakjára épített, főhajója három boltzatos, földszintje csupa XII. századbéli mozaik. Tiszta veszedelem járni rajta, mert nagyon meg van viaszkolva. A főoltár Szt-Marc reliquiáit foglalja magában. Balról a szomszédos oltár négy oszlopa Salamon templomából való. Jobbra-balra doge-k siremléke. Egyik oltáron egy darab kő Tábor hegyéről.

Vezetőm mindezeket komolyan beszélte, mig én jegyeztem s néztem, nem volt tehát okom kételkedni.

Majd a kriptába s onnan fel a galériákra rándultunk, a mult nagyságát bámulva mindenütt.

Másnap kellett eljőnnöm, hogy a Marc-templom kincseit lássam: vért, a Megváltót, egy darabot szent János koponyájából, autentikus forgácsát a keresztifának stb.

Kijöve, a templom tornyába siettünk, mely ettől néhány lépésnyire áll nyugatra. Kényelmes, széles csigavonalon lépcsők vezetnek a 100 méter magas toronyba. A lenyugvó nap gyönyörű színben tünteti elő lent Velencét — ketté hasítva nagy kanálisa által, odább az Adriát, azon túl a kékellő Karst, alpeseket s Appennineseket.

Kiváncsi voltam még a templom tulsó oldalán épített óra műbe (Torre del Orologio) felnézni. Két bronz vulkán között egy harang áll, az óra-mű mechanizmusa az óriások kezében levő kalapáccsokkal ütteti Velencének az órákat. A mű XV. századbéli.

Igy a testgyakorlatot a gyermek atyjával együtt űzhetné, mert hisz benne mesterét találja fel. Így a hazai edző játékok a komoly munkát is könnyebben helyettesítenék a nélkül, hogy a gyakorló nevétségessé válna.

Mind ez azonban ma is megtörténhetik, ha fiatal és mégis ósdi tornázásunk helyét egy reformált test-edzési mód foglalja el, melynek hatása alatt a sport nemcsak az iskolai és az úri fiatalság időtöltése lesz, hanem általános nemzeti erősödés, mikor a «labdázó miniszter»-t eltudjuk képzelni, sőt a játéktéren lát-hatjuk is.

PORZSOLT JENŐ.

A «Pozsonyi Hajós-Egylet» választmányának 1884-ik évi jelentése.

Jelentésünkben igyekezni fogunk a pozsonyi hajós-egylet állapota és tagjainak a lefolyt 1884. évben való működéséről lehetőleg hű képet nyújtani, valamint az egyletünket érintő fontosabb eseményekről rövid említést tenni.

Az evezési évad 1884. márczius hó 14-én nyitott meg és november hó 8-án fejeztetett be. Ezen idő alatt az egyleti tagok a kirándulási napló szerint 12 egyleti hajóban 520 kirándulás- és gyakorlatban vettek részt.

Nagyobb kirándulások tettek: a «Csángó» négyessel Német-Óvárra és vissza, pair-oarban Komáromba, hasonlóan pair-oarban Passauból Pozsonyba (július 21—24 ig 3 és fél nap alatt, táv. 340 kilométer, összes evezési idő 22 óra 15 perc), továbbá többszöri kirándulások single-scutt-ban Dévénybe és vissza stb.

Általában azonban úgy, mint már a múlt évi jelentésünkben, csak sajnálattal konstatálhatjuk, miszerint a nagyobb kirándulásokhoz a kedv és vállalkozási szellem apad, jóllehet hosszabb, a folyam elleni evezés az erőt és kitartást kiválóan emeli.

Egyletünk a múlt évben a Budapesten rendezett versenyben két hajóval vett részt, még pedig a magyarhoni egyletünknek fenntartott palánkos inrigged és palánkos outrigged 4-es hajós versenyben.

A csapatok összeállítása a következő volt:

I. «Csángó». Zmertych Iván, b. Mednyánszky Imre, dr. Gráf Vilmos, Scherz Aladár, korm. dr. Vida Géza.

II. «Uj négyes». Vaymár Iván, Hardtmuth Ferencz, Frank János, Mossóczy István, korm. dr. Vida Géza.

A szoros training dr. Vida Géza v. tag vezetése alatt május hó 30-án megkezdett és három héten át a lehető pontossággal és szigorral folytatott.

A míg a «Csángó» junior csapatja készülése a várakozásnak teljesen megfelelt, addig a senior csapat gyakorlatait némileg azon körülmény akadályozta, hogy a külön a versenyre rendelt 4 es hajó későn érkezett.

Daczára ezen körülménynek, siker jutalmazta a fáradságot, a mennyiben úgy a junior, mint a senior csapat könnyen győzött.

A verseny menetét röviden a következőkben jelezzük:

A versenypálya a Margitsziget felső végétől felfelé 700 m. fordulással és ugyanazon távolság lefelé.

Elsőknek indultak a juniorok az inrigged hajókkal, a «Hunnia», a «Nemzeti Hajós-Egylet» és a «Pozsonyi Hajós-Egylet» csapatai.

Junior csapatunk, daczára annak, hogy mint általán elismertett, a sorsolás folytán a legerősebb folyamban evezett, kezdetől fogva előrehatolt és a «Csángó» hajóban könnyen győzött; a «Hunnia» csapátját, mely másodiknak érkezett, 38 mpercczel distanczirozta. Evezési idő 7 p. 45 mp.

A senior csapat győzelme aránylag nehezebb volt, mert a mint már említettük, a csapat technikai készülése a lelkiismeretes training daczára nem felelt meg teljesen, azonfelül pl. a nemzeti hajós-egylet csapatja főleg ezen versenyre készült volt.

A pálya ugyanaz, mint az előbb jelzett.

Kezdetben a nemzeti hajós-egylet csapatjának sikerült némi előnyt kivívni, mely azonban később könnyen ki lett egyenlítve, annyira, hogy a forduló pontnál csapatunk győzelme már biztos volt és az által sem volt többé megingatható, hogy a nemzeti hajós-egylet csapatja a fordulónál könnyítésül hajóját a «buoy»-nak támasztotta.

Senior csapatunk a nemzeti hajós egylet csapata ellen 6—7 hajó-hosszszal győzött. Evezési idő 7 p. 32 mp.

Köszönettel tartozunk azon egyleti tagoknak, kik magukat a training szigorának alávetették és egyletünknek ezen tagadhatatlanul fényes sikert kivívták s köszönettel a traininget vezető dr. Vida Géza urnak, ki a versenynél is mindkét hajóban mint kormányos vett részt; nem feledkezhetünk meg végre elismerőleg megemlíkezni mindazon t. egyleti tagokról, kik a training folyamán mint evezősök és kormányosok csapatainkat kisegíteni szívesek voltak.

A nyár derekán meglátogató egyletünket a steini hajós-egylet

Olasz tolmács elbeszélte a gépszerkezetet — egy szót sem értettem belőle.

Mielőtt vacsorámat mentem volna bekebelezni, még egy ugrásra leszaladtam, a templomtól nyugatra eltérő «Piazzetta»-térre vetendő egy pillantást.

E tér egyrészt a kanális, a doge-k gótizálású palotája, a királyi palota által van határolva. A térben két egyenlő magasságú gránit oszlop van, egyikén Szt-Marc szárnyas oroszlánja, a másikon Szt-Teodor áll bámulatos hidegvérűséggel egy szaladó krokodil hátán. E két oszlop között történtek hajdan a kivégzések. Itt végeztetett ki az árulással vádolt Carmagnola vezér. Ez idő szerint gondolasok pipázva ott várják a pasasirokat.

Beköszöntött a szürkület, a doge-palota megsejtelését másnapra hagyva, a gyomor követelményeinek siettem eleget tenni. Vize a lehető legrosszabb, úgy látszik nem is isznak belőle, a Dreher-féle sörház söre könnyen felejteti e bajt.

Másnap reggel a doge-k palotájára került a sor. A bejáratnál szemben nyílik a lépcsős felmenetel. «Óriások lépcsője»-nek nevezik Mars- és Neptun-nak oda állított óriási szobrai után. — A lépcső arról nevezetes, hogy az első lépcsőszakon történt a doge koronáztatása. — Az első emeleten levő képtár egy XVI. századbeli tűzvészben sok képet veszített, a jelenlegi képek a XVI. és XVII. század mestereinek muzeuma gyanánt tekintethető (Veronése Pál stb.). A nagy tanácssteremben látjuk a világ legnagyobb olajfestményét, a «Paradicsom»-ot (hossza 22, szélessége 10 m.) A többi képek csupa történelmi tárgyakat ábrázolnak. A II-ik emeletre menve, ott találjuk a szent inquisitio előtermét, a terem falán alkalmazott tenyérszerű nyílás, az előtt egy márványból készített tátott szájú oroszlánfej által volt maskirozva. Ide dobták a névtelen feljelentő leveleket. Az oroszlán fejét Napoleon sietett a Louvre-ba elhelyezni. A doge-palota a «sőhajók hídjá» által, az ólomfedelek börtönhelyiségével van összekötve. Sietve átmentünk rajta. Vezetőm gyertya világánál mutatta meg a földalatti czellákat s ezek közül azt, melyben a halálra ítélték

utolsó 24 órájukat töltötték. A közepén korhadt deszkázat áll, — ez volt ágyuk.

Az utazók heve engem is elfogott, lekapartam egy darabot belőle. Ha minden utazó így cselekszik, minden évben más korhadt deszkát rakhatnak oda.

Casanova ur czellája — mondá vezetőm — már nem látható, az közvetlen a fedelek alatt volt, a francia forradalom idejében bontatott széjjel. Sajnáltam, hogy a XVIII. század e nagy szélhámósának nem láthattam börtönét. Egyik rokonát Montpellierben egy esküdszéki tárgyalás alkalmával a vádlottak padján láttam. Szerette a kártyát — vesztett — sikkasztott.

A nap hátra levő részét a templomok látogatására fordítottuk. Megemlítem ezek között a S. Giorgio Maggiore-t, mely a Piazzettával szemben egy kis szigeten épült. Benediktinusok temploma, hátulján 48 támlásszék támláján a szent Benő által véghez vitt rengeteg csodák vannak szép fé'domborműbe fába vésve. Pap magyaráz — mindön ahhoz a jelenethez ér, milyen jó orvos volt szent Benő, gondoljon mindenki az öreg apja halálára, hogy szomorú képet csinálhasson, mert másképp frenetikus kacajba fog kitérni. Már pedig akkor a szent atya részéről legalább is zsidónak vagy pogánynak tekintetünk.

Délután a Giardini publici (nyilvános kertek) néztük meg, melyet I. Napoleon egy régi zárda helyébe építtetett, másnap Lido nevezetű kiránduló helyre mentünk, mely azonban e kora tavaszi időben még néptelen volt, néhányszor fel-alá mentünk a nagy kanálison, hol vezetőm majd mozaik-, majd szövő-, majd tükrögyárba szeretett volna vezetni, — de nem kértem belőle.

Kisütöttem, hogy egy darab velencei tükröt szeretnének a nyakamba sózni 50 frankért. Nem kértem belőle!

31-én napfölkeltével a «Hôtel de Monaco» előtt elmenő gőzhajóra ültem, mely a vasútállomásra vitt ki, az induló vonat 7 órakor már Mestre-be tett le.

Gyenge reggeli bevétele után veloceomon ültem, Trieszt felé menendő.

egy négyes csapatja; hasonlóan a nemzeti hajós-egylet négyes csapatja «Passau—Budapesti» útján; később pedig a strassburgi hajós-egylet egyik tagja, dr. Mosco Russo, ki canoeben evezett és vitorlázott a Dunán lefelé, de ugylátszik, hogy Pozsonyban zátonyra került, mert csaknem két hétig mulatott körünkben.

Az évad végével a választmány az egyleti tagok általános óhájának megfelelően, William James angol trainert hívta meg, ki

egész ország érdekléssel fogja nézni. 71 első díjat és 29 második díjat nyert rövid 8 év alatt hazánk legjelesebb athletája, Nagybudafai Vermes Lajos.

Mondhatjuk, hogy Vermes munkássága a sporttéren felér sok egylet munkálkodásával. Mert ő nemcsak versenyez, de lelkesítő példájával és szavaival százakat nyer meg a testedzés ügyének. Az ország csaknem minden vidékén járva, mindenütt igyekezett

VERMES LAJOS.

azon rövid hét alatt, melyre egyletünkhöz szegődött, igyekezett az egyleti tagokkal egyöntetű és helyesebb evezési módot elsajátíttatni.

(Vége köv.)

VERMES LAJOS.

(Arczképpel.)

Százhárom verseny győztese, a sport valamennyi nemének edzett athletája a még csak 25 éves ifjú, kinek arczképét az

akár verseny, akár multság alkalmával híveket szerezni a tornának, athletikának s a többi sportnak. Mert Vermes nem tart egyféle testgyakorlat mellett sem csökönnyösen, hanem valamennyit kedvvel űzi a maga idejében.

A vidéki egyletek közt főleg a szabadkai torna-egyletnek szenteli fáradszón tevékenységét, melynek gyümölcseként lehet tekinteni, hogy a palicsi versenyek ma-holnap már az olympiai játékok fontosságára emelkednek a sportkörökben. — E versenyek tudnak csak a vidékiek közül országos érdeket kelteni,

melyre a legtávolabb vidék sportkedvelői is eljönnek. És mint a szabadkaiak maguk mondják, ezt a nagyszerű sportünnepeket ugyszólva mind a Vermes munkás-ága teremti meg.

A fővárosban az atletikai clubban és főleg a velociped-egyletekben fejt ki állandó lelkesítő tevékenységet. A legnagyobb kedvvel is főképp a velocipedezést űzi, melyben nálunk és külföldön is kitűnő erőnek bizonyult. A műgyakorlatokban pedig hazánk valamennyi velocipedezőjét felülmulja. E téren még eddig nálunk nem is akadt ellenfele. (Bár ügyességben közel áll hozzá az ugyancsak szabadkai Vuits István.)

Vermes életrajzát illetőleg a jövő számunkban közlendő győzelmi sorozat a legékeesebben szól, melyből kitűnik, hogy 17 éves kora óta hazánkban csaknem minden nevezetesebb versenyen résztvett és így állandó híve volt a neki oly sok dicsőséget szerző sportnak.

Vermes Lajos 1860. évi június hó 27-én született Szabadkán, honnan, elemi iskoláit végezve, a fővárosba jött. Itt több magán intézetben végezve a gymnasiumot, orvosnövendék lett. Jelenleg szigorló orvos. Tanulói pályáját a folytonos versenyzés mellett is kitűnően végezte, a mi annál inkább becsülendő, mert vagyonos lévén, nem volna rászorulva az orvosi gyakorlatra.

A tornázást Maurer János jeles tornászunk vezetése alatt 1876-ban kezdette s mind e napig kedvvel tornázik. A vívást különösen Benedek Gyulától tanulta s ma már jeles vívónak ismerik. — Általában olyan kifejlett tesú és minden testgyakorlatot űző athlétánk, mint Vermes Lajos, talán kettő sincs.

A velocipedezés mellett Vermes a legszebb eredményeket a súlyemelésben érte el. Az egy mázsás vasrúdat vagy körtét balkezével is 3-szor fejtőlé tudja. Az emelésnél rendkívüli ereje mellett ügyességét is érvényre juttatja, úgy, hogy már teljesen fáradt karjainak minden izmával tud segíteni. — A lapunk által első alkalommal kitűzött «Herkules»-díjat is Vermes Lajos nyerte a súlyemelésben, mikor is az 50 fontos rúd előírt 15 szőri emelése után két kézzel a mázsás rúdat 12-szer emelte alsó tartásból fejtőlé és még ezután az 50-est 41-szer emelte fel. E remek eredményt azonban ma már ismét javítaná.

Különben, ha Vermes Lajos ügyességét minden gyakorlatában méltányolni akarnánk, egész könyvet kellene összeírni eredményeiről. Elégedjünk azonban meg eddig elért győzelmeinek elsorolásával. Ez kötelességünk volna még akkor is, ha nem tekintenénk legutolsó győzelmeit elégnak arra, hogy jubileumát üljük meg a 100-iknál is több győzelmének.

Kívánjuk Vermesnek, hogy a nemzeti testierősítés érdekében még számos tizedeken át kedvvel és egészséggel folytathassa lelkes tevékenységét a tett, a szó és az írás terén. — Mert Vermes nemcsak testileg képzett athléta, de egy irodalmilag művelt sportsman, kinek irodalmi munkássága hogy egyenlő színvonalon áll testi képzettségével, ép lapunk bizonyíthatja legjobban, melynek csaknem minden száma között névtelenül vagy álnévvel Vermes Lajos tollából érdekes cikkeket.

Sok ily athlétát hazánknak, hogy ezredekre bizton nézhessünk a jövőbe.

Tornavizsgák a kolozsvári róm. kath. főgymnasiumban.

Május hó 31-én tartotta a kolozsvári róm. kath. főgymnasium kedvezőtlen idő miatt a téli torna-teremben ez évi torna-vizsgálatát, meglehetősen szép számú közönség előtt. A szabad- és rendgyakorlatoknak pontos végzése, a mozdulatok és fordulatok gyors és szabatos kivitele, derék tornatanárunk szakképzettségére és ügyeszetére mutatnak. Minden gyakorlat oly fokozatos egymásutánál volt elrendezve és kivive, hogy kevés kívánni való maradt fenn. Eltekintve attól, hogy a terem nagyon is szűknek bizonyult tornavizsgálat tartására, mert 300 növendék 72 négy-szögölnyi téren még szabadgyakorlatot is alig tud végezni. — Az osztályok váltakozva tornáztak s mutatták be ügyességüket.

Általános versenytornázás csak kettő volt — helyszűke miatt — a mászásból és távugrásból.

Az előbbiben kitűntek: Deák Sándor IV. oszt. t., Bartis Ignác III. oszt. t. és Regenbogen Béni, kik háromszori versenyzés alkalmával mindig elsőkül érkeztek be.

A távugrásban kitűnt: Csobáncai Domokos VII. oszt. t., kinek ugrásai a következőleg állottak: 1-ső 4 m. 50 cm., 2-ik 5 m. 7 cm., 3-ik 5 m. 51 cm. Versenytársát, Ramonczai Sándort a második ugrásával már legyőzte. Ugrása egész szabályszerű, testtartása az ugrásnál kissé merev, az ugrási ív magassága meglepő. Rohama gyors és biztos.

Ezen eredmény azért is meglepő, mert a kolozsvári atletikai club versenyén 5 méterrel nyerték az első díjat.

Még csupán csak azt jegyzem meg, hogy a nevezett tanoda

igazgatósága még több lelkesedést űnhetne növendékeibe a tornaszat iránt, ha minden évben jutalmat tűzne ki. Mert bármily csekély legyen is a jutalom, mégis fölébreszti a növendékekben a nemes versenyt, mert a növendékek nem értékéért, de maradtató becséért s a dicsőségért vetélykednek.

A vizsgálat d. u. 4—6 óráig tartott.

A vizsgálatot dr. Vajda Gyula igazgató tanár zárta be rövid lelkesítő beszédével, melyben a szülőknak és a növendékeknek ajánlja a tornaszatot, mint oly eszközt, mely segítendő ő neki és kollégáinak a szellemvilágot gazdagítani s megköszöni derék, fáradhatatlan tornatanárunknak odaadó munkásságát.

HOSSZÚ FERENCZ.

Csapatba osztása a népiskolai növendékeknek.

A növendékek legelső beosztása osztályonként történik, ha több osztály tornázik együtt. Jóllehet leginkább tanítói vezérlés szerint tömegesen tornáznak a népiskolai növendékek, mégis gyakran kell őket részint nagyság szerint, részint erő szerint külön csapatokba is osztani. Ezen csapatokba osztásnál azonban nem szükséges oly pontos erőméréseket eszközölni, minőt a felsőbb iskolai növendékek ifjainál és a felnőtteknél, mert a gyakorlatok általában nem oly természetűek itt, hogy általuk a gyengébbek is károsan túlerőltetve lennének. Az egésznek csapatokra osztása leginkább azon czélből történik, hogy egyrészt könnyebben lehetne rendet tartani, másrészt meg a szerek magassága a különféle természetűekhez alkalmazható legyen.

Feltéve tehát, hogy a miniszteri tanterv szerint egyszerre három osztály tornázik együtt, ekkor mindenekelőtt osztályonként való elkülönítés legyen. Már az első sorakozás is úgy történjék, hogy az alsóbb osztály képezze az első sort, a feljebb lévő a másodikat és a nagyobbak a harmadik sort. Ezen három sor mindegyike mint egy különálló csapat vétessék. E szerint, ha a rend- és szabadgyakorlatoknál össze is olvasztatnak, akkor is egymás mellett vagy egymás mögött külön csapatot képeznek és egymással csak kivételes adott esetekben keverednek össze. Ilyen kivételes eset a «körképzés», a midőn egyáltalában nem tétetik osztályelkülönítés, hanem mindannyian testi nagyság szerint sorakoznak vegyesen egymás mellé egy sorba. (Ennek szükségessége a körben végzendő gyakorlatok természetében rejlik.)

Ha például a tanító a három sorból csapatot akar alakítani (a tagszabadgyakorlatok végezhetésére), az esetben mindegyik sorban külön-külön eszközöltetik számlálás szerinti beosztás és mindegyik sor a másiktól függetlenül teljesíti a vezérelt mozgásokat (péld. rendekbe fejlődést vagy kikanyarodásokat vagy kiléptetéssel alakulásokat). Ha pedig rendgyakorlatok végeztetnek, akkor a három sor úgy helyezkedik el, hogy az egy vonalú arczsorban a jobb szárnyat a legfelsőbb osztály, a sorközépet a középsőt, a balszárnyat a legalsóbb osztály képezze; ehhez viszonylítva az egy vonalú oldalsorképzéseknél (rendek, kettős rendek, oszlop) elől van a legfelsőbb osztály, ennek háta mögött a középső osztály, emennek háta mögött a legalsóbb osztály. Ha a rend- és szabadgyakorlatok végeztével szereken végeztetnek gyakorlatok vagy játékok vétetnek elő, ez esetekben már nemcsak osztályonként különítetnek el a növendékek, hanem minden egyes osztályban külön csapatok is képezetnek. Ezen különleges csapatbeosztás ekként történik: külön mindegyik sorban megolvastatnak a nagyság szerint álló növendékek és a tornázók számához, a helyi és egyéb viszonyokhoz képest 1, vagy legfeljebb 2 helyen megszakítatván a sorok, minden sorból két, illetőleg három egyenlő számú és természetű kis sorok, illetőleg csapatok képezetnek. Ezután sorban minden egyes csapatban a tanító egyenként személyre vesz mindenkit és ha a nagyobbak között első tekintetre is gyenge testűket lát, vagy a kisebb természetűek között felülően izmosakat, ezeket egymással felcseréli, áthelyezi a másik csapatba. Ilyen kezdetleges csapatbeosztás után történik még némi erőpróba is, melyeknek jól megfigyelése után eszközöltetik még egypár áthelyezés. Ilyen erőpróbák azonban csak igen kiméletesek lehetnek. Semmiképen sem engedhető meg a túlerőltetés. Hogy valaki kedvet se kapjon erre, azért nem egyenként, hanem 5—10 esével egyszerre kell végeztetni a próbagyakorlatokat és figyelmeztetni mindenkit arra, hogy az nem szégyen, ha valaki a 3. csapatba jut, valamint nem dicsőség, ha az 1. csapatba jut, mert a 3. csapatbeli is lehet oly ügyes, mint a 2. és 3-ik. Erőmérési gyakorlatok ezek lehetnek: egy lábon (sántikálva) előre szökdelni; leguggolni és fölemelkedni; kezekkel a földet érinteni nyújtott lábakon állva; földre támaszkodni a kezekkel, egy időben a lábujjakon állni, illetőleg nyújtott testtel fekvő helyzetbe jönni (mellső támasz fekvéssel) és ebben a

helyzetben karhajlítás és nyújtás; távol- és magas-ugrás helyből, neki futás nélkül; és több effélék.

Megjegyeztetik, miszerint nem szükséges egészen rendes statisztikai felvétele a fent jelzett erőpróbáknak, mert azok csak arra szánvák, hogy valamely felette nagy erőkülönbségek ne legyenek az egycsapatbeliek között. Különbösen is lehetőleg ne osztassanak be nagy természetűek a jóval kisebbek közé és viszont se, mert ez több visszasságot idéz elő, mint az, ha egyik-másik épen nem is birna lépést tartani erő és ügyesség dolgában a csapatjabeli társaival.

A mi a csapatok elhelyezkedését illeti, tornázás alatt, arra nézve a gyakorlati feljegyzések között leendő szó. Itt még csak annyi legyen megjegyezve, hogy mihelyt a csapatonként való elkülönítésnek szüksége megszűnt, azonnal a legelső rendes szokott sorfelállásba kell vezérelni.

PORZSOLT LAJOS.

Az országos torna-ünnepély sorrendje.

(Folytatás és vége.)

2. A következő vezérszóra «Féltávolságra a középről — vállfogás fel!» — minden tizenhatos sorban — a nyolczadikat kivéve — ki állva marad, az 1—7 helyen állók balkézrel, a 9—16 helyen állók jobb kézzel vesznek vállfogást (testforgatás nélkül). «Féltávolság jobbra és balra — indulj!» vezérszóra — kivéve a 8 ik egyén, ki állva marad, — az 1—7 helyen állók gyors (140) utánlépéssel jobbfelé és a 9—16 helyen állók balfelé mennek féltávolságra, azaz mindaddig, míg a szomszéd vállát kinyújtott karral tarthatják.

Jobbra igazodj! vezérszóra minden sor, a vállfogást megtartva, jobbfelé igazodik.

Vigyázz! vezérszóra a vállfogás még mindig megmaradván, a fej előre fordítottik s mindenki feszes tartással mozdulatlanul állva marad.

Vállfogás el! vezérszóra a karok a törzshöz simulnak, egyenesen lefelé.

Fedezz! vezérszóra mindenki egy vonalba jönni iparkodik az előtte állókkal.

3. Kötés beosztás! vezérszóra a tizenhatos sorok egyénei jobbról balra hátrafelé I- s és II-esekre osztatnak be. A beosztás egy tábla előtatásával történik, melynek egyik oldalán nagy I., a másik oldalán nagy II. áll.

4. Kettes — egy hosszú lépést hátra — lépj! vezérszóra a II-es sorok tagjai, ballábbal, egy hosszú lépést tesznek hátrafelé.

(Igy lesz meg a szabadgyakorlatokhoz szükséges felállítás, t. i. a tornászok egymástól egész távolságra állanak hátrafelé és oldalvást is.)

b) Szabadgyakorlatok.

a) Karlendítés: előre, fel, előre és lefelé. — 4 ütem.

b) Lépőállás váltott lábbal előre és hátra, karlendítéssel előre, fölfelé és vissza. — 4 ütem.

c) Terpesztett állásba jobbra — lépj! - Váltott térdhajlítás egyenoldalú karlendítéssel oldalt, vállmagasságig. — 4 ütem.

d) Jobb vivőroham előre, karlendítéssel fölfelé, térdelés, kezeket vállhoz lökéshez; nyújtás rohamállásba, lökésel fölfelé, alapállás. 4 ütem.

e) Jobb rohamlépés hátra s a karokat lökéshez a mellre; törzshajlítás előre, lökésel lefelé; törzsnyújtás és alapállás. — 4 ütem.

f) Ütéshez oldalt kezeket a vállra — föl! 4 lépés helyben és 2 terpesztett ugrás, páros karütéssel oldalt, -- indulj! — 8 ütem.

g) Jobb lábbal keresztállásba előre, mellső karkulesolással, vivőroham jobbra, páros karvágással vállmagasságig oldalt; mellső karkulesolás és keresztállás vissza; alapállás. — 4 ütem.

c) Általános szertornázás csapatokban.

Lesz 6 nyújtó, 6 korlát, 6 ló, 6 bak, 2 rohamdeszka, 4 ugrómérce. — Az egynemű tornaszerek számozva lesznek; a tornaszerek beosztása az összpórbán közöltetik. — Minden egyesület választhat külön szert, ha legalább tíz (az előbbi 15 helyett) tagból álló csapatban jelenik meg; ily egyesületek maguk gondoskodnak előtornászról és tetszés szerinti gyakorlatokat mutathatnak be. — Ha egy egyesület tiznél kevesebb taggal jelenik meg, ezek beosztását a különböző tornaszerekhez a rendezőség fenntartja magának és az összpórbán fogja közölni. — Az így alakított csapatok előtornászait a rendezőség jelöli ki; az előtornászok feladata oly egyszerű alapgyakorlatok mutatása, melyeket mindenki képes megcsinálni.

d) Növendékek rendgyakorlatjai.

e) Versenytorozás, rúdugrás, mászás kötélén és akadályversenyfutás kapcsolatban.

A versenyek fölött verenybiróság dönt. A verseny szabályai a következők: Minden versenyző mind a három versenygyakorlatban résztvenni tartozik. Az elért eredmények összegezése állapítja meg a győzteséget.

E rúdugrásnál az iram és az elugrás az ugródeszkáról tetszés szerint történhetik, de bármely elugrás a deszkáról (tehát az elhibázott is) ugrásnak számítatik. — Az ugródeszka magassága 10 cm., távolsága a mérczétől 2:50 méter. — Az első ugrásnál a mérce magassága 2 m., a másodikonál 2:25 m., a harmadikonál 2:50 m., azután mindig 5 centiméterrel több. Minden magasságban egyszeri javításnak van helye. — Az, a ki a mércebotot ledobja, testével megérinti, a leugrásnál elesik, egyszer javíthat; ha azonban ugyanazon magasságban ezen hibák bármelyikét megint elköveti, többet nem ugorhatik és javára a megelőző jó ugrás számítatik. — Ha a mércebotot az ugró által már eleresztett rúd dobja le, ezen körülmény az ugrást nem érvényteleníti. 250 centiméter felett minden 5 centiméter egy nyerőponot számít. A mászás 12 méter hosszú kötélén, tetszés szerint történik. Javításnak vagy bármi okból újra kezdésnek nincs helye. A ki 15 másodpercnél rövidebb idő alatt ér fel, minden megtakarított másodperc után 1 nyerőponot kap. A mászás ideje az elugrástól a felső keresztgerenda megütéséig számít.

Az akadályversenyfutásnál a pálya hossza 250 m., 100 m. távolságban 1 m. magas akadályval és 200 m. távolságban 3 m. széles akadályval. Minden versenyző külön indul. Bármely akadály eldöntése lerontja a verseny eredményét. A ki 2 percnél rövidebb idő alatt ér a pálya végére, minden megtakarított 5 mp. után 1 nyerőponot kap.

Az első díjat az nyeri, kinek a 3 versenyben együtt legtöbb nyerőponja van. Egyenlő nyerőponok mellett a sors dönt a felett, hogy ki kapjon nagyobb díjat, esetleg, hogy ki nyeri az utolsó díjat.

f) Egyleti mintacsapatok szertornázása és buzogánygyakorlatok.

Az egyes mintacsapatok működését külön bizottságok bírálják meg; a bizottságok a mintacsapatot kiállító egyesületek tagjaiból állítatnak össze. A bírálat az egyesületekkel írásban közöltetik.

g) Szabadtornázás nyújtókon.

Résztvehet minden tornász, ki a 3-ik képességi fokot elérte, azaz a nyújtón szép tartással billenést és támaszba lendülést tud végezni. A gyakorlatok fokozatosan haladnak a könnyebektől a legnehezebb gyakorlatokig. A helyes sorrendre a kijelölendő rendező ügyel fel.

h) Növendékek kötélhúzása.

i) Koszorúk és oklevelek kiosztása.

Sport-élet a Fertőn.

Sopron, 1885. május 28.

Tekintetes Szerkesztőség! Azon barátságos fogadtatás által, melyben minapi igénytelen soraimat nagybecsült lapjában részletetni kegyeskedett, felbátorítva, a pünkösdi ünnepek alatt a Fertőn tett kirándulásunkról s bécsi barátaink látogatásáról következőkben vagyok szerencsés értesíteni.

Május hó 22 én délután a soproni kaszinó azon bizonyos nagy sarok asztalánál, melyet «tengerészek asztalának», «vizi asztalának» stb. neveznek, határozott izgatottság vehető észre. Egyszerre ketten, sőt hárman is beszélnek és csodálatos — de igaz — mindnyájan félreismerhetlen örömmel hangsúlyozzák, hogy «jönnek a németek». Mikor azután a kósza hírt hivatalos oldalról és írásbeli értesítéssel is megerősítve látjuk s megértjük, hogy holnap estefelé a bécsiek Ruszton lesznek, egyhangú lelkesedéssel megállapítjuk, miszerint immár elérkezett a cselekvések ideje.

Igen ám, de többen hiányoznak a társaság tagjai közül, kik a pünkösdtől részint otthon, részint jó ismerőseik körében ünneplendő, a városból már eltávoztak. Az se baj! Hamar találkozik három önkénytelen vállalkozó, kik égre-földre, erős igérettel bizonykodnak, hogy meghozzák ők a bécsieket, ha a nezsideri kikötőből mázsával mérnék is a szelet!

Másnap délután ugyancsak van sürgős-forgás a hajóházban!

Megemlékezünk a téli takarók és jó téli köpenyeknek ma egy hete keservesen érzett nagy hiányáról, a midőn Rusztról jövet egész éjen át fogvaczogva dideregtünk! Igen is, május 17-én éjjel, a mikor kétülő ajakkal, keserű gúnyosan szorgalmasan kérdegettük a déli szélőt: «piczi szellő, ég vándora honnan jöttél?»

De hát felejtük el azon májusi éjnek mérsékelt élveit, ime, minden kész már a beszállásra. Ruha, élelem és ital jól csoma-

golva, az evezősök onnan «Rudolf» vitorlásunkra vándorolnak. «Tivit» két szavazattal, eltűnő kisebbségi véleményét figyelembe nem vehetve, vezérré kiáltjuk, az ő és két matróztársa, valamint hajónk nevét a jelző táblára feljegyezzük, beiktatjuk az irányt és indulás idejét — d. u. fél 4 órát — is és azzal friss déli széllel megindulunk.

Duzzadt vitorláink árnyéka nagy sebesen suhan el a habokon, szélmutatónk s lobogóink vígan pattognak a sugár árboc ormán. A vezér és «Jola» ur azonnal nevezetes tevékenységet fejtenek ki: zsinogre öltik a «lobogó diert» s tüvel, czérnával szaporán férczelnek. Mert hát nagy lesz a parádé Ruszton! «De majd ők a bécsiek mögött maradnak» — mondogatják egyre-másra s halál-megvetéssel szurkálják véresre körmeiket.

Az alatt a kormányon üldögélő «aranjos jerök» mozdulatlan arczczal bámul előre, lopva egy-egy tekintetet vetvén a balról gyorsan maradozó erdős, halmos szép vidékre, a napfényben távol ragyogó víztükörré és a hajóval versenyt futó tarajos hullámokra. A püspöki kastélyával, szép regényes fekvésével büszkélkedő Rákost már meghaladjuk, feltűnik az észak-nyugatnak fekvő alacsony parton hosszant húzódó Medgyes, sőt mindjobban északnak maga Ruszt is és ezzel künn vagyunk a sík «nyilttengeren». Gyönyörű látvány! A nagy víztükör szélteben, hosszában mért-földekre terjed, távolból hangzó morajával s suhogó, kellemesen hűsítő szelével valóban elandalítólag hat érzékeinkre!

(Vége köv.)

KISS ÖDÖN,

ügyvéd, a «Fertői Csónakázó-Társaság» elnöke.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legczélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. vácz-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

KÜLÖNFÉLÉK.

Velocipéden Gödöllőre. A «Magyar Velocipéd Club» kezdő tagjai a mult vasárnap Rémy Zsigmond vezetése alatt Gödöllőre rándultak.

Igali Svetozár munkatársunk Duna-Szekesről velocipéden a fővárosba jött. Utját érdekes epizódjaival közelebb maga fogja ismertetni. A fővárosi velocipédezők kevesen voltak megérkezésénél, mert későbbre várták jövetelét.

Vermes Lajos a mult hét végén utazott le Szabadkára, hogy a versenyzőknek a trainingben segédkezzék. A versenyekre az idén is igen sok nevezés lesz s bizonynyal a rendes szép sikerrel folynak le.

A tornavizsgákról igen szívesen közlünk tudósításokat, sőt kérjük a tornatanítókat, hogy Hosszú úr példájára küldjék be vizsgálataik lefolyását.

A montpellier-i velocipéd-versenyen Duncan, Dél-Franciaország bajnoka 5 számban győzött, egyben a kenguru-gépen, melyet a francziák is igen dicsérnek.

A kolozsvári atletikai clubból. Éltre való eszmék és ezek kapcsán fontos háározatok és megállapodások jöttek létre a «Kolozsvári Athletikai Club» versenybizottságának a napokban tartott gyűlé-én. A lefolyt viadal eredményének számbavétele után konstataitott, hogy a club a kezdet nehézségeivel szerencsésen küzdött meg s él-tképesége most már biztosítva van. A szeptember második felében tartandó viadal a férfias testgyakorlatok egyik legszebbikével, a gerelydobással bővített ki. A gerelydobás a tőzsgyökere magyar daliás játékok egyike. A kontinensen alig dívik másutt, mint hazánkban. A lövőház kertjében már közelebből meg fognak kezdeni a gerelydobással való gyakorlatok. A szeptemberi nyilvános viadalt október elején távgyaloglás fogja követni, Kolozsvártól Szamosujvárig. A karácsonyi ünnepeket háziverseny előzi meg, hol a főszerepet a kard-, tör- és ököl-vívás fogja a másnemű erőgyakorlatok mel-

lett játszani. A club a nyár folyamán is fog gyakorlatokat tartani s fősúlyt fektet a szabadban való s a test és lélekre egyaránt üdítő befolyású magyaros játékokra. — A magyar labdajátékok terjesztésére kiváló gond fog fordítani, a vezetés ez irányban már is biztos kezekbe lett letéve. A különböző gyakorlati játékok, a mint megfelelő csoportvezetők ajánlkoznak, a hét napjaira lesznek beosztva. Hetenkint szép időben két nap a vidékre társas gyalogkirándulások fognak rendeztetni. Az őszi viadalok programját, valamint a gyakorlatok és játékok beosztását közelebből fogják a club ügyeinek intézői közzétenni.

A «Budapesti Keré'pár-Egylet» által rendezendő nemzetközi velocipéd-versenyek propozicziói már kinyomattak, de mi térszűke miatt csak jövő számunkban hozhatjuk. Már eddig is jöttek külföldről nevezések és a hazai összes jobb velocipédezők résztvesznek a versenyen.

«Provinczveine». Nagy mebotránkozást szült a hazai csónakász-körökben a bécsi regatta versenypontjai közt a fenti cím, mely alatt az első propoziczió után ítélve, az osztrák és magyar egyletek értendők a bécsiek kivételével. — A mint halljuk, a «Neptun» nevezvén e pontra, fel is írt a bécsi bizottsághoz, hogy hagyja meg propoziczióban az első kifejezést («Vereine Österreich-Ungarn») és ne degradálja Magyarországot provincziává, de úgy látszik hasztalanul, mert a hivatalos sorozatban mindig «provinczvein»-nek szerepel a «Neptun» is. — Mi tényleg nálunk sok oldalról visszatetszést szült és a «Neptun» bizonynyal erőlyesen kell, hogy fellépjen ez ellen, vagy nyilatkozat mellett vissza kell lépnie e versenytől.

Katonák velocipéden. Mily messze vagyunk mi még Béctől is! Mig nálunk nem látni egyetlen tisztet is velocipéden, addig külföldön egész csapatok kelnek velocipéd-útra. Közelebb Wiener Neustadt-ból 12 tiszt és altiszt velocipédezett le Grácza, a 155-7 kilométert rossz gépekkel 11 óra 25 percz jó idő alatt téve meg.

A «Magyar-Óvári Torna- és Vívó-Egylet»-nek lapunk zártakor kaptuk levelét, melyben a «Herkules»-nek hivatalos közlőnyyé választásáról értesülünk. Az átiratot jövő számunkban közöljük.

«HERKULES»-NAPTÁR.

Junius	14-én	bécsi regatta.
«	20-án	budapesti regatta.
«	28-án	a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepéye.
«	29-én	a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én	a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«		közepe táján a «M. A. C.» úszó-versenyei.
Augusztus	2-án	a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én	a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án	budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én	« « « « « « « « « «
«	6-án	« « « « « « « « « «
«	6-án	bécsi lóverseny.
«	8-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órakor.
«	8-án	bécsi lóverseny.
«	10-én	« «
«	13-án	« «
«	15-én	« «
«	17-én	« «
«	20-án	« «

Szeptember elején a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

Labdázó miniszter (Porzsolt Jenőtől). — A «Pozsonyi Hajós-Egylet» választmányának 1884-ik évi jelentése. — Vermes Lajos (arczképpel) — Tornavizsgák a kolozsvári róm. kath. főgymnasiumban (Hosszú Ferencztől). — Csapatba osztása a népiskolai növendékeknek (Porzsolt Lajostól). — Az országos torna-ünnepély sorrendje. — Sport-élet a Fertőn (Kiss Ödöntől). — T. előfizetőinkhez. — Különfélék. — «Herkules»-naptár. — Tárca: Montpellier-től Budapestig (Igali Svetozártól).

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népies elbeszélések	1 frt 60 kr.
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések	1 frt 60 kr. Kötve
<i>Endrédi Sándor</i> költeményei	2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
<i>Lauka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidióni alma. Éjszakitól stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molière élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradai Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomorúság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

<i>Koszorú.</i> Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878—1882. 8 kötet, 8-rében, fényképekkel stb. Kötete füzve 4 frt, diszkötésben	5 frt — kr.
<i>Koszorú.</i> Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rében. 1883—1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, diszkötésben	5 « — «

SÁROSY GYULA ÖSSZES MŰVEI.

Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel
kiadja.

ABAFI LAJOS.

Sárosy Gyula a magyar költészeti irodalomban kiváló helyet biztosított magának; lánglelke, kitűnő nyelvezete és géniuszának merész föllengzése maradandó becsű műveket teremtett, melyek

vagy s étszortan láttak napvilágot, vagy részben az idők nehéz sajtóviszonyainál fogva meg nem jelenhettek, de ezer meg ezer kézírati másolatban keringtek a hazában. Nálánál senki sem dicsőítette nagyobb áhitattal és erősebb phantáziával a magyar szabadságot, melynek zaklatott és üldözött élete oly korán esett áldozatul.

Nagy szenvedések és martyromságok között tünt el a költészet egéről, melynek egyik fénylő csillaga volt; miért is megérdemli, hogy nemcsak összes műveit, hanem életrajzát is lehető részletességben ismerje a hálás utókor.

Az a kegyelet, mely bennünket Sárosy Gyula összes műveinek kiadására birt, ösztönöz most arra, hogy e három kötetre terjedő műveket (Arany trombita, színművek, hazafias s egyéb költemények) új olcsó kiadásban mentül szélesebb körökre nézve hozzáférhetővé tegyük.

Ehhez képest 1884. ujévtől kezdve egy-egy háromives füzetet bocsátunk ki. Összesen 22 füzet lesz.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind a három kötetet egyszerre is szállíthatjuk. Ara barna vászonkötésben, piros szegélyvel 6 frt.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustrirtes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Que'le des Vergnügens	2.40

Budapesti kiállítási sorsjegyek ára 1 frt

11 sorsjegy 10 frt | 4000 nyeremény

Főnyeremény
100,000 frt,

melyért 1% levonással, azaz
99,000 frt készpénzben
azonnal ki is fizetetik

Az 1885. évi budapesti országos kiállítás
sorsjáték kezelősége
Budapest, Andrassy-út 43.

Nyári lakokba.

Fagylalkészítő receptekkel
3 6 12 adagra. Vajkészítő fogas hajtókerékkel
7.50 11.50 16.50 4.50—6.50. Vajtányérok fedővel 1—5 ft. Saláta-készletek 40 kr.—3 frt. Ecet- és olajtartó 2—10 frt. Sodrony ételborítók legyek ellen 40 kr.—1.80. Kenyérkosarak nád-ól 80 kr. Palackdugaszok 10—60 kr. Bor- és savanyuvíz-hűtők 1.6—2.75. Tartós hordócsapok 65—85 kr. Javitott hordószád az italok megromlása ellen 1 frt Kézi palackdugaszoló 1.40. Pinczetok 3, 5, 8 üveggel 6.75—15 frt. Kerti japáni napernyők 1—3—15 frt. Kerti gyertyatartók 1—3 frt. Kerti székek kényelmes nádfonadékkal ülésel, laposra összetehető, 2.7—3 frt. Játék-asztal zöld posztóval bevonva, laposra összetéve könnyen magával vihetni árnyékba, 1 frt Felkötő óra 5.50. Időjelző házikó alakokkal 1.50. Időjelző barát hőmérővel 1.50. Biztonsági lánc ajtókra 60 « — 1.50.

Dr. Fevre párisi szodavíz-készítő gépek raktára.

Az egész sereg fentartásához tiszta üdítő szodavizet nyerünk könnyű bánásmóddal.
2 4 6 8 10 messzelyes
7.— 10.— 12.— 14.50 17.— frt.
A gépen pezsgős italokat, limonádét stb. is készíthet. Legjobb bork és szoda egy c o mag 2 frt. Bogár-, féreg-, egér-, patkányirtó szerek. Svábogár-irtó kárpát por 20—40 kr. Szunyog- és más rovarecsípés elleni szer 50 kr. Angol tyúkszemkárka 12 drb 24—60 kr. Erősgyermek-koesi ernyővel 7—16 frt. Gyermek kosár, egyszerűmódú baleső 13—18 frt. Önműködő óprató üveg 1 frt. Angol foggyöngyök a fogzást elő-

Próba-megrendeléshez 850 ábrával ellátott árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-ső sz., a „Magyar király” szálloda átellenében.

mozdítják 3 frt. Irrigateur anyaméh-fecskendő 3 frt. Allóvet-fecskendő 3 frt. Villanyozó készülék 5—10 frt. Agybani betegnek érz. vizelőedény 4 frt. Rugany lé-párnák 4.50—10 frt. Betegeket hordozó gurtni 5.60. Gyorsforraló 1.50—2 frt.

Indiai hinta-ágyak

fa- vagy vaslécczel készíthető 4.50, 6.50, 11, 14, 25 frt. Accordeon tremolo concert-harmonika trombitadisz- és magánoktatással, kik közt nem ösmernek 7 frt. Aeolhárfa házfedélre, szél fúvása által kellemes hangot ad 5 forint.

Mulattatásul és a test edzésére.

Tornaszerek: Mészökötél 5.80. Kő é hágcsó 8 frt. Trapéz rúdral 7.50. Trapez karikákkal 7.50. Gyermek-hinta 5.50—9 frt. Minden ajtó közre alkalmazható er. s nyújtórúd felszerelve 7 frt. Telfertornakészülék iskolával és árakkal 15 frt. Tornacipő párja 1.30. Két vivőkészlet 23.50. Athletabot súlyos, 2 frt. Bőrrel bevonva 5 frt. Léggel tölthető úszó-övek 8—10 frt. Úszó-övek parafából 7 frt. Angol Croquet-játék 10—25 frt. Angol Lawn-Tennis játék 28—37 frt. Gummy-labdák — 20—1.50. Labda-dobó társas játék 1.50—3 frt. Toll-labdák hozzá 2 kr. drb. Karika-játék 12 pár 1.80. Botanizáló-szelencze rovargyűjtővel 1.50—2 frt. Lepke-fogó hálók 35—70 kr. Uj! Amerikai Jockey, vagyis kettős fogat gyermeknek nagy örömet szerez 6 frt. Háromkerékű erős volliciped 10, 12, 14 frt. Hinta-ló 4.50—7 frt. Kerti eszközök gyermekeknek frt. 1.20—3.50-ig.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre..... 2 frt.
Félévre..... 4 frt.
Egész évre..... 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. József-körút
67. sz. a.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG», A »GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTOR-ALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Szerkesztőségünkhöz közelebb a következő hivatalos iratok érkeztek:

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének.
Budapesten.

A «Herkules» című testgyakorlati szakközlöny a múlt hó 31-én tartott igazgatósági gyűlésen a «Körmendi atletikai club» hivatalos közlönyévé választott.
Körmend, 1885. május 31-én.

Horváth Béla, titkár.

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

Bátor vagyok a tek. Szerkesztőséget értesíteni, hogy a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet» mult havi gyű-

lésén «Herkules» című lapjukat az egylet hivatalos közlönyévé választotta.

Magyar-Óvár, 1885. június 4-én.

Dérczy Petur, e. titkár.

A kerékpár-egylet nemzetközi versenye.

A téli hidegben nagyon vérmes reményeink voltak az idei fővárosi versenyekre nézve. — Hittük, hogy lesz egy nagyszabású nemzetközi athléta-viadal, egy hatalmas csónak-verseny, nemzetközi torna-verseny, úszási, vívási és veloczipéd nagy versenyek.

Meg is csináltuk egypár versenynél a propozíciókat,

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Irta: Igali Svetozár.

(Folyt.)

Említettem már egy helyen, hogy olasz városon keresztül velocipédeznem csak úgy szabad, ha a veloceman rendőrségi közeg által le nem ránczigáltatik.

Képzelnem, mennyire resteltem rövid nadrág s hosszú harisnyában jó úton gépet tolni. Az inséges állapotot reparálandó, Velenczében oly nadrágot készíttettem, mely jobbról-balról — a két oldalon térden felül fel volt hasítva s kamásli módjára gombok által begombolható volt, ha városon keresztül gépet toltam. — Gépre ülve felgyűrtem s madzagokkal kötöttem meg.

A dolog czélszerűtlenség bizonyult; velocipéden ülve, a nadrág szárai lecsúsztak s végei a kerékküllőkbe verődve, többször eséssel fenyegettek.

Városba érve, ha begomboltam is, az utánam iramodó kölyök seregnek — ennek a mindenhol létező százezfű hydrának (veloceman szempontból itélve) — csúfolódására elég tápot nyújtott ez a vadforma nadrág. Köszönhettem az olasz rendőri intézkedésnek!

Ilyen körülmények között mentem végig Trevison, majd Piávát átlépve Conegliánon, hova 11 óra tájt érek s reggeizem.

Sajátságos időjárás járt, a reggelek szép verőfényesek voltak, a délutáni órákban zápor jött. Így történt 31-én is. — Délután fél 3 óra táján Casarsától 10 kilométernyire lehettem, egyszerre beborul s megerednek az ég csatornái. Az úttól balra a nyílt mezőn csúrfélét veszek észre, leugrom a gépről s bemegyek. Szalmát, szénát tartalmazó pajtában lettem magamat, kevés várta jött oda vagy 5—6 utas. Paraszt, marhahajcsár, koldus, csavargó.

Megúnva a sok kérdésre felelgetni, megtudom ez igen heterogen társaság egyik tagjától, hogy jövet nem vettem észre az útszéli csárdát, ott lehet kenyeret és bort kapni, nincs messzebb egy kilométernél.

Visszahajtottam esőben, sárban.

Az egyetlen ivóban kopott bársonyruhá, két gyanús külsejű embert látok. A tűzhelyhez kuporodtam, ettem kenyeret, ittam bort, vártam az eső elállását.

E közben kevés keleti szél támadt, abban hajtani nem lehet. Vagy itt kell aludnom, vagy a gépet Casarsáig gyalogolva tolni esőben! — Kérdeztem a kocsmáros, lehet-e nála aludni? Lehet, — mondá — ha megfizetek, ide adják az ő egyedüli szobájukat, ők elférnek az éjjelre itt az ivóban is. — Nem fogadtam el az ajánlatot, felkeltem, elővettem gépemet s kimentem. Magam sem voltam tisztában azzal, hogy mit teszek. Nagy, ellenszél keletkezett, az eső szemembe vágódott — esteledni kezdett. Ismét az elé a csűr elé kerültem, ösztörszerűleg benéztem. Üres volt. Egyet gondoltam s a mellett maradtam is. Nem megyek e czudar időben Casarsáig, hanem itt aluszom e csűrben, szalmába buiva.

Kimentem, elsütöttem a buldoggot abból a célból, hogy meggyőződjem, a töltények nem nedvesedtek-e át. Elsült! Rendbe volt minden. Vissza mentem, elhelyeztem a szalma tetején az «invencible»-t, magam belebujtam a szalmába s elgondolkodtam, ha most az a két suhancz álmomban itt meg talál lepni, nekem holnap nem kell tovább velocipédeznem s ők gazdagabbak lesznek 40 darab 20 frankos Napoléonnal. — Előtte való nap ugyanis minden pénzemet kivettem a velencei postánál.

Künt dörgött és villámlott, valóságos istenitélet volt.

Jó ízűn aludtam. Reggel 4 óratájt ébredtem fel, megvártam, mig egészen kivilágosodott s útnak indultam Casarsa felé.

Ápril 1-ének reggelén nem kellett öltözködnöm, mosakodnom s fogat síkálnom, egyszerűen dispensáltam magam alóla, minden dispensatio nélkül.

de bizony nagyobb része már eddig füstbe ment s a többi is sokkal igénytelenebbnek ígérkezik, mint vártuk.

Most ismét egy vigasztaló sugár! A «Budapesti Kerékpár-Egyesület» nemzetközi velocipéd-versenyeinek propozíciói, ha kissé késve is, megjelentek. — Üdvözljük az együletet bátorságáért — és lelkes tevékenységéért.

Igen, bátorság kell nálunk nemzetközi versenyt rendezni. Mert hisz először is maga a tömérdek versenykiadás is ijesztő, de ijesztő a külföld ismert közönyössége is.

Hanem hát a kerékpár-egylet már egyszer szembezállt még rosszabb viszonyok közt e szellemi és anyagi kedvezőtlen körülményekkel. És fáradozását szellemileg kitűnő eredmény koszorúzta. Ugyanis két évvel ezelőtt tartott versenyén egy híres külföldi velocipédezőt és egy német bajnokot győztek le az egyület athlétái. Reméljük, hogy az idén ifjainknak még bővebb alkalmuk lesz erejüket a külföldiekével összemérni.

Általában tehát helyesnek tartjuk, hogy a velocipéd-verseny nemzetközivé tételét, csak azt tartjuk korainak, hogy az egyület a Magyarország velocipéd-bajnokságáért is kiírta a nemzetközi küzdelmet. — E szép cím elnyerése bizonynyal sokat fog hazánkban is buzdítani e versenyre, de biz még kevés azok száma, kikben bizhatnánk, hogy nem idegené lesz a dicsőség. — Hanem ha már a verseny ki van írva, nem tehetünk mást, mint hogy minden magyar velocipédezőt a legkitűnőbb trainingre szólítunk fel.

A training mellett mindeddig nagy előnyük a külföldieknek, hogy ők rendszeren a legkitűnőbb versenygépeken jönnek, míg mi a közönséges kirándulási gépet használjuk. Jó lesz tehát, ha — különösen a

bajnoki versenyre nevezők — beszerzik a legjobb híru versenygépeket, hogy egyenlő gépeken küzdjenek a külföldiekkel. — És hogy a versenyek elérendő eredményei se álljanak nagyon hátra a külföldiekétől, erre nézve a pályának kell kitűnően készítenie. Ezt illetőleg a versenyt rendező egyület tetemes költséget fog az üggető versenypálya jó karba hozására fordítani és hiszszük, hogy meg fog felelni egy nemzetközi verseny igényeinek.

Mindenbe bele nyugodnánk e verseny lefolyásánál, csak abba nem, ha kevés nevezés miatt valamelyik pont elmaradna. — Ezt semmikép nem szeretnénk látni, különösen most, mikor a külföldről bizonynyal oly sok kritikus szem fogja kísérni munkálkodásunkat. De ha azt a jó egyetértést tekintjük, mely a fővárosi egyület és vidéki velocipédezők közt létezik, ugy e felett nem aggódhatunk, mert versenyző bizonynyal elég lesz.

A versenyeknél kevésbbé fontos s mégis sok tekintetben lényegesen befoly a valódi sikerre a közönség látogatása. Valami vérmes reményeink e tekintetben épen nem lehetnek, de azt hiszszük, hogy annyi közönség lesz, a mennyi a versenyköltségeket megtéríti. Csak arra figyelmeztetjük a rendezőseget, hogy a verseny kezdetét ne tegyék a rekkenő meleg délután kezdetére, mert a mi közönségünk a juniusi napokban négy óra előtt nem mozdul ki szobájából még a versenyért sem.

A közellevő versenyekre az egyes lelkiismeretesebb velocipédezők már javában trainiroznak. És erre ismételen felszólítunk minden ifjú velocipédezőt, hogy a magyar velocipédezők jó hírnevét e verseny is csak nevelhesse.

—

Casarsában reggeliztem s egy varga, ki francziául beszélt, kivezetett az Udine felé vezető országútra. — Itt, most sempre diretto — mondá — találni fog Tagliamentóra rakott vagy 2 kilométer hosszú hídat s kitűnő utat, melyet Napoleon épített a d!

Nem tudtam, miért illette a francziák nagy emberét ezzel az epithète-el, nem is voltam rá kíváncsi. De e modor határozott ellenszenvet gerjesztett bennem, lehet azért, mert nem tudtam felgondolni, hogy lehet oly embert szidni, ki jó utat csinál?

Köszönet nélkül ültem fel, megtaláltam a köves ágyú Tagliamentot, kitűnő utat, mit eső nem rontott el.

Elérek Codroipoba.

Ha innen egyenesen megyek Palmanovanak, 60 kilométernyi kerülőt takarítok meg, de Ventimigliába deponált 33 frankom kivehetése végett az udinei fő-fő vámosoknál kellett jelentkezmem.

Balra fordulok tehát s Udinenak tartok, végig rohanok Campoformion, mely az 1797-iki szerződés kötéséről nevezetes s pont délben elérek Udineba. Elhajtok ama vár, jelenleg kaszárnya előtt, mit Attila építettett, hogy Aquiléja égésében gyönyörködjék.

Eszem, mint két ember s 2 órakor beállítok a vámhivatalba, hol ventimigliai olasz irásom, más itt nyert irással cseréltetik ki s azzal az utasítással eresztetem el, hogy a pénzt az irás előmutatásával Palmanovában ki fogják fizetni.

Hajrá Palmanova felé!

Fél 4 óra táján érek oda. Elértem keleti Olaszország utolsó várformájú városába. A vámosok a kifizetést illetőleg huzavonásznak, késlekednek. Rám nézve a dolog annál kellemetlenebb, mert még az nap Monfalconeba igyekeztem. — Hiú remény! A pénzt öt líras darabokban (ezüst) kikapva, zsebre vágom, gépre szándékozom ülni, midőn ismét lecsitálnak róla. Azt hiszem, majd a városon kívül felülhetek. De a rendőrvámos megmagyarazza, hogy olasz zsandár kellőképp fegyverezve át fog adni osztrák rendőrvámosnak s miután zsandárnak bicyclije nincs, csak toljam

a gépet a rendőr oldala mellett — Visco, az első vám-rendőr-állomás csak 4 kilométernyire van ide, tehát sétáljunk csak oda. Főleg legyen okos, ne akarjak oda velocipédezni.

Miért mindez? — kérdém elszörnyűködve. — Azért, mert másképp itt maradhatna Olaszországban — felelék. — Jaj, dehogyan maradnék — sóhajtottam fel s belenyugodtam sorsomba.

De furcsát gondolhattak, ha észrevettek azok a barna signorinák, kik mellettem cavalkadéztak el!

Olasz rendőrom jó fiú volt, szeretett fecsegni és nevetni. Kisütötte valahogy, hogy Velenczéből jövök. No, volt is heczez! Elmondta, illetve megértette velem, hogy mikor ő ott szolgált a vámosoknál, milyen szép bella donnája volt neki, nekem tetszetek-e, mert azok «multo bene»-k! — Ma sem tudom, mire értette.

Egyszer egy kis fehérre meszelt épületkéhez jutottunk; olasz katonák voltak benne. Vezetőm bemegy s kard és Puska nélkül jön ki, sorompón átlépve, mondja: «no allez! allez!»

Csak akkor vettem észre, hogy osztrák területen vagyok!

Hála neked gondviselés! alig 50—60 lépésnyire az olasz épülettől az osztrák vámosok épülete áll. Olaszom bejelentett. A kijövő tiszt német nyelven tudomra adta, hogy a gépet ma nem vámolják meg, sötét van már, az átelleni épületbe vacsorát s ágyat kaphatok, másnap reggel 7 órára, ha kívánom, a vámolás megtörténhetik.

Belenyugodtam; a veloce-t a vámhivatalba helyeztem, olasz rendőromnek egy pár frank borraalót akarok adni — s csodák csodája! visszautasítja! Majd egy hónapig voltam vendégszerető hazájukban, a «Signor soldi» könyörgés már majd elsüketített s ime, ez visszautasítja. Talán restelte az elfogadást ausztriai területen, vagy osztrák kollégáitól.

Az osztrák vámtiszttel beszélgettem, tisztességes embernek mutatkozott, az országút közepén állva. Sötétedett. Egyszerre bombamódjára ott terem egy rémséges hórihorgas ember s vámosomat megrohanja: Ja, von wo kommt er den? Was ist er den? —

A «Pozsonyi Hajós-Egylet» választmányának 1884-ik évi jelentése.

(Folyt. és vége.)

Az egyleti hajók létszáma a lefolyt év alatt két új négyessel szaporodott. — Ugyanis James William bécsi hajóépítőnél készült számunkra egy palánkos négyes és később egy verseny négyes. Mindkét hajó ára 893 frt 68 kr. volt, a szállítási és elhelyezési költségekkel együtt.

Ezen 893 frt 68 kr-ból 540 frt az egyleti tagok önkényes adományaival, 170 frt az eladott «Heléne» négyes vételárával, 15 frt az eladott «Boomerang» árával, a még hiányzó összeg pedig a rendes bevételekkel fedeztetett.

A beszerzett két új hajó a már Budapesten kipróbált palánkos fedett négyes, a második pedig verseny-négyes, kormányra berendezve. Mindkét hajó sikerülteket mondhat és az egyleti hajók létszámát annyira kiegészítette, hogy a jövő 1885. évi évadra új beszerzések szüksége fenn nem forog.

Az egylet tagjainak száma az 1884. év elején volt 42, belép-tt 11, összesen tehát 53. — Kilépett 4, marad 49, u. m. egy tiszteletbeli, egy alapító és 47 rendes tag, azonfelül 3 pártoló tag.

Az egylet választmánya 1884. évben: elnök Simonyi Gyula, alelnök gr. Esterházy Mihály, igazgató Mossóczy István, pénztáros Baugha Béla, titkár dr. Gervay Béla. Választmányi tagok: Nemessányi Gyula, dr. Vida Géza, Vaymár Iván, dr. Samarjay Emil, Bacskák Kálmán, Frank János és dr. Gráf Vilmos.

Rendes tagok: Aininger László, Bacskák Kálmán, Baugha Béla, Bartal György, Borsody Géza (kilépett), Csarada Imre, dr. Dobrovits Mátyás, Edl Frigyes, gr. Esterházy Károly, gr. Esterházy Mihály, Éjyry Lajos, Feith Arthur, Feigler Sándor, Frank János, dr. Gervay Béla, dr. Gráf Vilmos, Hardtmuth Ferencz, Huberth Ferencz, Klobusiczky Iván, Kováts Béla, Lonovits Sándor, Maschatt Antal, br. Mednyánszky Imre, Milszökh Viktor (kilépett), Mossóczy István, Mayer Károly, Macher Gyula, Nemessányi Gyula, Nemessányi Ernő, Novák Ágoston (kilépett), Norgauer Ágoston, gr. Pálffy Béla, Palugyay Ferencz, Palugyay József, Patay András (kilépett), Pekovits Sándor, Petőcz Gábor, Pfeiffer Rezső, Rónay Aladár, Rumpelmayer János, dr. Samarjay Emil, Scherr Aladár, Simonyi Gyula, Schmidt Lothár, Szlubek Gyula, dr. Vida Géza, Waymár Iván, Weisz László, Zmertych Iván, dr. Zsigárdy Aladár, Zsigárdy Árpád.

Pártoló tagok: Bartal Pál, Csetke Béla, Karacsay Gerő.

Az egyleti tagok részvétele az evezési gyakorlatok 1884. évi márczius hó 14-től október hó 8-ig: Airinger 10, Bartal 14,

Éjyry 5, Feith 24, Frank 82, dr. Gervay 24, dr. Gráf 73, Hardtmuth 61, Kováts 3, br. Mednyánszky 41, Milszökh 4, Mayer 7, Macher 3, Mossóczy 180, Nemessányi Gy. 25, Nemessányi E. 55, Norgauer 36, Palugyay J. 34, Patay 11, Pfeiffer 24, Rónay 21, Rumpelmayer 1, dr. Samarjay 73, Scherr 79, Schmidt 4, Szlubek 2, dr. Vida 133, Waymár 83, Weisz 44, Zmertych 59, dr. Zsigárdy 62. 31 egyleti tag összesen 1367-szer.

A kirándulásokra a következő hajók használtattak: Józsa 4-es 43, Csángó 4 es 40, Iza pair-oar 47, double-scutt 51, Fincsi single-scutt 102, új single-scutt 94, Ilka single-scutt 10, Pista single-scutt 44, skiff single-scutt 23, új 4-es 33, verseny 4-es 6, Remény vashajó 27. Összesen 12 hajó 520 szor.

Az egylet hajó-állománya. A hajó elnevezése és közelebbi megjelölése:

Verseny 4-es outrigger, készült 1884. Bécsben James William-nél, hossza 13·10 m., szélessége 48 cm.

Új négyes palánkos outrigger, készült 1884. Bécsben James William-nél, hossza 11·53 m., szél. 69 cm.

Józsa 4-es outrigger, készült 1882. Bécsben Boguthnál, hossza 11·30 m., szél. 85 cm.

Csángó 4-es inrigger, készült 1883. Frankfurtban Wirthnél, hossza 12·10 m., szél. 97 cm.

Iza pair-oar, outrigger, készült 1882. Bécsben Boguthnál, hossza 8·60 m., szél. 76 cm.

Double-scutt outrigger, készült 1883. Frankfurtban Wirthnél, hossza 7·60 m., szél. 105 cm.

Skiff, egyes versenyhajó, készült 1883. Frankfurtban Wirthnél, hossza 9·20 m., szélessége 27 cm.

Single-scutt egyes párevezős outrigger, készült 1883. Bécsben James William-nél, hossza 7·28 m., szél. 61 cm.

Ilka egyes párevezős, vétetett 1879. Bécsben, készült Boguthnál, Feith Arthur egyleti tag tulajdona, hossza 7·15 m., szélessége 67 cm.

Fincsi egyes outrigger, készült 1882. Bécsben Boguthnál, hossza 7·25 m., szél. 67 cm.

Pista egyes outrigger, készült 1883. Frankfurtban Wirthnél, hossza 8·45 m., szél. 48 cm.

Remény 4-es vashajó vitorlára berendezve, készült 1862. a budai hajógyárban, hossza 7·50 m., szélessége 170 cm.

Egy közönséges ladik.

Az egylet tulajdonához tartozik még egy hajó-fészer, hossza 14 m., szélessége 5 m., mely mint felüléptmény a városi hatóság engedélyével, a nyári színházhoz tartozó telekre lett felállítva, továbbá két kisebb, öltözőnek használt épület.

Hozzám fordulva: D'ou venez vous? — De la France — felelém. — A fellépés, modor, ember egyike a legvisszataszítóbbaknak. — Kommens herein! — fordul hozzám. — Rá nézek a vámosra, az is felszólít, jöjjenek a hivatalba. — Bemegyünk. Bemutatja magát, ő a «Polizei-Kommissär an der Grenze» s kérdi, én meg nem vagyok-e magyar katona szökevény. — Megbántam, hogy csűrben aludtam, tolettem rendetlensége kelthetett ebben az emberben gyanút. Szó nélkül átadtam papírjaimat, — végül meg nem állhattam, hogy meg ne mondjam, miszerint francia és olasz lapok eleget meséltek jövetelemről, ő tudomással bírhatna róla. — Nem válaszolt; képeről láttam, hogy a magyar-francia okiratokból nem ért egy szót sem. — De ha turista, akkor önnek van pénze — mondá. Kivettem bőrtárczámat, kiszórtam az asztalra 800 franknyi aranyat. Megpengette, nem hamis-e, kérdezte, hol a fegyverem? Oda adtam a bulldoggot. — Nagy gondolkozva visszaadja e tárgyakat, fejét csóválja, hogy ember hogy kinlódhatik így országúton, ha nem muszáj. Papírjaimat reggel visszaadja Viscon, én úgy is arra kell, hogy menjek, ha Triesztnek megyek. — Gondoltam, hogy ki fogja otthon szótározni, beleegyeztem. — Elváltunk. Most pedig már sokkal barátságosabban, mint a hogy ismeretséget kötöttünk.

Vacsoráltam s jó ízűn aludtam rá.

Reggel 7 óraker már kész volt a megvámolás, 3 frt 75 krt fizettem, kocsmárosomnál beváltottam nehéz 5 lirás darabjaimat, melyekért ő egy rongyos 10 forintosat adott, a mit Triesztben 9 frtért nagy nehezen beváltottam. S el!

Viscoban egy rendőr adta át iratsimat, már várni látszott rám. A tegnapelőtti esőből itt nem esett semmi, az úton 5 centiméternyi porréteg volt, kerékvágás, kavics, szóval sajnosan kellett a két út közötti kvalitást tapasztalnom. 13—14 km. órai sebességgel kezdtem csak menni. Ahá — gondoltam magamban — kezdem érteni a «Kommissär» ur csodálkozását. Ez mulatságnak nem mulatság. Elérek Monfalconeba 10 óra tájt s kijutva belőle, bent látom magamat a sivár Karst hegységben. E helytől Náb-

resinán túlig 14 kilométernyi distance-ban a Karst folyton emelkedik. St.-Croce-ig mintegy 400 m. magasságot emelkedett.

A kilátás, mely e magasságból van, kárpótól a fáradságért, jobbra a kékelő Adria, előttünk Miramare s Trieszt en miniature, hátunk megett az Alpések. Mi nyakig vagyunk a sivár sziklás Karstban.

St.-Croce-tól az út kigyózdva 30° hajlás alatt mintegy 10 km. distánczban levezet Triesztbe. A lemenetelt a legnagyobb elővigyázattal kell eszközölni, az út gidres-gödrös, a vigyázatlan «fej» csinálhat. Féket becsületesen kell szorítani, hogy minden perczben kényelmesen leszállhassunk a sűrű kocsiközlekedés miatt. Végre leereszkedtem, fél 2 óraker toltam be gépemet a «Hôtel de la Ville» folyosójába. Két és fél napomba került e 240 km. lehajtása.

Ebédemet végezven, átöltözökdem s siettem a postahivatalba; tudtam, kell, hogy «poste restante» leveleim legyenek ott. Találtam kettőt, ajánlott volt mindkettő. Egyikben egy bécsi ház értesít, hogy a gazdasági állást, melyért Genuából folyamodtam s a feleletet ide Triesztbe vártam, nem nyertem el.

Fichtre! — gondoltam — ilyen nagy dicsőség nyeréséért kár volt m.-óvári, grignoni és montpellier-i iskolákba járni. — Másik levelem tartalma még keservesebb hatást gyakorolt rám; egy gyermekkori pajtásom tudatja Pestről, hogy a velocipéd bizony nagyon kiment a divatból a magyar fővárosban, nem nagyon rokonszenveznek vele s végre, bizony nem valami nagy becsületekre válik, ha Franciaországból haza bicyclizem! (Tyhű! az a fej mosogatás, melybe részesülök, ha Pestre kerülök ez indiscretióért!)

Az ördögbe! végig ázom-fázom az országútakat s Pestre kerülve, lehet, még ki is csúfolnak!

Hála a pesti veloce-barátok szivélyességének, gyermekkori pajtásom tévedett. E két levél mégis elsomorított.

(Folyt. köv.)

*

A pénztár állapotáról e helyütt csak megemlítjük, hogy az egyletnek azon értéken felül, mely a hajók és szerelvényekben van elhelyezve, még 300 frt alaptőkéje van, összes tartozásai pedig 300 frtot tesznek ki.

Hogy egyletünk az utóbbi években tetemes lendületet vett, azt kitünteti azon körülmény, hogy a tagok száma folyton növekszik; hogy daczára annak, miszerint új beszerzések- és verseny-költségekre az utolsó három év alatt 3000 frton fölül költöttünk, mégis a bevételek és kiadások közti egyensúly teljesen helyre van állítva, sőt a különben is csekély passivákat is sikerült apasztani.

Ha még tekintetbe vesszük, hogy egyletünk az utóbbi 3 év alatt a részint B.-Füreden, részint Budapesten rendezett versenyekben 6 hajóval vett részt és ugyanannyi első díjat nyert, úgy az utóbbi évek eredményeire meglelégedéssel tekinthetünk vissza és jogosult önérzettel lobogtathatjuk zászlónkat, melynek jelszava: «Előre mind!»

A VÁLASZTMÁNY.

Nemzetközi velociped-versenyek.

(Hivatalos.)

Feltételek a «Budapesti Kerékpár (Bicycle) Egyesület» 1885. június 29-én Budapesten, a versenyterén (kerepesi út, központi pályaudvarral szemben) tartandó (750 m.) nemzetközi kerékpár-versenyére.

I. *Ünnepélyes felvonulás*, a versenypályán géppel megjelenendő kerékpárokozóknak.

II. *Megnyitó verseny*. Táv. 2000 m. (3 kör). Nyitva csakis a B. K. E. azon tagjai számára, kik még nyilvános versenyen díjat nem nyertek.

Díjak: első beérkezőnek egyleti ezüst érem, másodiknak egyleti bronz érem. Tét 3 frt, bánat 3 frt. (Versenygép kizárva.)

III. *Kerékpár bajnoki verseny magyarországi bajnokságért*. Táv. 8045 m., 5 ang. mértf. (12 kör). Nyitva a világ összes műkedvelői (Amateur) számára. A győztes elnyeri a «Magyarország kerékpár (bicycle) bajnoka» címét.

Díjak: az elsőnek egyleti arany érem és tiszteletajándék 300 frank értékben, mely utóbbi egyszer védendő. Egyszeri védelem után, második győzelemért bajnoki arany érem. A másodiknak egyleti ezüst érem, a harmadiknak egyleti bronz érem. Tét 10 frt, vagy 20 frank.

IV. *Kezdők versenye*. Táv. 1500 m. (2 kör). Mindazon műkedvelők (Amateur) számára, kik a kerékpározást 1885-ben kezdték meg.

Díjak: első beérkezőnek egyleti ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak egyleti bronz érem. Tét 3 frt vagy 6 frank, bánat 5 frt, vagy 10 frank. (Versenygép kizárva.)

V. *Nemzetközi háromkerék (tricycle) verseny*. Táv. 3218 m., 2 ang. mértf. (4 kör). Nyitva a világ összes műkedvelői (Amateur) számára.

Díjak: első beérkezőnek egyleti arany érem, másodiknak egyleti ezüst ér., harmadiknak egyleti bronz érem. Tét 5 frt vagy 10 frank, bánat 5 frt vagy 10 frank.

VI. *Hölgyek díja*. Táv. 2000 m. (3 kör). Nyitva a B. K. E. tagjainak.

Díjak: első és második beérkezőnek a «Hölgyek» díja. Tét 3 frt, bánat 3 frt.

VII. *Akadály-verseny*. Táv. 1609 m. egy ang. mértf. Minden akadály előtt le kell szállani. Nyitva a világ összes műkedvelői (amateur) számára.

Díjak: első beérkezőnek egyleti ezüst érem és tiszteletajándék, a másodiknak egyleti bronz érem és tiszteletajándék, a harmadiknak egyleti bronz érem. Tét 3 frt vagy 6 frank, bánat 3 frt vagy 6 frank.

Nevezési határidő: 1885. június hó 23-án (kedd) este 8 órakor jár le.

Nevezések irásban vagy táviratilag Budapest, Kosztovits László urhoz, a B. K. E. alelnökéhez V., Béla-uteza 4. sz. küldendő.

Minden egyes verseny csak akkor tartatik meg, ha a nevezések száma egygyel több, mint a díjaké.

Sport-élet a Fertőn.

(Folyt.)

A távol messzeségben, ott egészen északnak félig ködtakarta kék hegyek alatt kicsiny fehér pontocskák és csikok ötlenek szemünkbe, azok balra a nyulási templom, jobbfelől a védényi egyháznak fehér lő tornyai, közbül pedig a nezsideri torony és a

nagy lovas laktanya széles, partra dőlő homlokzatával. Északkeletnek a két Illmitz szélmalmai s még feljebb a páttalusi messze ellátzó nagy terebélyes fa ragadják meg figyelmünket.

Olykor-olykor felhangzik hajónkról a jelzés: «vitorla a szél felül», hanem aztán hamar belátjuk, hogy nem volt az egyéb, mint egy, a távol partokon vízben állani látszó háznak csalóka tűzfala.

Medgyes magasságára érve, a vezér kormányválságot idéz elő s felelősségének, úgy nagy hivatalának terhét és tekintélyét önérzettel viselő kormányos rúdja mellől tühöz és czernához vezényeltetik, így lévén kénytelen megosztani a hajó fenékben görnyedő társnak tövises pályafutását, egyedüli vigaszt immár csakis a sors változandóságának tudatában, meg némelykor egy-egy pohár jól savanyúvizezett bornak felhörpintésében lelhetvén.

Hanem hát mi sem tarthat örökké, a lobogók mind felfűzvék, előleges büszke kéjzettel tekintgetünk reájuk, mint olyan egyének, kiknek megadatott az összes nemzeteket és hatalmasságokat magas polczra emelni s ismét mélyre sülyeszteni — legalább hát lobogó színeikben — midőn azt vesszük észre, hogy egy és fél órai futam után helyben is volnánk.

Ruszt a legkisebb sz. kir. város, nagy — csaknem egyetlen utczáján már is tolong a nép, akarom mondani, éljenezve, visitva futkosnak a gyermekek. — Erősen nyomul felénk egy halászcsonka is, a melyről ismerős füttyök «Pistit» sejtetik, kit már néhány nap óta szive és Ruszt ódon falai itt foglyul tartanak. A messze ellátzó fehér lő kalapok hölgyek jelenlétét árulják el, miért is minden — különösen mégis az öltözetek szép rendbe szedetnek, a hajó szélben áll, néhány percz és a kis csilla gyöngéd népe, valamint Pistink is otthonosan érzik magukat «Rudolf»-unk fedélzetén!

Igy történik meg azután s jut nekünk kellemes osztályrésztül azon ritka szerencse, hogy boldog menyasszonyt és szerelmes vőlegényt a Fertő vizéről Rusztra mi hozunk tán legelőször!

Miután a lobogó dísz «Jola» határozott kívánságára felvonjuk, partra szállunk. — Csakhogy a bécsieknek még se híre, se pora. No — gondoljuk — mire egy kis gyalogsétáról visszatérünk, tán már láthatók lesznek, addig majd elkészül a Bécsből pont 9 órára külön megrendelt estebéd is, azután leszen nagy vigaság szépen.

Az utczán végig mentünkben a falu — bocsánat — városnak jövő reményét szép számmal képviselő gyermekhad szájba dugott hüvelyk- és mutató-ujjal s néma bámulattal hűséges kísérettül szegődik — A házkapuk előtt álldogáló polgárok és polgárnők szintén osztatlan figyelmükkel ajándékoznak meg s alig tudunk a csiklandó vágynak ellenállani, hogy meg ne kérdezzük egyik másik lézengő suhancztól, ugyan melyitek is volt az, ki a csukát «megnyerte», vagy hogy él-e még az a bizonyos öreg harang, melyet oly ritka ravaszsággal sülyesztének el a Fertő habjaiba?

Hanem azután eszünkbe jut, hogy Rátóton sem tanácsos a torony tetején legelészett bika földi sorsáról kérdezősködni, mert hej ott somfával mérik ám olykor a választ! Gondolván tehát, hogy régen volt, tán igaz sem volt, erőszakosan elnyomjuk vészhozó kíváncsiságunkat s egyébként is már hátunk mögött hagyván az ódon templom és félig dőlő kormos hajdani körfalakat, Okka irányában, onnan pedig a szőlők és kertek között lekerülve a Fertő partja felé tartunk. — Nem győzzük csodálni a szépen művelt szőlőkertek tisztaságát s meg vagyok győződve, hogy hazánkban ilyesminek párját találni nehezen lehetne. — Egy tekintet azokra, a lakosság kiváló nagy szorgalma s munkaszeretetről tesz fényes tanubizonyságot s indokolja egyúttal annak átlagosan tapasztalható jó vagyoni körülményeit.

Hanem bezzeg még mindig semmi ujság a Fertőről!

Az éj is elközelget, északról, nyugatról komor felhők tornyosulnak s a láthatár mind szűkebbre szorul. A nagy vendéglőnek partra rúgó térs sarokszobájában reánk várakozó estebéd kellő méltánylatban részesül, «Pisti» is lelátogat egy kis rövid, «otthon»-ról szabadságba kapott órácskára, megtisztel bennünket még a kis városnak nemcsak magyarul érző, de a haza szép nyelvét igen jól is beszélő két intelligens derék tisztviselője, a polgármester és városkapitány s ráadásul a vig kedélyéről ismert s kedvelt «regens chori» is, kiknek társaságában gyorsan repül az örökké előre türekvő idő, egész esti 11 óráig, a midőn már mindnyájan az oly nehezen várt pihenésre készülünk.

KISS ÖDÖN,

ügyvéd, a «Fertői Csónakázó-Társaság» elnöke.

(Vége köv.)

Az úszás tanulása.

(Képekkel.)

Nagyon sokan megtanulnak ugyan minden elméleti utasítás nélkül is úszni, de tagadhatatlan, hogy a legjobb mester mellett is jó, ha már előzőleg ismerjük az úszási szabályokat. Ezek ugyan nem igen számosak, mert hisz maga az úszási mozgás sem nagyon összetett.

Az úszásnál fő dolog, hogy a karok és lábak mozgása helyesen váltsák fel egymást. Ugyanis mind a karok, mind a lábnak van olyan mozgása, mely az úszásban elősegít és van olyan, mely csak e mozgásra készíti elő izmainkat. E mozgások úgy váltják fel egymást a szabályos úszásnál, hogy míg a karokkal úszunk, lábunkat abba a helyzetbe hozzuk, melyből a haladó

1.

mozgást végezhetjük. Ábránkon (1-ső) az úszó azon helyzetben van, mikor lábával már kirúgta magát és karjával kezdi az úszómozgást.

A karok úszó mozgása abban áll, hogy a kifelé fordított tenyérrel nyújtott karral oldalt, hátra, kissé lefelé nyomjuk a vizet. E mozgás a lassúbb, míg a már hátrafeszített karnak behajlítása (2-ik ábra) és kinyújtása gyors legyen.

2.

A láb mozgásánál az úszómozgás a gyorsabb, t. i. a kirúgás és a sarkaknak összecsapása. E mozgásokra az előkészítő térdhajlítás (2-ik ábra) lassan történik azon időben, míg a kar oldalt feszítve úszik. És ezt az úszásban a legnehezebb elsajátítani, mert ez ellenkező gyorsaságú mozgásokat rendszeren egyszerre akarjuk végezni, mikor aztán az úszó mozgás nem lesz folytonos, hanem szaggatott.

A fej az úszásnál erősen hátra feszül, hogy a test mitől mélyebben merülhessen a vízbe és lehetőleg úgy is kell úszni, hogy ne bugdácsoljunk fel és le. Ezért a kar úszó mozgásánál nem kell a vizet túlságosan lefelé nyomni.

A kézfejből nem szükséges teknőt képezni, mert ily tartásban az ujjak izmai hamar fáradnak és különben is elégséges az ujjakat összetartani.

Az úszás e mozgását be lehet némileg tanulni a szárazon is és erre nézve mi sem kell más, csak egy egy oly kis szék, mint milyent képeink mutatnak, melyen a leírt módon betanulandók a mozdulatok. Több esetet tudunk már rá, hogy ily próbálgatások után a vízben az illető pár nap alatt már úszni tudott.

Az úszásnál eleinte a fáradságot nem izmainkban, hanem tüdőnkben érezzük, mert izgatottságunkban nem tudunk nyugodtan lélekzeni. Arra kell tehát vigyáznunk, hogy lehetőleg csendesen lélekzeljünk.

Az úszást azonban mindenesetre felügyelet mellett tanuljuk, nemcsak veszélyessége miatt, de, hogy ne szokjunk meg hibás úszási módot.

A kiállításról.

*Körséta a testgyakorlatok csarnokában.**

A kiállítás főkapuján bemelve, a hatalmas szókőkút s az iparcsarnokot balkéz felől hagyva, az erdészeti s kiralyi pavillonhoz közel, a debreczeni csárda tőzsomszédságában megtaláljuk a testgyakorlati pavillont. Balról és jobbról két kis kabinet van.

A szellős, világos csarnokban, a megyei czimerek tábláin az ország különböző sport-egyleteinek jelmondatai tűnnek szemünkbe. A «Barátunknak kezet, ellenségünknek öklöt», «Mi az erő, ön-bizalom: kedvet s hevet a munka éd», «Épség, erő, egyetértés», «Hass, alkoss, gyarapíts!» Kitarító testedzés mellett bizvást oda-mondhatjuk a pentameter másik részét is: «s a haza fényre derül!»

A helyzetet ezeken kívül egy nagy csónak is dominálja, magasan felhúzza a terem mennyezetére erősített csigákon. A terem közepének javát mintázatos kiállítások foglalják el, míg jobbról balról a fal mellett zöld pódiumon elegáns velocipédek sorakoznak. Külföldi czégek hazai képviselői állították ki. Feltűnő egy két egymásmögötti ülésel bíró háromkerekű, az első ülés bársonypárnás, akár egy hölgy is beleülhet, a mire különben a feléje kifeszített bársony-rojtos baldachin is következtetni enged, — a hátsó ülés, mely rendes velocipéd-nyereg, veszedelmesen hasonlít egy úri fogat inas-üléséhez.

Ha sétánkat a fal mellett balra folytatjuk, úgy a különféle nagyságú és súlyú buzogányok s egy nyári torna-helyiség mintázatos kiállítása mellett a magyar tornászattal foglalkozó vaskos könyveket látunk, a «magyar torna-kártyákkal». — E mellett mindjárt a nemzeti torna-egylettől kiállított anthropologiai minták vannak egy üvegszekrényben, a tornászat által legkivált fejlődő kart és lábat tüntetvén fel, izmaival és idegeivel.

E mellett két hasonnemű gyűjtemény van, mindkettőnek fő-tárgya lévén a vívó szerek. Az egyik Pacholek György, a másik Huzella kiállítása. Ugyanez oldalon vannak még sport öltönyök, férfi és nő testgyakorlók számára.

A testgyakorlati terem cserhéjjas részében két egyforma szekrény vonja magára figyelmünket, magasan meredve mindenféle kötelek, kengyelek és kis trapézzal együtt. Laikus szemlélőre ezen különböző nyílásokon kimeredő kötelek nem valami kellemes hatást gyakorolnak. — Mindkét tornaszekrény, melyben az izomműködtető ellen-erőt a húron függő vasnehézékek képviselik, ugyanazon szerkezetű. Különbség a kettő között az, hogy míg a Kertész Tódorén a fogantyú részek politurós fából, bársonyból, pluche-ből és selyemből vannak, addig az Oherollyén csak egyszerű lakos fából. Mindenesetre oly különbség, mely a belépő közönségnek inkább imponál. — Az Oherolly-szekrényen ezenkívül fekvő helyzetben is lehet tornázni.

Fontos kis eszköz áll a sarokban, egy nagyobb s egy kisebb példányban. Ez egy három keréken álló pléh viztartó, mely a tornaterem poros levegőjét, gördülés közben finom, de azért erőlyes sugarakban lövelvén szét a vizet, pár percz alatt megtisztítja. Valóban a fulladt tornaterem levegőjének vagy ily, vagy más módon való megtisztítása mind-nütt nagyon szükséges lenne.

A testgyakorlat különféle eszközeihez szükséges vas-szerek után a Jäger-féle kiállított tárgyak következnek. — A csinos üvegszekrényben tiszta gyapjú ingek, lábravalók, harisnyák, kalapok vannak. E czikkeknak valódi egészséges voltokról a praxis mindinkább meggyőződik.

Csillogó kirakat jó most. Egyszerű fatalpú koresolyák, melyek még gyermekkorunkban voltak újdonságok, de a melyek most szerényen húzódnak meg modernebb, praktikusabb kollégáik mellett, fél- és egész-angol koresolyák, a halifaxok, melyeknek gyors elterjedését csakis a legújabb Jacksonok feltűnése mulja felül. Ott feszít a nagy garral hirdetett, de annál kevésbbé acceptált «Austria» is. Mindezen vén és fiatal ivadékok körülfognak egy monstre, nagypapának is beillő angol koresolyát. Ugyanitt e koresolyáknak újabb keletű testvérük is van, a kerékkoresolya. Énken emlékeztetnek az «Ujvilág» kedélyes csarnokára.

Ezután Aigner Lajos buzgó könyvkiadó következik kiadványai-val, köztük a «Herkules» diszkótésű évfolyamával. Az asztal előtt mindig nagy közönség olvassa a jeles könyvek czimeit.

A fal melletti asztalok változatos tárgyait eléggé megnéznén, a közepén állókra kerül a sor. Itt legelől berlini küldemények tűnnek szembe, részben a porosz közoktatásügyi minisztertől küldve. Ezek tökéletesen berendezett torna-épületek, a legutolsó fogasig híven utánozva. A német alaposzággal különféleképen variált tornaszerek bősége tűnik ki. — A mi Császárfürdőnkkel

* E cikk közlésével olvasóinkat csak tájékoztatni akarjuk a csarnokban, de még külön visszatérünk minden egyes tárgyra, mihelyt a túl sok hivatalos közlendők tért engednek. Addig e sorok igen jó kalauzok lesznek, a mennyiben röviden csaknem minden tárgyat megneveznek. Szerk.

vetekedik a mintájában ideküldött nagy berlini uszoda, hol az amugy is felesleges tornaszerek helyett inkább az ugrókészülékekre és kényelmes lejutásra van fordítva a gond. Most újlag feltűnt azon hiány, mely a budapesti uszodákban — különös — megvan, hogy t. i. a viztükre nincsenek fa-tönkök, hordók stb., a mi részint a fürdő ifjúság ügyesítésére, részint multságára szolgál. És ezen szerek az ország minden vidékének uszodáiban meg vannak, csakis épen a budapestiekben nincs. Élénk emlékemben vannak azon derült órák, melyeket akár a kolozsvári, akár a győri stb. uszodákban ugyancsak e szerekkel töltöttünk el. — Az uszodának különben facsimiléje is bámulatos, a víz felszíne ugyanis a csalódásig van tüllel imitálva.

Korlát (igazítható) kettő van a kiállításon, valamint nyújtó is a rendeseken kívül olyan is, mely sem szilárd oszlopokban nem foglaltatik, sem pedig amerikai módon nincs zsinegekkel kifeszítve, hanem két vége két vasháromszögbe van szorítva, melyek alapjaikkal a talajba vannak erősítve. — E nyújtók különben mind vasból vannak. — A ló és bak semmit sem különbözik a rendesen használtaktól, ha csak annyiban nem, hogy nem szabad hozzájuk nyulni, nehogy elpiszkolódjának.

Van a csarnoknak közelebb érkezett ujdonsága is. Ez az aradi lyezeum tornahelyisége, mely — mondhatjuk — országszerte ritkítja párját. Az aradiak, kényszerítettven külön épületet emelni a tornának, a szép épület mellé nem állíthattak valami tornaviskót. Építették tehát egy gyönyörű, emeletnyi nagy csarnokot, mely csakis egymaga foglalja el az épületet s nagy, tágas ablakaival kedves benyomást tesz; belső berendezése szintén czélszerű. A kiállított modell nagyon ügyes kézre vall.

Az egész kiállítás különben nagyon meglepi a nézőt külső hatásával; az egyetlen, mi feltűnik, hogy a hazai testgyakorlati regatta, torna, korcsolyázó stb. egyesletek épen nem vettek részt benne; míg a hazai kereskedők és külföldi gyárosok megtöltik a termet.

BUZOGÁNY GYULA.

A «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet» versenye 1885. június hó 6-án.

(Hivatalos.)

A versenybíróság a következő tagokból állott: elnök msgs. Simon Gyula, egyl. fővédnök. Tagok: Cselkó István egyl. elnök, Rohrer Ferencz tisztb. tag, dr. Sötér Ágost örökös tag, Merényi Kálmán választm. tag, Zalka Zsigmond, Hackenberger Zsiga egyl. alelnök, jegyző Dérczy Petur egyl. titkár, indító Sötér Ferencz, hírnök Fabricius István.

Versenyünk eredményét ez egyes versenynemek szerint a következőkben közölhetem:

I. Üveggömblovás 16 méterről. 8 versenyző közül Baross László ezüst, Czocher Béla bronz érmet nyert.

II. Czéllövés (pisztolylyal) 10 méterről. Győztes Skublics József lett.

III. Súlydobás táv- és magasba. Súly 9-8 kgr. Minden versenyzőnek minden távol- és magasságnál egy javító-dobás engedtetik. A dobás ugródeszkáról történik. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Győztes Zathureczky István lett 320 cm. magas és 275 cm. táv. dobásával, második Sváby Ödön.

IV. Akadályverseny. Táv. 201 m. 6 akadálylyal. Akadályok a következők: 1-ső 3 m. széles árok, 2-ik 2 m. széles árok, előtte egy 75 cm. magas sövény, 3-ik 2 m. széles árok, 4-ik 75 cm. magas és 60 cm. széles fal, 5-ik 75 cm. magas sövény, 6-ik 2 m. széles árok. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Tiszteletdíj msgs. Rohrer Ferencz ur ajándéka, mely az ezüst éremmel adatik ki. 7 nevező közül Both László ezüst, Sváby Ödön bronz érmet nyert.

V. Kezdők vívása (manchette) 6 «volt»-ra megy. 3 nevező közül Jurenák Sándor bronz éremmel lett kitüntetve.

VI. Tornászat (korlát, nyújtó, gyűrűhinta). Megkivántatik, hogy az illető versenyző általános ügyességet tanúsítson minden szerez, csak úgy ítéltethető oda az ezüst érmet, különben csak a bronz érmet adatik ki. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Tiszteletdíj msgs. Simon Gyula ur ajándéka. Három versenyző közül ezüst érmet és tiszteletdíjat Sváby Ödön, bronz érmet Mayer Béla nyert.

VII. Kitartó futás. Táv. 1609 m. Díj: I. ezüst, II. bronz érmet. Első lett 5 p. 40 mp. alatt Both László, második Skublics József.

VIII. Súlyemelés. Rendelkezésre álló súlyok: 40 kgrammos és 28 kgrammos vas rúd és több súlyzó. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Négy versenyző közül Sváby Ödön első, Batta János második lett.

IX. Magas ugrás. 10 cm. magas ugró deszkáról, melynek magassága az eredményből levonatik. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Öt versenyző közül 173 cm. magas ugrással Dérczy Petur első, Rubinek Gyula második lett.

X. Haladók vívása (egész testre). A ki hamarabb ad ellenfelének 6 «volt»-ot, győztesnek ítéltetik. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Tiszteletdíj, Cselkó István egyl. elnök ur ajándéka. Győztes Zathureczky István, ezüst érmet és tiszteletdíjat nyervén, a második Hajdu István.

XI. Sikverseny (gyorsfutás). Táv. 91-3 m. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Öt nevező közül Berger Emil győzött, 12 mp. alatt futván be a távolságot, második Both László.

XII. Mászásban győzött három versenyző közül Mayer Béla.

XIII. Távugrás. A szokásos feltételek mellett. Díjak: I. ezüst, II. bronz érmet. Az ezüst érmet csak akkor adható ki, ha a legjobb ugrás nagyobb 507 cm-éternél, ha ezen alól maradna, ugy csak a bronz érmet adható ki. Öt versenyző közül Both László nyert bronz érmet, minthogy ugrása 507 centiméteren alól maradt.

Versenyen kívül vetélkedett Zalka Zsigmond, ki ugy a magas, valamint a távolugrásban fényesen kitüntette magát.

Az egyes versenynemek közti szünetek alatt Farkas Miska zenekara mulattatta a közönséget.

M. Óvárott, 1885. június hó 8-án.

DÉRCZY PETUR,
e. titkár.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy hátralékos összegeiket küldjék be s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legczélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váci-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerkesztőségünk czíme megváltozott, a mennyiben utcánk neve az épülő körút nevét vette fel s vele a ház száma is megváltozott. Kérjük tehát t. levelezőinket soraikat ezután *József-körút 67. számra* címezni.

«Budapesti torna-club» a neve az ujonnan alakult torna-egyletnek s nem «Magyar torna-club», mint azt mult számunk írta.

A földet körülvelocipédező amerikai meglátogatta szerkesztőségünket, hol számos sportbarát jelenlétében beszélt el érdekes útját. Megjegyzendő, hogy Thomas Stevens egy szót sem tud más nyelven, csak angolul s egy 4 nyelvű utazó zsebkönyvvel igyekszik útjában magát megértetni. Nálunk nem volt erre szükség, mert Kosztovics László, Braunecker báró s még többen egész jól beszélnek angolul. — Stevens 1884. ápril 26-án indult S.-Franciskóból és a telet New-Yorkban töltve, innen Liverpoolon át 1885. május 2-án indult és a következő városokon ért hozzánk: Liverpool, Birmingham, Coventry, London, New-Haven, Dieppe, Rouen, Páris, Nantes, Strassburg, Rottenburg, München, Sinbach, Wels, St.-Bolten, Bécs, Pozsony, Budapest. — Utjában Stevens egy 50-es Expert Columbia bicyclit használ. Az amerikai 5 láb 6 hüvelyk magas és 150 angol font nehéz. Az indulás után Bostonig 25 angol fontot veszített súlyából, de a jó úton ezt ismét visszanyerte. — A velocipédezt csak 1883-ban tanulta meg. Stevens határozottan kitűnő velocipédező, ezt állítják azok is, kik egész Duna-Pentelégig lekísérték. Ugyanis Rossi Nándor, Philipovics Emil és Ehrlich János egész eddig elkísérték, míg Igali Svetozár vele megy Belgrádig, vagy még tovább is. — A «Sáros fürdő»-től Promontorig több mint 12 velocipédező kísérte el Stevenst, köztük Kosztovics László, Mohacsek Antal (kenguru-gépen), Günther Károly, Székely György, Klemmeyer Aladár stb.

A «Baja torna- és atletikai egylet» mult hó 24-én a városa nagy termében tartotta alakuló közgyűlését, melyen mintegy ötvenen jelentek meg a város értelmiségei közül, kikből

negyvenen azonnal aláírták magukat mint az alakuló egyesület rendes tagjai, azonkívül a belügyminiszteriumhoz felterjesztendő alapszabályok záradékolásának megtörténtéig egy ideiglenes tisztikar választatott meg közfelkiáltással és pedig: elnöknek Eckert István tűzoltó főparancsnok, titkárnak Weisz Nándor földnyilvántartó, pénztárnoknak Somogyi Emil földbirtokos, tornatanítóknak Ujhelyi Géza főgymn. tornatanár és Nágel Sándor áll. tan. képezdei tanár. Ezenkívül a házszabályok kidolgozására Lázár Virgil főgymn. tanár elnöke alatt dr. Klenancz György, Somogyi Emil, Ujhelyi Géza és Weisz Nándor tagokból álló bizottság küldetett ki azzal, hogy az eredményről az egyesület elnökének mihamarabb tegeyen jelentést.

400,000 frtot gyalogolt össze O'Leary professzionális amerikai athléta 5—6 év alatt. De e jövedelmező kereset mellett különféle vállalatokban vagyona nagy részét el is vesztette. Rowel, egy másik professzionális vagyont 200,000 forintra becsülik. — Nálunk megirigyelhetnék a miniszterek is egy amerikai futó vagyontát.

Tengeri utazás csónakon. Egy norvégiai ember nagy fába vágta a fejszéjét. Csónakon akar étkelni az oceánon s már úton is van. Kicsiny vitorlavászonnal fődött csónakával New-Yorkba utaztában a napokban érkezett Queenstownba s innét folytatni fogja útját. A csónak 22 láb hosszú, 2 láb mélyen jár a vízben. Johnsonnak hívják a merész vállalkozót s nincs kísérője.

Vermes Lajos győzelmi sorozata.

- 1877. decz. 9. Budapest, tornázás lovon, N. T. E. 1-ső díj emléktárgy.
- 1878. decz. 8. Budapest, műszabadyakorlat, N. T. E. 1-ső díj emléktárgy.
- 1879. decz. 7. Budapest, kötélgyakorlatok, N. T. E. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1879. jul. 2. Szeged, versenyfutás, Versenybizottság 1-ső díj babékoszorú.
- 1880. aug. 26. Szabadka, nyújtón tornázás, Sz. T. E. 1-ső díj borostyánkoszorú.
- 1880. decz. 18. Budapest, nyújtón tornázás, N. T. E. 1-ső díj tisztelettárgy.
- 1881. márcz. 12. Budapest, súlyemelés, N. T. E. 1-ső díj tisztelet-tárgy.
- 1881. máj. 9. Budapest, nyújtó-bak, B. T. E. 1-ső díj tisztelet-tárgy.
- 1881. május 14. Budapest, ökölvívás, M. A. C. 2-ik díj bronz érem.
- 1881. május 26. Vác, rúdugrás magasba, N. T. E. 2-ik díj babékoszorú.
- 1881. jul. 17. Palics, korlát-tornázás, Sz. T. E. 1-ső díj babékoszorú.
- 1881. ápril 9. Budapest-Gödöllő, velocipéd (bicycle) verseny, M. V. E. 2-ik díj tiszteletajándék.
- 1881. szept. 11. Gödöllő Budapest, bicycle verseny, M. V. E. 2-ik díj tiszteletajándék.
- 1881. decz. 11. Budapest, távolugrás súlydobással, N. T. E. 1-ső díj babékoszorú.
- 1881. decz. 18. Budapest, nyújtó korlát, B. T. E. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
- 1882. máj. 5. Budapest-Kassa, velocipéd-vers., B. K. E. 1-ső díj.
- 1882. máj. 22. Budapest, távolugrás, M. A. C. 1-ső díj ezüst érem.
- 1882. máj. 22. Budapest, bajnoki akadály-vers., M. A. C. 2-ik díj ezüst érem.
- 1882. máj. 22. Budapest, velocipéd-vers., M. A. C. 1-ső díj ezüst érem.
- 1882. jun. 4. Székesfehérvár, nyújtó és korlát gyűrű, N. T. E. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1882. jun. 4. Székesfehérvár, rúdugrás, N. T. E. 2-ik díj koszorú.
- 1882. augusztus 8. Halas, gyaloglás, H. V. K. 2-ik díj babékoszorú.
- 1882. augusztus 8. Halas, távfutás, H. V. K. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
- 1882. július 30. Palics, magasugrás rúddal, Sz. T. E. 1-ső díj borostyánkoszorú.
- 1882. július 30. Palics, bajnoki kardvívás, Sz. T. E. 1-ső díj 2 ezüst érem.
- 1882. július 30. Palics, nyújtó és korlát, Sz. T. E. 1-ső díj cserkoszorú.
- 1882. július 30. Palics, súlyemelés, Sz. T. E. 1-ső díj tisztelet-ajándék.

- 1882. aug. 14. Ó Kanizsa, úszás, Ó-K. V. K. 3-ik díj tisztelet-ajándék.
- 1882. augusztus 22. Ujvidék, gyaloglás, U. V. K. 1-ső díj ezüst érem és tiszteletajándék.
- 1882. augusztus 25. Ujvidék, távfutás, U. V. K. 1-ső díj arany érem.
- 1882. október 8. Budapest, távolugrás, M. A. C. 1-ső díj ezüst érem.
- 1882. október 8. Budapest, nagy síkverseny, M. A. C. 2-ik díj bronz érem.
- 1882. október 8. Budapest, velocipéd-verseny, M. A. C.
- 1882. december 17. Budapest, távolugrás, M. A. C. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1882. december 17. Budapest, magasugrás rúddal, M. A. C. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1883. február 17. Budapest, magasugrás, N. T. E. 2-ik díj babékoszorú.
- 1883. febr. 17. Budapest, kötélmászás, N. T. E. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
- 1883. febr. 17. Budapest, súlyemelés, N. T. E. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
- 1883. márcz. 18. Bpest, távolugrás, N. T. E. 1-ső díj borostyánkoszorú.
- 1883. márczius 15. Budapest, magasugrás, M. A. C. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1883. márcz. 15. Bpest, távolugrás, M. A. C. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
- 1883. márczius 15. Budapest, súlyemelés, M. A. C. 1-ső díj tiszt. ajándék.
- 1883. márcz. 15. Budapest, birkózás, M. A. C. 1-ső díj.
- 1883. márczius 17. Budapest, súlyemelés, M. A. C. 1-ső díj.
- 1883. márcz. 17. Budapest, kardviadal, M. A. C. 2-ik díj.
- 1883. május 10. Bécs-Grác, velocipédvers., W. B. C. 1-ső díj ezüst érem.
- 1883. május 13. Bécs-Grác, művelocipédezés, W. B. C. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1883. május 24. Budapest, velocipéd-verseny, M. A. C. 1-ső díj ezüst érem.
- 1883. június 20. Budapest, művelocipédezés, B. V. E. E. 1-ső díj.

(Folyt. köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Junius	20-án budapesti regatta.
«	28-án a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
«	29-én a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«	közepe táján a «M. A. C.» úszó-versenyei.
Augusztus	2-án a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án budapesti galamblövési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én « « « « « «
«	6-án « « « « « «
«	6-án bécsi lóverseny.
«	8-án budapesti galamblövési verseny d. u. 1 óraker.
«	8-án bécsi lóverseny.
«	10-én « «
«	13-án « «
«	15-én « «
«	17-én « «
«	20-án « «

Szeptember elején a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

A kerékpár-egylet nemzetközi versenye. — A «Pozsonyi Hajós-Egylet» választmányának 1884-ik évi jelentése. — Nemzetközi velocipéd-versenyek. — Sport-élet a Fertőn (Kiss Ödöntől). — Az úszás tanulása (képekkel). — A kiállításról (Buzogány Gyulától). — A «M.-óvári torna- és vívó-egylet» versenye 1885. június hó 6-án (Dérczy Peturtól). — T. előfizetőinkhez. — Különfélék. — Vermes Lajos győzelmi sorozata. — «Herkules»-napptár. — Tárcza: MontPELLIERTŐL Budapestig (Igali Svetozártól).

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népies elbeszélések	1 frt 60 kr.
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések	1 frt 60 kr. Kötve
<i>Endrédi Sándor</i> költeményei	2 frt. Kötve
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 « 20 «
<i>Lanka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidióni alma. Éjszakától stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molière élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradi Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomoruság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

II. A társaság közlönye.

<i>Koszorú.</i> Szépirodalmi közlöny. Szerk. Szana Tamás. 1878—1882. 8 kötet, 8-rétben, fényképekkel stb. Kötete füzve 4 frt, díszkötésben	5 frt — kr.
<i>Koszorú.</i> Szerkeszti Szana Tamás. Ujabb folyam 4-rétben. 1883 - 1884. 4 kötet, egy-egy füzve 4 frt, díszkötésben	5 « — «

SÁROSY GYULA ÖSSZES MŰVEI.

Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel
kiadja
ABAFI LAJOS.

Sárosy Gyula a magyar költészeti irodalomban kiváló helyet biztosított magának; lánglelke, kitűnő nyelvezete és géniusának merész föllengzése maradandó becsű műveket teremtett, melyek

vagy szépségtől látta napvilágot, vagy részben az idők nehéz sajtóviszonyainál fogva meg nem jelenhettek, de ezer meg ezer kézirati másolatban keringtek a hazában. Nálánál senki sem dicsőítette nagyobb áhitattal és erősebb phantáziával a magyar szabadságot, melynek zaklatott és üldözött élete oly korán esett áldozatul.

Nagy szenvedések és martyromságok között tűnt el a költészeti egéről, melynek egyik fénylő csillaga volt; miért is megérdemli, hogy nemcsak összes műveit, hanem életrajzát is lehető részletességben ismerje a hálás utókor.

Az a kegyelet, mely bennünket Sárosy Gyula összes műveinek kiadására birt, ösztönöz most arra, hogy e három kötetre terjedő műveket (Arany trombita, színművek, hazafias s egyéb költemények) új olcsó kiadásban mentül szélesebb körökre nézve hozzáférhetőkké tegyük.

Ehhez képest 1884. ujévtől kezdve egy-egy hárommives füzetet bocsátunk ki. Összesen 22 füzet lesz.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind a három kötetet egyszerre is szállíthatjuk. Ára barna vászonkötésben, piros szegélylyel 6 frt.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

Nyári lakokba.

Fagyaltkésztő receptekkel
3 6 12 adagra. Vajkésztő fogas hajtókerékkel
7.50 11.50 16.50 4.50—6.50. Vajtányérok fedővel 1—5 ft. Saláta készletek 40 kr.—3 frt. Ecet és olajtartó 2—10 frt. Sodrony ételborítók legyek ellen 40 kr.—1.80. Kenyérkosarak nádából 80 kr. Palackdugaszok 10—60 kr. **Bor- és savanyvíz-hűtők** 1.65—2.75. **Tartós hordócsapok** 65—85 kr. Javitott hordócsap az italok megromlása ellen 1 frt. **Kézi palackdugaszoló** 1.40. **Pinczetok** 3, 5, 8 üveggel 6.75—15 frt. **Kerti japáni napernyők** 1—3—15 frt. **Kerti gyertyatartók** 1—3 frt. **Kerti székek** kényelmes nádofadékok ülésel, laposra összehajthatók, 2.70—3 frt. **Játék-asztal** zöld posztóval bevonva, laposra összetéve könnyen magával vihetni árnyékba, 1.5 frt. **Felkötő óra** 5.50. **Időjárás házikó alakokkal** 1.50. **Időjárás barát** hőmérővel 1.50. **Biztonsági lánc** ajtókra 60 kr.—1.50.

Dr. Fevre párisi szodaviz-készítő gépek raktára.

Az egészség fentartásához tiszta üdítő szodavizet nyerünk könnyű bánásmóddal.
2 4 6 8 10 messzelyes
7.— 10.— 12.— 14 50 17.— frt.
A gépen pezsgős italokat, limonádét stb. is készítheti. Legjobb borkó és szoda egy csomag 2 frt. Bogár-, féreg-, egér-, patkányirtó szerek. Svábbogár-irtó kárpát por 20—40 kr. Szunyog- és más rovarcsípés elleni szer 50 kr. Angol tyúkszemkarika 12 db. 24—60 kr. **Erős gyermek-kocsi** emelvényvel 7—16 frt. **Gyermek-kocsi**, egyszerűminde bölcső 13—18 frt. **Ónműködő szoptató üveg** 1 frt. Angol foggyógyók a fogzást elő-

mozdítják 3 frt. **Irrigateur** anyaméh-fecskendő 3 frt. **Alövet-fecskendő** 3 frt. **Villanyozó készülék** 5—10 frt. **Agybani betegeknek** ércz vizelőedény 4 frt. **Rugany** 16 párnák 4.50—10 frt. **Betegeket hordozó gurtin** 5.60. **Gyorsforraló** 1.50—2 frt.

Indiai hinta-ágyak

fák közé 4.50, 6.50, fa- vagy vasléczcel. kifizethető 11, 14, 25 frt. **Accordeon** tremolo concert-harmonika trombitadisz- és magánoktatással, kik költát nem ösmernek 7 frt. **Aeolhárfa** házfedelre, szél fuvása által kellemes hangot ad 5 forint.

Mulattatásul és a test edzésére.

Tornaszerek: Mászkötél 5.80. **Koré** hágcsó 8 frt. **Trapez** rúdral 7.50. **Trapez** karikákkal 7.10. **Gyermek-hinta** 5.50—9 frt. **Mind** a ajtó közé alkalmazható erős **nyújtórúd** felszerelve 7 frt. **Teljes tornakészülék** iskolával és árakkal 15 frt. **Tornaczip** pánya 1.80. **Két vívőkészlet** 23.50 **Athletabor** súlyos, 2 frt. **Börrel** bevonva 5 frt. **Léggel** tölthető **úszó-övek** 8—10 frt. **Úszó-övek** parafából 7 frt. **Angol Croquet-játék** 10—25 frt. **Angol Lawn-Tennis-játék** 28—57 frt. **Gummi-labdák** —.20—1.50. **Labda-do** társas játék 1.50—3 frt. **Toll-labdák** hozzá 2) kr. **drb. Karika-játék** 12 pár 1.80. **Botanizáló-szelence** rovargyűjtővel 1.50—2 frt. **Lepke-fogó háló** 35—70 kr. **Uj! Amerikai Jockey**, vazyis kettős fogat gyermeknek nagy örömet szerez 6 frt. **Háromkerékű erős volliciped** 10, 12, 14 frt. **Hinta-ló** 4.50—7 frt. **K. r i eszközök** gyermeknek frt. 1.20—3.50-ig.

Próba-megrendeléshez 850 ábrával ellátott árjegyzéket mellékel, meg nem felelő tárgyakat visszavesz

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorottya-utca 1-6. sz. „Magyar király” szálloda átellenében.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasáboz
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. József-körút
67. sz. a.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTOR-ALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Uszoda a városligetben.

Kevés oly szerencsés főváros van, mint Budapest, hol a regényes zöld és kopár hegyek tövében hatalmas folyó és számos tó vize áll az úszásra alkalmasan. Ehhez kell még számítani a három budai meleg uszodát, melyek közül az egyik télen át is használható volna és a másik kettő is kevés költséggel állandó úszóhelylyé volna alakítható.

Hanem biz erre manapság még nincs szükség. A Császárfürdő fedett uszodája a mult tél elején nyitva volt, de a kevés látogatás miatt ismét elzárták. — Annak a jeléül vehetjük ezt, hogy kevés az oly szenvedélyes úszónk, ki az egészségtani téli fürdés-

sel meg ne elégedne. Pedig az ily nagy medenczékben az úszással egybekötött fürdés nemcsak egészségesebb, de mulatságosabb is.

Nálunk azonban az egyes sportok üzését határozott időhöz szeretik kötni. Így az úszást, a csónakázást, velocipédeztést télen üzni szinte lehetetlennek tartják, holott alkalmas időben télen is a legkellemebb szórakozássá válik mindegyik, sőt még újságíngerével jobban mulattat, mint nyáron.

Az úszásnak határozottan nagyobb lendületet adna egy a főváros pesti oldalán építendő úszómedence, mely télen át is nyitva volna. Ezt illetőleg egy igen életre való mozgalomról hallottunk, melynek az volna a célja, hogy a városligeti artézi kút vizéből egy

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Irtta: Igali Svetozár.

(Folyt.)

3-án reggel indultam Trieszt látására. Istenem! bizony ott edeskevés látni való van, majdnem semmi. A corso elválasztja a régi szűk utcás várost az újtól. A Mária-templomtól nyugatra terül el a kis, picziny házacskák által bekerített Piazzetta di Riccardo, hol állítólag orosz-lánszivi Richárd volt egy ideig elzárva, érte, hogy ott valami épületféle volt. Egypár lépéssel tovább római időből fenntmaradt bolthajlás látszik, ha az ember kinyújtja karját, épen a tetejét simíthatja. Nem hiszem, hogy diadalív lehetett volna.

Majd szűk, rosszul kövezett utcák tömkelegén végig mászkálva, a hegyoldalon látjuk a Lapidaire muzeumot. Nyílt kert-helyiség, felirattal vagy a nélkül talált kődarabok, siremlékek, sarcophageok halmaza, melyeket e vidéken és Aquilejában találunk. Balra Winckelmann archeologus siremléke. — Ha meg sem nézi az utazó, vem sokat veszít vele.

Feljebb hatolva, a székesegyház mellől — magasabb lévén a hely — kilátás nyílik Triesztre. Szintén nem épületes.

Innen visszatérve, a Revoltella palotába néztem. Nekem a József-térre tekintő camera obscura tetszett legjobban. Jóízűt nevettem rajta.

Ebédemet Triesztből való osztrigával kezdtem. Csak olyan rossz szakszok voltak ezek is, mint a többi olasz osztriga. Színe sárgás, a kés hegyével az állat testébe nyúlva, az ragad a késhez, szaga kellemetlen. Velocipédistát, ki gyomrát rontani nem akarja, óva figyelmeztetek, hogy az e vidékbéli osztrigákhoz ne nyúljon.

Délután a 7 kilométernyire fekvő miramare-i palotába s kertbe velocipédeztem.

A szerencsétlen Maximilián császár e gyönyörű kéjlakja s kertje szépségben bátran versenyez Monaco szépségével. Érdekes az egyiptomi s görög régiségek muzeuma.

Visszajövet Barcolában kitűnő «Dreher»-t véve be, visszahajtottam a corsora, Piazza del Legnára, Corza Stationra, Boschettoba menendő. A hatalmas emelkedés azonban visszatérni kényszerített s csak másnap, gyalog mentem e szép Promenade látogatására.

5-én reggel a szokott órában hagytam el Triesztet. Az Optsinára vezető legrövidebb, de egyszersmind a legmeredekebb utat választottam. Igás állatok se fel, se le nem szállíthatják a járműveket, a gépet a meredekség folytán alig lehetett tolni fölfelé. A nap sugarai melegen sütöttek, szörnyen izzadtam. Az emberek bámulva néztek utánam, mi a patvarnak tolom én fölfelé azt a masinát?

Felértem a kőkereszthez, — a villához — 400 méter magasságban voltam. Trieszt majdnem közvetlen alattam látszott — kicsinynek, mint a mily kicsinynek mappák mutatják.

Még egy utolsó pillantás az Adriára — s el! az északkeleti irányban nyúló poros országúton.

Érdekes hatást gyakorol a repülő velocipéd az úton gyalogoló lakosságra. Megfordulnak, végtelenül báméskodó arcot váganak, a fehérszínű keresztek hány — s ha a veloce tovább siklott, frenetikus kacajba törnek ki. Ez a nevetés oly természetes, egészséges, hogy ragadós voltánál fogva én is oly jóízűeket nevettem, hogy könnyem is kiesordult. Útink általában rossz, kellelleg nincsenek gondozva, hegyoldalra fel és le nem kigyóvonal alakjában húzódnak, hanem grad au! És mégis, e rossz útdaczára Ausztria-Magyarországon akarták, vagy akarják a velocipédet a hadsereg körében meghonosítani. Ha a bécs-ujhelyi kapitány Chadek kísérlete életerős intézménynyé válik s hadseregünkben a veloce futár szolgálati eszköz gyanánt elfogadtatik,

ott építendő hatalmas medenczét látnának el. A nagy-szerűnek tervezett úszóhely részvényesek útján épülne, mi mindenesetre sikerülni is fog. — A városligetben egy uszoda közegészségtani szempontból is igen fontos volna, mert e városrész távol esvén a Dunától, közönsége alig járhat oda úszni.

De különösen mily egészséges mulatóhelylyé válna ezzel a városliget. A nyári rekkenő melegben itt egy uszoda oly látogatásnak örvendene, mely a legnagyobb befektetéseket is visszaadná. A budai uszodákat épen messzeségük miatt látogatják kevesen, bár sokszor ott is olyan nagy közönség van, hogy öltöző helyet sem lehet kapni. — És hátrányuk ép az lenne a városligeti uszoda mellett, hogy amazoknak kis sétaterük nem vetekedhetne a liget árnyas terével. — Rendes napisétáját végezheti a liget látogatója a fürdés után.

Az uszoda felállítása, mint hiszszük, nem fog sok nehézségbe ütközni, mert hisz minden érdek csak nyerne létesülésével. Azt ugyan nem remélhetjük, hogy maga a város építené fel az uszodát, de gátolni létesülését semmiesetre sem fogja. A város e nagyobb-szerű uszodával ismét egy oly világvárosias intézményt nyerne, melyre mindig büszke lehetne. Mert természetesen itt nemcsak egy közönséges kisebb-szerű medenczéről van szó, hanem egy hatalmas fedett uszoházról, melyben lehetséges legyen kisebb úszóversenyek és ünnepélyek rendezése is.

Azt a lendületet, melyet egy ily épület létesülése az úszásnak adna, el sem képzelhetjük. Ha csak arra gondolunk, hogy mily sokan járnának télen-nyáron a különben is látogatott ligetből ez uszodába, úgy azt hihetjük, hogy pár év alatt megkétszereződnek fővárosunkban az úszók száma.

Sikert és buzgalmat kívánunk a minden tekintetben életre való mozgalomnak.

Balesetek kikerülése a tornázáskor az elemi népiskolákban.

Mindenekelőtt arra kell ügyelni, hogy különösen tornaszereken senki ne játszzék, hanem kellő vigyázattal igyekezzék azt cselekedni, a mit a tanító mondott és az előtornász mutatott. Felügyelet nélkül a tornaszereket használni minden gyermeknek tiltva legyen. Ha egy gyermek pajkosságából, vagy ideges, felhevült állapotánál fogva túl szenvedélyvel végzi a gyakorlatokat, egyelőre nem bocsátandó a szerhez. Ha valaki szántszándékkal más gyakorlatot csinál, mint a mi vezérelve volt, megfeddendő. Ha valaki túgyöngö a tömegesen végzendő gyakorlatok valamelyikére, akkor a tanító személyesen áll oda segédkezni, vagy az alkalmas előtornászt különösen figyelmes segítségre és vigyázatra hívja fel. Egyáltalán óvakodjék a tornatanító már a szabad összgyakorlatokban is a túlgyors törzsforgatások és lendítések alkalmazásba vételétől, valamint a nagy terpesz- és rohamállásoktól, sok szökdeltetéstől, illetőleg egy bizonyos erőltetett mozgásnak sokszori ismételtetésétől, a túl gyors vagy sokáig tartó futtatásoktól.

A szereken tornázáskor pedig okvetlen legyen minden egyes kis csapat élén egy segítéshez értő előtornász, úgy, hogy midőn a tanítói vezérlésre egyszerre például nyolczan lépnek ki egy és ugyanazon gyakorlatot végezni, ugyanakkor szintén 8 előtornász is legyen, kik az illetőkre külön-külön vigyázzanak és őket támogassak esetleg a gyakorlat kivételében.

Különösen a tornázásban még kellő jártassággal nem bíró növendékekkel szemben soha se legyen elhirtelenkedve semmi gyakorlat vezérlése, t. i. minden egyes gyermeknek helytelen vagy káros hatású testtartása kijavíthatandó és csak azután kell tovább vezérelni. Különösen az ugrásoknál egyenként folytonosan oktatgatni kell mindenkit a helyes testtartásra, a lábfejek szabályos szögtartására, a térdek behajlítására és több effélékre. Azonkívül többször föl kell hívni a gyakorlatot végzetteket néhány mély légzésvételre.

A meghülhetésnek is elejét kell venni tanácsokkal és utasításokkal minden tornaóra végzetével. Különösen, ha egy-két gyermek arcza túlfelhevültséget mutat, rögtön nem bocsátandó ki a többiekkel a hideg levegőre. Mindenki még a tornateremben teljesen begombolozzék, kalapját feltegye.

A gyermekeket esésektől óvjuk akkor is, ha a tornaterem padozatát szárazon és tisztán tartatjuk, se vizes, se homokos ne legyen. Az ugró deszka némelykor gyantaporral behintendő vagy durva ráspolylyal időnként felborzsolandó a szálaival keresztbe.

abban az esetben Ausztria-Magyarországban vannak s lesznek a világ legjobb velocipédistái.

Franciaországban vannak a legjobb utak; háromféle útjai mind aszfaltsimaságúak — még csak nem is álmodnak ilyen intézményről. Milyen nagy diadal volna tehát nálunk, a rossz utak hazájában ilyen dolgot gyakorlatilag kivinni? Majd a jövő megmutatja.

Optinát elhagyva, mindinkább a Karst hegységbe nyomulok, az út minősége 14—15 kilométernyi órai sebességet enged meg.

Elhagyom Sessanát, Storjet. Szenosets és Prevald között az égnek meredő sziklák a 700 méternyi magasságot érik el. Mondtam, a nap melegen sütött, az országút síma része számtalan, méter hosszúágú (ekete kigyókkal volt tele, melyek kibujtak odújukból, hogy a nap n melegedjenek, előttem szaladtak; midőn észrevették, hogy utólérem őket, összezsugorodtak s mérgesen sziszegtek fel rám.

12 óra előtt Adelsbergbe értem.

Ebéd után gyalog mentem két szolga társaságában a világhírű barlangot megnézendő. Eleget tettem a formának, felhúztam egy téli kabátot, mit az a pléhkalapos vezetőm erővel a nyakamba savanyított. Egyik velem maradt, a másik bement, hogy a 300 gyertyát meggyújtsa s megindultunk.

A barlang bejáratánál rögtön kifogásoltam velencei «bain de mer» cipőimet, bizony azok a talaj nedves voltánál fogva tökéletesen átáztak. Szemeink még a sötétben nem vehettek ki semmit, daczára a káros gyertyatartónak, a mit vezetőm jobb kezében tartott. Később, a mint a szem a sötétbe szokott, láttunk. Széles magas alagútban jártunk, jobbról-balról a stalactiték és a stalagmiték csodás, majd különálló, majd bizarr összenövése.

Nézze ezen concretiót — figyelmeztet vezetőm — a lelőgő rész egy transparen s zászlot látszik ábrázolni, a barlang fölfedezése óta egy milliméternyit sem vastagodott, mert akkor áttetszősségből veszített volna. Itt láthat egy szószek formájú képződményt, emitt egy esküre emelt kéz, csak három ujjúnak látszik. Amott

vigyázza meg 5 lépésről e stalagmitet, nem hasonlít-e egy ülő helyzetben levő baráthoz. Még az arczvonások is ki vehetők. Emitt vigyázza meg ez oszlopképződményt, az átmérője 8 m.nyi. Egy angol kiszámította az oszlop tömörségéből a barlang korát. Nem merem ide írni a mondott rengeteg summát, nem férne el ez árkuson. — Itt oszlopok hevernek, melyek kettőtörettek valaha, de a törött fölé ismét oly vastag képződmény rakódott. — Majd elérünk a tánczterembe, melyben, ha jól emlékszem, minden pütkösdre mondott emberem nagy nyári bált. — Amott egy emelvényen kis tér s azon két márványoszlop, megnevezik ezek azon napot, melyen ő felsége látogatta a barlangot. Majd egy emeletes ház magasságú emelvényre érünk, vaskorlátba comu-e il fant belekapaszkodunk s letekintünk az alul kivilágított av-nue-re. A gyertyák fénye halványan verődik vissza a tompa morajjal a föld gyomrába elűnő Poik (később Laibach) folyó rezgő hullámaiban. — Amott nézze — folytatá — nemde mintha tájképet látna, temetőt kápolnával, szép síremlékeivel. A gyertyák által jól világitott tér csakugyan csalódásig hasonlított ilyesmihez.

Kérdem vezetőmtől, meddig szolgálja már a barlangot s ki tudna-e most menni, ha minden gyertyát eloltanának?

Harmincz évig — felelé. Apám is vezető volt itt, gyerekkorom óta folyton itt járok, de teljes sötétben nem tudnék kitalálni.

Bizony én sem — felelé. — In petto mégis hozzátettem, hogy vagy nagy számár a vezetőm, vagy ez olyan labyrinth, melyet kiismerni tizszerte hosszabb életkor szükséges.

Gyerektől, ki a barlang kijáratánál cseppkőképződményeket árult, nem vettem egy mákszemnyit, mert vezetőm figyelmeztetett, hogy az hamisítvány.

6-án reggel Laibach felé vettem útam. Az idő kedvezett, gyönyörű reggel volt, velocipedemen guggolva, tele tüdővel szívtam a fenyő illatú levegőt. A vidék egyike a leghegyesebbnek, körülöttem a fenyő rengeteg.

Egy meglehetősen hajlású hegyen toltam gépemet Adelsberg után,

Az ugró madraczok a leugrási helyre jól fektetendők, vagy a cserrel borított helyen, a cser igazgatandó gereblyével. A gyermekeknek felálltatása, szerhez és visszaléptetése olyan legyen, hogy egymást ne kelljen taszigálniok, vagy fel ne lökjék futam, ugrás vagy menet közben. Nehéz csizmákban vagy czélsz-rútlen öltönyben tornázó gyermeknél egyes gyakorlatok kivitele nem erőltetendő. — Gyenge vagy beteges gyermekek iránt általában elnézőknek kell lenni, ha éppen nem tökéletesen is végeznek valamely mozgást.

Senkitől ne követeltessek a guggolásból gyors felemelkedés, míg az nehezére esik; bizonyos magasság átugrása ne erőltetessék, míg az iramvétel, az el- és leugrás kisebb magasságban könnyedén és helyesen nem megy; egy lábon sokat ne szökdeljenek azok, kiknél a páros lábon szökdelés is nehezülre esik; a mászó párnákon vagy köteleken csak akkor gyakoroltassanak a magasabbra mászások, midőn már lent egy-két húzódás boka-szorítással könnyen megy; a kötelel mászás közben hintáztatni nem szabad; a függélyes és rézsútós létra tetejéig menni a külső lapján csak azoknak engedhető meg, a kik képesek a lépkedésekben és fogásokban biztosan ütemszóra haladni felfelé; a víz-irányos létrán lendülettel tovább függeszkedés csak azoknál engedhető meg, a kik már helyben is tudnak szép testtartással függeszkedni, lendülni és szabályosan leugrani a kellő pillanatban. Szóval minden oly gyakorlalnál, melynél esés, inrándulás, vagy bárminemű sérülés gyorsan bekövetkezhetik, először az előgyakorlatok sajátíttatandók el, de azután is az előtornászoknak helyes segédkezéseik kívánatosak.

Tehát előtornászok képezendők ki és a gyakorlatok fokozatosan kövessék egymást; könnyű megelőzze a nehezebbet és a nehéz gyakorlatoknál kellő elővigyázat sohse hiányozzék.

Tekintetbe véve azt, hogy a gyermekek növése a 9-ik év után a 13 éves korig igen rohamos és hogy ezen idő alatt a karok ereje nem igen gyarapodhatik, ezen okból óvakodni kell oly tornagyakorlatok alkalmazásától, melyeknél az egész test súlyát huzamosabban kell a karoknak tartaniok.

Tekintetbe véve azt, hogy a gyermekeknél általában sokkal lassabban fejlődnek a karoknak feszítő (támasz) izmai, mint a hajlító izmai, azért csak fele annyi támasz, mint függési gyakorlat alkalmazandó.

Tekintetbe véve azt, hogy általában gyermekeknél, különösen leányoknál a 10 ik évig a testörzs női rohamosabban, azoutúl meg a lábak és karok nőnek erősebben, ezen oknál fogva a 10 éves korig nem szabad erős (mély és gyors) törzshajlításokat végeztetni.

Tekintetbe véve azt, hogy a lábak ereje még az erős növési évek alatt is folyton növekszik, ezért a 6 ik évtől kezdve folyton fokozottan működtethetők a lábak. De azért csak oly mérvben szabad futásokkal és ugrásokkal hatni a lábakra, a mennyire a mell, a tüdő fejlettségi állapota megengedi. Ha t. i. a légzés kezd igen zihállóvá lenni, azonnal abbahagyandók a lábgyakorlatok, még ha bírják is tovább a lábak a működést.

Tornavizsga a kolozsvári ref. főtanodában.

A kolozsvári ev. ref. főtanoda torna-vizsgálata e hó 10-én délután 5—7-ig folyt le nagy számú közönség előtt.

A nyári tornahelyre a bevonulás rendekre történt, mely ellenvonulással 8-as sorokká fejlődött, mely állásból végzé az I., II., III., IV. osztály kéziszerék nélkül és az V., VI., VII. VIII. kéziszerékkel (súlyzókkal) a különbnél különb és változatos szabad gyakorlatait. Kiváltképen kiemelendő e gyakorlatoknál az egy ütemre, de különböző gyakorlatoknak pontos és ügyes begyakorlása.

A rendgyakorlatoknál a mozdulatok gyorsasága, az egyöntetű mozgás és a kiváló figyelem e tanoda növendékeinek a legnagyobb dícséretére vált.

A versenytornázás nyújtott legnagyobb élvezetet a szép számú közönségnek.

Gyors futásban (I., II., III., IV.) nyolczanként futottak; győztesek lettek: Földesi István III. o. t., Békési Ferencz V. o. t., Parádi Ferencz I. o. t. Nyertek 1—1 tallért.

Nyújtón győztek: Gál Simon VIII., Grosz Viktor VII. és Bodó János IV. o. növendékek s 1—1 tallért nyertek.

A távugrásból nyertek: br. Bánfi Kázmér 2 tallért és Békési Ferencz V. o. növ. — 2 tallér jutalomban részesült Futtó Lajos, mint legügyesebb előtornász.

A vizsgálatot Hegedüs István tanodai igazgató zárta be lelkesítő beszédével s kifejezván ez idei tornavizsgálat iránt is — a tanoda részéről — a teljes megelégedését.

ALBERT KÁROLY,
tornatanár.

egy paraszt utánam vágat rozoga kocsijával s slovákba áthajló német szóval szólít, hogy fel ne toljam azt a «csodát», hanem üljek rá, ő látni akar.

Megmagyarázom neki, hogy hegynek fölfelé fárasztó, majd ott fenn ráülök.

De ő nem hajlik az ellenvetésre, csak üljek fel, ő ad egy krajczárt, Planinában meg estére megnézi a feleségével, meg a kis fiával a forstellungot.

Komédiásnak nézett.

Megálltunk. Azt mondtam neki: adja ide a krajczárt. Ő nem akarja, menjek föl elébb. Végre ide adja, de biztosít, hogy «m'r wern rauf», ha fel nem megyek a gépen.

Zrebre teszem a krajczárt, (még most is őrzöm emlékeim közt) felülök az egy kilométernyi útban, majd a lelkem adtam ki, mire felértem. Hajh! de keservesen szolgáltam meg ezt a krajczárt!

Fent, mire leszálltam izzadságom letörülendő, parasztom megelégedését fejezte ki, biztosított még egyszer, hogy eljön a komédiára estére s odább ment. 5—6 percz múlva, a mint a hegyről leszálltam, újra utólértem. Mily nagy volt bámulata, midőn engem széjjel vetett lábakkal látott ülni a gépen, mely szédítő gyorsasággal rohant alá.

Lohitsot és Felső-Laibachot tíz óra tájt hagytam el.

Laibach előtt mintegy 10 kilométerrel gyönyörű síkságra értem, örömmel konstatálhattam, hogy Karst hátam mögött maradt. — Szép sima úton hajtottam Laibach felé. Itt e síkon, e jó úton, körülbelül ott, hol a Poik folyó újra felszínre kerül hosszú földalatti vándorlásából, hol régi nevét elveszti, hogy Laibach néven legyen ismeretes, történt utazásom 2-ik nagy bukfencze.

Dél felé járhatott az idő, a nap melegen sütött, gyenge nyugoti szél fújt, mely hajtásomban segített. Elgondolkodtam, mily szerencsés egy év ez rám nézve, az idén oly hosszú tavaszom van, Languedoc-ban ez idő szerint (áprilisban) már igen meleg van! Egy kis viskó előtt — előttem vagy 500 méternyire egy kocsit láttam állani, hajtottam feléje, csakhamar mellette vagyok. Abban

a pillanatban, a mint mellette el akarok haladni, hatalmas fenyőhasáb lódul gépem elé, mely a kérdéses kocsiról röptetett elem. Kerülni nincs idő, a gép neki vágódik s bumm! ksss! a fejet csinált testnek ezek voltak az első ártikusulais.

Minden tapasztalt veloce-barát tudni fogja, hogy a «fej» csinálás pillanatában a test a magasból vertikális irányba esik a földre (bumm!) Mihelyt talajt ér, a röperő törvényének hódolva, néhány centimétert előre csúszik (ksss!)

Örülhet a velocipedista, ha ez előrecsúzás nem arcbőre s a talaj közvetlen surlódásával történik. Ilyenkor fogak, epidermis és még valami szokta azt megbánni. Én szerencsésebb voltam, jobb vállamra estem s azon csúsztam.

Mire föltápáskodhattam, a merényletet elkövető hetedhét országon túl volt. Igen nagy fájdalmat éreztem kezeimben, alig tudtam a csuklókat mozgatni, keserves gondolatok között ültem egy kilométermutató tetejére, veloce-om az úton maradt, a hol féldölt, akkor fájdalmat éreztem, hogy meg sem nézhettem. Egy kóbor kutya kerül elem valahonnan s közvetlen közelből mérgesen megugat. — A bosszuállás dühe még nem csillapodott le bennem, talán azért is éreztem oly nagy fájdalmat, hogy senkin nem bosszulhattam meg magamat. Előrántom a «bull-dog»-ot s bár alig tudom tartani kezemben, elsütöm a kutyára! Találtam! Sívítva vonszolta el meglőtt hátsó részét. — Ez tulajdonkép a kocsinak volt szánva.

Nem voltam képes többé felülni, csuklóim megtagadták a szolgálatot.

Délután volt már, mire Laibachban az «Elefánt»-ba megszálltam. A vendéglő fürdőjében találkoztam az orvossal, rendelt ke-nőcsöt, de megtiltotta, hogy már holnap gépre üljek.

Jó — gondoltam magamban — lábaim egészségesek, odább tolong holnap a gépet vagy 50 kilométert. Ugy is lett.

(Folyt. köv.)

*

A vidéki tornavizsgák, mint látjuk, az évi zárünnepélyeknek elmaradhatlan szép részét alkotják, melyre ugy a közönség, mint a fiúk mindig a legnagyobb kedvvel jönnek. Ezért igen helyes is némileg mulatságos módon rendezni, mire nézve a versenyek a legalkalmasabb tényezők. Nagyon kár, hogy a tekintetben a fővárosi iskolák elhanyagolják a régi jó szokást és alig is tartanak tornavizsgát.

Szerk.

Az ó-kori ugrás.

(Képpel.)

Jelen képünk figyelmes tanulmányozására különösen felhívjuk olvasóinkat. Testgyakorlatilag nagy bece van e képnek, mert napjainkig ez az első oly adat, a mely a világszerte annyira híres ó-görög ugrásnak repülési helyzetét is szemlélteti.

Ezen képnek eredetije egy nemrég talált ó-kori cserépedényen van vörösen ábrázolva, a mely jelenleg Nápolyban van.

Általában tudva van, hogy az ó-görögöknek nagy versenyünnepélyein az u. n. pentatlon versengésben a felnőttek — athléták — oly módon vetélkedtek egymással, hogy mindenkinek mind az ötféle versenyben küzdeniök kellett és győztes mindig csak egy lehetett. A legelső versenyem pedig az ugrás lévén, ez volt mintegy próbaköve a mérkőző erőknök.

Ugráltak a görögök a vegyesen magasra és távolra nemcsak a Palestrában (növénydekek gyakorló terén), hanem a Sístában (athléták terén)

is. De a 18-ik olympiai játékoktól kezdve a nemzeti nagy ünnepeken, a pentatlon versengésben, az ugrások csak is kézi súlyokkal terhelve, előttünk még mindez ideig biztosan nem tudott móddal történtek. Tehát valódi ó-görög athléta-ugrásoknak csak is az olyan tekinthető, minőt képünk is ábrázol. Ilyen ugrással ugrott annak idején Chionis 52 lábat és Phayllos 55 lábat a krónika szerint. Épen az a csodálatos, hogy az ugrónak súlyokkal

való megterhelése mellett történtek oly óriási ugrások, minők szinte hihetlennök, viszonylítva a jelenkori legtehetségesebb angol vagy más nemzetbeli ugrók eredményeivel. Szinte megszokottá vált már a Phayllos-ugrás emlegetése, midőn valahol jelenleg egy rendkívülinek jelentkező ugrást kicsinyelni akarunk. Tulajdonképen mi is az a 6—7 méternyi vagy 24 lábnyi mostani nagy távugrás, szemben ama krotóni athlétának 55 lábnyi (13—14 méternyi) ugrásával?

Meg kell vallanunk: itt egész tuczat kérdőjel tolakodik untalan elénk.

De hát vajjon nem-e csak a túlzogult költői felhevülés jegyzett dupla krétával? Vagy föllenteni egy ó-görög nem tudott? Tán az az 55 lábnyi ugrási távolság egy esetleg ott járt kínai hölgyecske lábáról méretett fel? Vagy az ó-görög láb-mérték nem is az emberi lábfej hosszából állapított meg? (Jäger 25 cmt. állit egy görög lábna). Vagy ezen óriási athléta-ugrások nem voltak egyebek, mint távolra és mélyre ugrások? Vagy talán egy hatalmas rúgódészkaról ugrottak el, mint a jelenlegi czirkuszbeli óriás saltó-ugrók?

Hát lehetséges akár egész életen át folytatott training mellett is emberi testet annyira fejleszteni, hogy egy pentatlon versenyben valaki 55 lábat ugorjék, 2 és fél kilós diskost 95 lábnyira dobjon magasan és távol és győzzön ugyanekkor a dárдавetésben, a versenyfutásban és a birkózásban is?!

Tegyünk ugy, mintha hinni akarnánk a hihetetlennek látszóban. Mondjuk: 55 lábat tényleg lehetett ugrani bizonyos móddal. Vizsgáljuk figyelemmel a képet. Hogyan kell hát ugrani ily

nagyot? Vegyünk kezeinkbe pl. egy-egy kilos vassúlykot a képen látható formában és rohanjunk sz elugrási helyhez a mint csak birunk, oly móddal, mint a képen futó alak, azután ugorjunk el az iram leggyorsabb pillanatában magasan távolra?

Nem, ez nem megy, a súlyok gátolnak a futásban és gyengítik az elugrást. Vagy az az ugróhelytől visszafelé futó alak balról tán nem is az ugráshoz veszi a neki szaladást? Talán az ugrással tovább versenyfutást is végeznek ott? A pentatlonban ilyen egyidejű összetétel nem létezett. Tehát azon futó alak csak a porondról vágat el oly dühösen a végzett ugrás után!?

Kézi súlyokat csakis az ugrásnál használtak, a futásnál nem — mondják. De hát akkor miként jöhetett az a középső alak abba a rettenetes lendületű röplő helyzetbe? Az előre tartott súlyok, feszítve emelt lábak, az erősen előre tartott felső test, az egész repülő alak, mintha ágyúból lötték volna ki, tör előre. Honnét vette ezt a roppant nagy röperőt? A súlyok viszik, vagy a súlyok csak arra valók, hogy testének vele egyensúlyt adhasson? Lám! Mikor mi tornászok az erősen feldobó rúgódészkaról nagyot ugrunk, minő nagy hajlándóságot érzünk az önkéntelen saltóval fejre eséshez. Csakugyan egyedül testtartásunk és karlendítéseinkkel veszszük el-jét e bajna.

Próbáljunk hát rúgódészkaról súlyokkal ugrani el. — Hasztalan! A súly lehúz és visszatart. — De hát mit cselekszik az a szélről álló harmadik egyén a hosszú pálczával? Az ugrót akarja repülésében még azzal is visszatartani? Vagy talán az önkéntelen fejrebukástól akarja óvni? Talán mester, ki a trainirozókat oktatgatja és így a képen nem is egy kész versenyugrás jelképezetetik? Akármint legyen a dolog, annyi tény, hogy ezen ó-kori bögrére mázolt kép mása sem képes megadni a valódi kulcsot arra, hogy azon mesés ó-kori athléta ugrás titkát megtudhassuk. Mi legalább részünkről nem osztozunk azon német tornásztársunk örömeiben, a ki ezen képből levonhatónak hiszi a következtetést, miszerint az ó-görög pentatlon ugrás helyből és erősen rúgó desz-

Az ó-kori ugrás.

káról történt volna. (L. Berlini havi folyóirat 1885. V. Dr. Marquardt.) Sőt ellenkezőleg, mi oly nagymérvű távolra ugrást csakis igen erős nekiszaladással, lejtős kemény futási talajon és némileg mélyebb helyre leugrással képzelhetünk, ha már épen hinni akarunk a régi mesés dolgokban. Annyi tény, hogy kézi súlyok nélkül, de a képen látható testtartással sokkal távolabbra lehet ugrani, mintha kiegyenesedett, u. n. homorított szép testtartással repülünk a fel-illetőleg elugrás után. Azonban érdekes az illetén móddal súlyzókkal való távolugrás gyakorlása, mert tapasztaltott, hogy a ki a súly tartásában futás közben el képes találni a helyes módot, az annyira legalább is begyakorolhatja magát, hogy a szabadon megugrott távolságot így is meg fogja ugrni. Azonban óva intünk mindenkit súlyok tartásával a rúgódészkaról való ugrálástól, mert ez sokkal veszélyesebb, mint hinné a gyakorlatlan ugró.

PORZSOLT LAJOS.

Sport-élet a Fertőn.

(Folyt. és vége.)

A pihenésre készülődés pillanatában hirtelen dobogó léptek zaja és a gyorsan nyiló ajtó nyikorgása ébreszti fel figyelmünket s ime elénk tárul a hajótörésnek, vízbefulástól menekülteknek megható képe. — Három derék bécsi ur áll előttünk összecsapzott, kuszált hajjal, szakállal, didergő tagokkal és víztől csepegő ruházzal. — A «Vanessa» (cat. szerelésű) yacht legénysége az, kemény vihartól rítul megviselve.

Gyorsan megértjük el el akadó beszédjükből, hogy ők és a «Triton» délutáni 7 óra után együtt hagyták el nezsideri horgonyterület és szép déli széllel Rust felé irányultak. midőn ugy 8 óra tájban északnyugatról villámgyorsan előretört vihartól meglepetve, társukat «Tritont» nem sokára szem elől tévesztették. Emberfölötti erővel és végelszántsággal tartják mégis törékeny hajójukkal a cursust kitűzött czéluk felé, mindig azon feltevésben, hogy a «Triton» is ekkép fog cselekedni. — A rendkívül rohamos szélnyomás és a tónak vihartól felkorbácsolt magas hullámaival végkimerülésig küzködve érnek végre a sötét éjszakában csak ugy találomra a ruszti partokhoz, vészből való menekülésüket — mint az elbeszélő szívesen beismeri — egyedül a valóban ritka ügyes és bátor kormányosnak és vitorlamesternek — régi tengerészeknek köszönhetvén.

Néma figyelemmel hallgatjuk érdekesítő előadásukat, melyet saját maguk, valamint rögtön megvizsgált hajójuknak vihartól meghánytvetett állapota is ugyancsak igazol.

Természetes, hogy fölül meleg ruházatunk azonnal a bécsiek használatára bocsátatik, étel, ital is — ez utóbbi jó ruszti alakjában — nagyhamar előkerülnek, a parton lévő fák egyikére pedig, a netán még erre tartó «Triton» kalauzolása végett lámpa vonatik fel.

Hanem hiában várunk arra, elmulik éjjel után 2 óra is, mire feküdni megyünk s már-már attól tartunk, hogy az oly nehezen vártakat komoly balszerencse érte.

Nem is tart pihenésünk soká, a piros újjú hajnal bennünket már talpon talál, a «Rudolf» horgonyt huz s a merev északivá vált szél ellenében bátran szeldesi fel Nezsidernek, a tegnapi mára még jobban megnőtt haragos habokat.

Egy-egy, már távolból hömpölyögve közelgő fehér sörényű vizgomoly az előrésze veti magát, betör a kormánytérre is s ott szétzúzva magát, az ellenkező oldalon eső alakjában hull alá.

Ime azonban észak-kelet felől hófehér vitorla ötlük szemünkbe, gyors futamban rohanva felénk a szél előtt; a «Triton», a sokat emlegetett 3 tonnás kutter az, mely most a csillogó napfényben mint kényes hattú röpül elibénk! Az előrésze kapaszzkodott kapitány és tulajdonos szorongó kérdésére adott gyors válaszukból végtelen örömmel értesül, hogy «Vanessá» ja, különösen pedig annak bátor legénysége Ruszton minden komoly baj nélkül biztos révre talált.

Az egész legénység — mind régi ismerősök — fővegüket lobogtatva suhannak el mellettünk, immár m-sziről hangzó háromszoros «hurrah Rudolf»-jukat mi is szívesen viszonzozzuk, vigan kísérvén a megtalált s már-már komolyan féltett «Tritont» horgonya elé a ruszti kikötőbe.

Az időközben partra gyűlt sok kíváncsi néző előtt történt kiszállás után felhordott reggeli mellett azután mindhárom hajó népe elbeszéli élményeit, a midőn csakhamar kiderül az is, miért nem ért ide «Triton» még az elmúlt napon?

A «Triton» tulajdonosának, egy személyben kapitány, kormányos és vitorlamesternek ugyanis a 8 óra után hirtelen támadt viharban arról kellett meggyőződnie, hogy a fedélzetére szállott két ur, egy angol «master» és bécsi «doktor» nem értenek a vitorlázáshoz. — De ez sem volt még elég. Albion szöke ifja, a master és a bécsi gemüthlich doktor olyan tengeri betegségbe esnek egyszerre, hogy a vezénylő kapitány utasításaira csak busult sóhajokkal, hamis hangzású hörgés és nyögésekkel képesek vigasztalan válaszokat adni.

Mindenkitől elhagyatva, a kormányos a feles vitorlák köteleit késsel szeldeli le s a még kevéssel előbb büszkén délcegen, teljes vitorlákkal kifutott yacht, mint betegszállító kórhajó szárnyaszegetten tér vissza Nezsiderbe!

Ha ezt Nagy-Britannia megtudná!

Hanem hát a «Triton» kapitánya sem az az ember ám, a ki kitűzött czéljától oly könnyen elállana, miért is a kora reggel érkezett három bécsi urral — ismerőseink s nagyrebecsült tavalyi ellenfeleinkkel — megszállatván yachtját, a kedvező erős széllel Rusztra indul oly erős elhatározással, hogy mindaddig vissza nem térend a Fertőről, míg «Vanessa» és népe sorsáról biztosat nem tudand.

Mig e közben a reggeli és az egymás egészségére mondott toasztok lemorzsolódnak, a «Triton» ágyú «urbe et orbi» dörmögve hirdetik a vízi sport férfainak nemzetközi találkozását, szíves barátkozását.

Délfelé a túlmértékben elgyengült széllel mindhárom vitorlás a soproni partokhoz, hajóházunkhoz indul, menetközben elég időnk marad a megbeszélte jelre — egy ágyúövésre — a «Triton» fedélzetén feltálat oszonnára és theára gyülekezoi.

Este hét órakor érünk kikötőnkbe, honnan az elénk jött «Juliá»-val együtt most 4 vitorlás bocsátja le horgonyát.

Hanem alig hogy elközelget az alkony, vendégeink pihenőre

szállni kívánván, közülök ki a hajók kényelmes kajuttjeiben, ki pedig hajóházunkban keresi fel éji szállását.

Mielőtt e válunk, megbeszéljük, persze csak nagy általánosságban az idei regattákat, melyből a bécsiek hármát is kívánnak és pedig egyet a nezsideri, másikat a ruszti s végül az utolsót a soproni vizeken.

A «Triton» tulajdonosa megemlíti, hogy akkorára elkészül már csaknem félév óta munka alatt levő 21-tonnás, két árboczos schooner yachtja is és társainak «Orion» nevű kutterje, ugy, hogy ezekkel a fertői vitorlások száma körülbelül tízre fog emelkedni.

Mi tudjuk, hogy «revanche»-al tartozunk, egyetlen bizalmunkat a tavaly oly szépen győzött «Rudolf»-ba vetvén, megígérjük, hogy «állunk elibetek».

A viszontlátásig pedig tisztelt bécsi barátaink és tek. Szerkesztő uraink. Hiphip hurrah!

Maradtam kiváló nagyrebecsüléssel készségestük:

Sopron, 1885. május 28-án.

KISS ÖDÖN,

ügyvéd, a «Fertői Csónakázó-Társaság» elnöke.

Vermes Lajos győzelmi sorozata.

(Folytatás és vége.)

- 1883. aug. 25. Budapest, vízműgyakorlat, Versenybizottság 1-ső díj tölgykoszorú.
- 1883. nov. 15. Budapest, súlyemelés, M. A. C. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1883. nov. 15. Budapest, távmagasugrás, M. A. C. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1883. nov. 15. Budapest, nyújtón tornázás, M. A. C. 1-ső díj.
- 1883. decz. 9. Budapest, súlyemelés, N. T. E. 1-ső díj babékoszorú.
- 1883. decz. 9. Budapest, távolugrás és kődobás, N. T. E. 1-ső díj babékoszorú.
- 1883. decz. 9. Bpest, magasugrás és kötélmászás, N. T. E. 2-ik díj babékoszorú.
- 1883. aug. 18. Budapest, velocipéd-verseny, B. K. E. 1-ső díj ezüst-érem és tiszteletajándék.
- 1883. aug. 18. Budapest, lassúverseny, B. K. E. 2-ik díj bronz-érem.
- 1883. aug. 18. Budapest, műverseny, B. K. E. 2-ik díj bronz-érem.
- 1883. aug. 18. Budapest, háromkerék, B. K. E. 1-ső díj ezüst-érem és tiszteletajándék.
- 1883. aug. 18. Budapest, magasugrás, B. K. E. 2-ik díj.
- 1883. szept. 16. Bpest, művelocipéd-vers., B. V. E. E. 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1883. decz. 23. Budapest, kardviadal velocipéden, Versenybizottság 1-ső díj tiszteletajándék.
- 1884. jan. 9. Velence, korcsolyázás, versenybizottság 2-ik díj tiszteletajándék.
- 1884. május 12. Budapest, távolugrás, M. A. C. 3-ik díj ezüst-érem.
- 1884. május 12. Budapest, nagy akadályverseny, M. A. C. 2-ik díj ezüst-érem és tiszteletajándék.
- 1884. május 12. Budapest, velocipédezés, M. A. C. 1-ső díj ezüst-érem és tiszteletajándék.
- 1884. máj. 12. Budapest, súlyemelés, M. A. C. 1-ső díj bronz-érem és «Herkules»-díj.
- 1884. május 22. Budapest Gödöllő, háromkerék-vers., 60-as ver. bizottság 2-ik díj babékoszorú.
- 1884. május 25. Győr, velocipéd-verseny, Sport bizottság 1-ső díj arany-érem.
- 1884. május 25. Győr, távolugrás, Sport-bizottság 2-ik díj cserkoszorú.
- 1884. május 25. Győr, magasugrás, Sport-bizottság 1-ső díj ezüst-érem.
- 1884. május 25. Győr, súlyemelés, Sport-bizottság, 2-ik díj cserkoszorú.
- 1884. május 25. Győr, művelocipédezés, Sport-bizottság 1-ső díj ezüst-érem.
- 1884. május 28. Budapest, műversenyek, Margitszigeti bizottság, 1 ső díj tölgykoszorú.
- 1884. junius 2. Grác, velocipédezés, G. B. C. 3-ik díj tiszteletajándék.
- 1884. junius 2. Grác, háromkerék-vers., G. B. C. 2-ik díj arany-érem.
- 1884. junius 2. Grác, akadály-verseny, G. B. C. 2-ik díj ezüst-érem.

1884. június 2. Grác, műverseny, G. B. C. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
1884. június 12. Vác, műverseny, N. T. E. 1-ső díj tisztelet-ajándék.
1884. jun. 22. Milano, velocipédezés, M. V. C. 4-ik díj bronz-érem.
1884. jun. 22. Milano, háromkerék, M. V. C. 1-ső díj arany-érem és tisztelet-ajándék.
1884. június 22. Milano, akadály-vers., M. V. C. 2-ik díj ezüst-érem.
1884. szept. 15. Bród, velocipéd-vers., Sz. V. E. 1-ső díj arany-érem.
1884. szept. 22. Baja, távgyaloglás, Sz. V. E. 1-ső díj ezüst-érem és tisztelet-ajándék.
1884. okt. 7. Sándor, velocipéd-vitorla-vers., Sz. V. E. 1-ső díj arany-érem.
1884. okt. 20. Budapest, velocipéd-verseny, M. A. C. 2-ik díj bronz-érem.
1884. okt. 20. Budapest, velocipéd-vers., M. A. C. 2-ik díj bronz-érem.
1884. decz. 13. Budapest, magasugrás, M. A. C. 1-ső díj tiszt. ajándék.
1884. decz. 13. Budapest, nyújtón torna-vers., M. A. C. 2-ik díj tisztelet-ajándék.
1884. decz. 13. Budapest, kardvívás, M. A. C. 2-ik díj tisztelet-ajándék.
1885. febr. 9. Arad, magasugrás, A. T. E. 1-ső díj koszorúk, csokrok.
1885. febr. 2. Budapest, velocipéden műgyakorlatok, B. K. E. 1-ső díj csokrok.
1885. máj. 17. Budapest, bajnoki távolugrás, M. A. C. 4-ik díj bronz-érem.
1885. május 17. Budapest, nagy velocipéd-verseny, M. A. C. 1-ső díj ezüst-érem és tisztelet-ajándék.
1885. május 17. Budapest, nemzetközi akadály-verseny, M. A. C. 2-ik díj bronz-érem.
1885. máj. 17. Budapest, magasugrás, M. A. C. 2-ik díj bronz-érem.
1885. máj. 17. Budapest, műgyakorlatok velocipéden, M. A. C. 1-ső díj csokrok.
1885. ápril 26. Bécs, 10 kilométer velocipéd-verseny, B. C. W., W. C. C., W. R. C., B. T. C. 3-ik díj bronz-érem, csokrok, koszorú.
1885. máj. 3. Bécs, osztrák bajnoki verseny, W. B. C. 2-ik díj ezüst-érem.
1885. máj. 3. Bécs, 8045 m. velocipéd-vers., W. B. C. 3-ik díj csokrok, koszorú.
1885. ápr. 28. Brinn-Bécs, 125 km. bajnoki országúti versenyek, W. R. C., B. B. T. C. 1-ső díj arany-érem, csokrok, koszorúk és tisztelet-ajándék.
1885. ápr. 30. Baden-Mödling, 5 km. bajnoki háromkerék-vers., W. R. C., B. T. T. C. 1-ső díj arany-érem, csokrok, koszorúk és tisztelet-ajándék.
1885. máj. 25. Köves-Kálla, távugrás magas súlydobással, K. K. V. B. 1-ső díj ezüst-érem, csokrok és tisztelet-ajándék.
1885. máj. 25. Köves-Kálla, nagy velocipéd-vers., K. K. V. B. 2-ik díj bronz-érem és tisztelet-ajándék.
1885. máj. 25. Köves Kálla, művelocipédezés, K. K. V. B. 1-ső díj ezüst-érem, koszorú és tisztelet-ajándék.
1885. máj. 25. Köves-Kálla, rúdugrás, K. K. V. B. 1-ső díj ezüst-érem és koszorú.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legczélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váczi-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példányt szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerkesztőségünk czime megváltozott, a mennyiben utcánk neve az épülő körút nevét vette fel s vele a ház száma is megváltozott. Kérjük tehát t. levelezőinket soraikat ezután *József-körút 67. számra* czimezni.

(Hivatalos.)

A «Budapesti Kerékpár-Egyesület» folyó hó 29-én (Péter és Pál napján) az ügétő versenyterén levő saját pályáján «nemzetközi kerékpár-versenyt» tart, melyre az 1885. évi június 12-én tartott versenybizottsági gyűlés határozata folytán a testgyakorlati és sport-egyletek tagjai számára mérsékelt árú jegyeket bocsátunk rendelkezésre.

Felkérem tehát a tekintetes elnökségeket, hogy ha ezen mérsékelt árú jegyekre egyesületi tagjaik igényt tartanak, e szándékukat, valamint az átveendő jegyek darab számait legkésőbb június hó 26 ikáig alólírottúal írásbelileg bejelenteni méltóztassanak, a hol e jegyek június 27-én (szombat n) d. u. 3—6 között, június 28-án (vasárnap) d. e. 12—1 óra között átvehetők.

A jegyek ára darabonként 50 kr., a melyek passe-par-tout gyanánt szolgálnak.

Budapest, 1885. június 16-án. Teljes tisztelettel:

Ifj. Reitter Ferencz, egyesül. titkár

A «Magyar Athletikai Club» e'nökségének megbízásából van szerencsém a tek. Szerkesztőséggel közölni, hogy a «M. A. C.» választmánya mult hó 28-án tartott ülésén elhatározta, miszerint az eddigi fizetési titkár s pénztárnoki tisztségre ezentúl tiszteletbeli tisztviselőket választ s az eddigi javadalmazást megszünteti. Ezen határozat meghozása után a választmány a tisztikart következőleg választotta meg: tb. titkár Pogány József, választmányi jegyzők: Dáni Vilmos és Tury Sándor, tb. pénztárnok: Gyórfy Aladar, ügyész: Molnár Árpád.

Budapest, 1885. június 12-én.

Pogány József, a M. A. C. tb. titkára.

(Nem hivatalos.)

A bécsi csónak-versenyben Mészáros Ferencz nem vett részt és a «Neptun» négyes csapata sem győzhetett. — A versenyek lefolyásáról jövő számunkban bővebben írunk.

Igali Svetožár az amerikai velocipédezőt egész Belgrádig kísérte, hova e hó 16-án érkeztek. Az első szerb velocipéd-egylet az utazókat igen szívesen fogadta és többen az amerikaiakat egész a határig fogják kísérni.

Kaszás István a «Magyar Velocipéd-Club» és a «Kerékpár-Egylet» tagja jövő hó elején európai velocipéd-körútra indul. München, Strassburg és Párison keresztül Londonba megy. Majd Hamburgból Németországon át tér vissza fővárosunkba. Útját 4—5 hét alatt szándékozik megtenni, melyre rövidebb távolságra sokan el fogják kísérni a fővárosi velocipédezők közül. — Erőt és egészséget kívánunk a nagy vállalkozónak. Mindenesetre nevelő országunk sport jóhírére a külföld előtt az ily hatalmasabb körutazás. Zmertych, Zubovich és Igali után Kaszás útja is mindenütt élénk érdeket kelt e merész sportférfaik hazája iránt. — Kaszás útjáról lapunkat folyton értesíteni fogja.

Felöklelt velocipédező. A francia híres Rousset háromkerékű gépén közelebb egy nagyobb kirándulásán szerencsétlenül járt, a mennyiben egy felbőszült bika szarvaival gépébe kapva, feldobta. Rousset több helyen megsérült, de nem veszélyesen.

A legmagasabb ugrás Amerikában Page-é, ki 183.5 cm. magasat ugrott. Természetes, ez a tisztán átugrott magasság, nem mint nálunk mérik, a magas deszkát is bele számítva.

A «Magyar Dalcsarnok»-ban közelebb egy igen kitűnő erőművész mulattatja a nagyszámú közönséget. Eugeno tornász különösen fogainak, illetőleg állkapocs- és nyak-izmainak rendkívüli erejével tűnik fel. Egy széket karjánál fogva, majd egy öt akós hordót pereménél fogva emel fel tisztán fogai szorításával. Majd még egy 12 és egy 8 éves gyermek ül a hordóra és ezeket is felemeli és tánczolva jár velük körül. A hordó tisztán fogain nyugszik és szinte megfoghatatlan az az izomerő, mely ily módon ennyi súlyt elbir. — Különbben az erőművész igen ügyes egyensúlyozó is. — Az érdekes műsorban még mindig leköti a közönséget Ira Paine remek lövéseivel, melyről közelebb bővebben.

A «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet» versenye.

A «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet» ez évi versenyét június hó 6-án tartotta meg a főhercegi parkban. A versenynek a legszebb idő kedvezett, másrészt az érdeklődés is nagy lévén, ennek tulajdonítható, hogy egész Mosonmégye intelligenciája e napon M. Óvárrott gyűlt össze, sőt még a szomszédos Győr és Soprony megyékből is többeket láttunk a néző közönség sorai-ban. Többek közt ott volt Simon Gyula Mosonmégye főispánja, Steiner apát, az egész akadémiai tanári kar, a megyei és városi tisztségviselői kar stb.

A verseny pontban 3 óraker vette kezdetét s a legnagyobb rendben s néme'ly pontjaiban valóban szép eredménnyel folyt le. A verseny első s egyik legérdekesebb pontja volt a *gömbblövészet*. A gömbök feldobása a 16 méternyire felállított hajító-géppel történt. 10 lövés engedtetett. Az eredmények ezek:

Baross László	1 2 0 3 4 5 6 7 8 9.
Czocher Béla	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9.
Dérczy Petur	1 2 3 4 5 6 0 7 8 0.
Sótér Ferencz	1 2 3 4 5 6 7 8 0 0.
Mihalitz Péter	0 0 1 2 3 4 5 6 7 8.
JácZ Zeno	0 1 2 3 4 5 6 0 7 0.
Hajdú István	1 2 0 0 3 0 4 0 5 0.
Roxer Jenő	0 1 2 3 0 0 visszalépett.

Mínthogy Baross és Czocher 10 lövés közül 9 hibátlan lövést tettek s így holtverseny lett, mindkettőnek még 3 lövés engedtetett s ennek eredményei:

Baross 1 2 3. Czocher 1 2 0.

Tehát Baross 13 lövés közül 12 hibátlan lövéssel első, Czocher 11 lövéssel második. Első díj tiszteletdíj és ezüst-érem, második díj bronz-érem.

Czellövés. Eredményeiben az előbbi meg sem közelítette, mert a legjobb átlag csak 2.6 volt. Mind a nyolcz nevező kiállt versenyre, de kettő versenyközben visszalépett. — A lövés 6 mm. caliberű Flobert-pisztolyal 10 méter távolságból történt. Egy lövés átlaga a következő volt:

Skublics József	2.6.
Hajdú István	2.2.
Lakner László	2.1.
Fischer-Colbrie L.	1.2.
Czocher Béla	0.8.
JácZ Zeno	0.5.

E szerint első lett Skublics József s kapta az egyesület ezüst-érmét.

Súlydobás. Mind az 5 nevező versenyzett. A dobás 10 kilos golyóval 2 méter magas és 2 m. távolsággal kezdődött s az első díjat, egyleti ezüst-éremet Zathureczky István nyerte el 3 m. magas és 2 m. 75 cméternyi távoldobással. — A második díjat, bronz-éremet 3 m. magas és 2 m. 65 cm. távoldobással Sváby Ödön nyerte el.

Akadály-verseny. 200 m. Egyike volt a legérdekesebb versenyeknek. Mind a 7 n-vező indult. A vezetést Both László kezdte, s az akadályokat szépen ugorva s folyton vezetve 33 mp. alatt elsőnek ér be. Jó második Sváby Ödön. — Akadályok voltak: 1. 3 m. széles árok. 2. 75 cm. magas sövény, utána 2 m. széles árok. 3. 2 m. széles árok. 4. 2.75 cm. magas, egymástól 1 méternyire álló sövény. 5. egy 2 m. széles árok s 6. egy 1 m. magas sövény.

Kezdők vívása. Hárman állottak ki a porondra. A vívás ment 6 «volt»-ra. Először Toldy Zsiga vívott Bothtal s azt 6 tal 3 ellen legyőzvé, Jurenákkal vívott. Jurenák kapott 4 tust, Toldy 6-ot s így a győztes Jurenák lett s bronz-éremet nyert.

Tornászat. 3—3 gyakorlat a nyújtón, gyűrűn és korlátan. Versenyeztek Sváby, Meyer és Boltizár. Mindhárman szép gyakorlatot mutattak a nyújtón; kár, hogy Boltizárnak keze megsebesült s a versenytől el kellett állnia. Sváby gyönyörű erőgyakorlataival, Meyer szép testtartással végzett gyakorlatával több izben tapsokra ragadták a néző közönséget. A versenybizottság az első díjat — tiszteletdíj és ezüst-érem — Svábynak, a második díjat Meyernek ítélte oda. Z. Z.

(Vége köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Junius	28-án a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
«	29-én a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«	közepe táján a «M. A. C.» úszó-versenyei.
Augusztus	2-án a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én « « « « « « « «
«	6-án « « « « « « « «
«	6-án bécsi lóverseny.
«	8-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óraker.
«	8-án bécsi lóverseny.
«	10-én « « « « « « « «
«	13-án « « « « « « « «
«	15-én « « « « « « « «
«	17-én « « « « « « « «
«	20-án « « « « « « « «
Szeptember elején	a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

Uszoda a városligetben. — Balesetek kikerülése a tornázáskor az elemi népiskolákban. — Tornavizsga a kolozsvári ref. főtanodában (Albert Károlytól). — Az ó-kori ugrás (képpel, Porzsolt Lajostól). — Sport-élet a Fertőn (Kiss Ödöntől). — Vermes Lajos győzelmű sorozata. — T. előfizetőinkhez. — Külömfélék. — A «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet» versenye (Z. Z.-tól). — «Herkules»-napár. — Tárcza: Montpellieről Budapestig (Igali Svetozártól).

HIRDETÉSEK.

ROSSI NÁNDOR

Budapest, IX. kerület, Üllői-út 7. sz. alatt.

A legjobb velocipédek

a világhírű Hillman, Herbert és Cooper-féle Coventry angolországi gyárból.

Két- és háromkereű kirándulási és verseny-gépek minden része a legújabb találmányokkal tökéletesítve készül.

A bámulatos gyorsan elterjedt

Kangaroo - velocipéd

biztosabb, mint a tricycle és gyorsabb, mint bármely velocipéd. Számos versenytávolságban e gép leverte az eddigi legjobb eredményeket.

Ujdonság! A legolcsóbb és legjobb velocipédnek a «Prémier» Populár gépek vannak. Igen szép alakjukkal is feltűnnek ez újabb gyártmányok.

Ára minden nagyságban 160 frt.

Mind eme gépek az országos kiállításon, a «Testgyakorlatok csarnokában» (bejárattól jobbra) megtekinthetők. Kellő biztosítás mellett előnyös részletfizetést is elfogad a közvetítő.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

Aigner Lajos könyvkereskedése
Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népies elbeszélések	1 frt 60 kr.
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések	1 frt 60 kr. Kötve 2 « 40 «

<i>Endrődi Sándor</i> költeményei	2 frt.	Kötve	2 frt 80 kr.
— Ujabb költeményei	2 «	—	«
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 «	20 «	
<i>Lauka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 «	60 «	

Budapesti kiállítási sorsjegyek ára 1 frt

11 sorsjegy 10 frt | 4000 nyeremény

Főnyeremény
100,000 frt,
melyért 1% levonással, azaz
99,000 frt készpénzben
azonnal ki is fizetetik

Az 1885. évi budapesti országos kiállítás
sorsjáték kezelősége
Budapest, Andrásy-út 43.

Legújabb találmány a tűzoltás terén.

BRANDT VILMOS ÉS TÁRSA

BUDAPESTEN és MÜNCHENBEN.

A bámulatos gyorsan ható Brandt Vilmos-féle tűzoltó anyag számtalan szakbizottság által megvizsgáltatott és **Svájcban, Dél-Németországban, Hannoverben, Hamburgban, Brémában és Budapesten** elfogadtatott.

Ő fensége **József főherczeg** 1884. évi május hó 30-án a **kassai tűzoltó próbán** kitünő tűzoltó szernek találta e Brandt-féle anyagot.

Számos legmagasztalóbb bizonyítvány dicséri e szer használhatóságát, melyeknek eredetije nálunk bármikor megtekinthető.

Gazdászoknak, raktártulajdonosoknak a **találmány** vagy **receptje saját használatukra a fel-találással kötött külön megegyezés után eladatik.**

Brandt Vilmos és társa
Budapest és Münchenben.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Égész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. József-körút
67. sz. a.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A hét folyamán a következő hivatalos iratok érkeztek szerkesztőségünkhöz:

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

Ezennel hivatalos tisztelettel van szerencsénk szives tudomására juttatni, hogy a «Debreczeni tornaegylet» 1885. évi május hó 9-én tartott választmányi ülésének 8-ik számú végzésében a «Herkules» tornaegyleti szakközlönyt hivatalos lapjává választotta.

Debreczen, 1885. jun. 18-án.

Kiváló tisztelettel:

Kovács János,
titkár.

Domokos Kálmán,
elnök.

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

Ezennel van szerencsénk a tek. szerkesztőséget értesíteni, hogy az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet

f. hó 10-én tartott választmányi ülésén a «Herkules»-t hivatalos közlönyévé választotta. Kérjük a tek. szerkesztőséget, hogy az egyletünket érdeklő közleményeknek ezután is helyet adni sziveskedjék.

Szabadka, 1885. jun. 19.

Kiváló tisztelettel:

Juhász Béla,
e. jegyző.

Szárits Géza,
titkár.

Vermes Nándor,
viador, egyleti elnök.

Az ország tornászaihoz.

Üdvözöljük hazánk edzett tornászait.

A férfias erő apostolai, a testi épség hivei az egyetértés szép zászlója alatt először gyűlnek fővárosunkban össze. Egy nagy hatalommá látjuk tömörülni országunk tornászait. Egy szebb jövő zálogául tekint-

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Hogyan tornáztunk húsz év előtt?

Nem tudom, ha volt-e már Magyarországon a hatvanas évek elején torna egylet; azért nem is erről a magasabb művészet multjáról akarok egyet-mást elmesélni, hanem a diákok tornázásáról.

Tudni való pedig, hogy ennek a ma oly nagy ünnepet ülő tornázásnak bölcsője is nem az egyletek porondja, hanem a református iskolák udvara volt. Különösen az erdélyi kollégiumokban vert leghamarább gyökeret a testgyakorlat. — Ez igen természetes, hisz maga a német torna is a reformáció eredménye. Az eddig létezett, csigázott testet a reformátorok szabadították fel a szellem kiváltságos járma alól.

Az erdélyi református iskolák tanárai pedig csaknem fele részben mind Német- és Angolországot bejárt emberek voltak már akkor is. Az egész kollégiumi berendezésben és szokásokban meglátszik az angol-német hatás. A testgyakorlatok ápolását magukkal hozták Angliából a künn járt tanárok és különösen a labdajátékokat maguk is játszották.

Nem volt annak még húsz éve, hogy Erdély egyik kollégiumának udvarán e sorok írójának kezéből mostani legjelesebb hittanplóusunk kivette a labdaütőt és a diáknépséggel tovább játszott. És nem sokkal mult húsz éve, hogy a mostani miniszterek egyik legegészségesebbje ugyanezen udvaron játszotta a «kótyát».

Hanem sem a miniszterek, sem a profeszszorok labdázásáról, hanem a diákság tornájáról kell valamit elmesélni. Az igaz, hogy

e szót mi akkor még nem ismertük s csak gymnasztikáról beszéltünk, de lényegileg csakugyan a most divatos tornát akartuk üzni.

Volt a kollégiumnak, melyről szó van, egy fejedelmi lovak istállójából átalakított tornaterme, a kor igényeinek teljesen megfelelően berendezve. A terem fele padozva, másik fele homokkal behintve. A falak mellett számos faláb és súlyzó. A súlyzókból, ha még van, érdekes volna egypárt a muzeumba helyezni. Nagy fasúlyzó volt ezek, két gömbjükbe ólom öntve. — Ép ily monumentális volt a nyújtó fája is, t. i. oly vastag, hogy át nem foghatta a legnagyobb diák sem. — Ennek a rüdvastagságnak pedig az a históriája, hogy volt egy mesés jó tornász diák, ki a félóriáskört csinálva, a mint hassal jött a nyújtóra, ez kettétört alatta. Biztosság okáért azóta rúd helyett gerendát használtak.

A nyári torna-hely egy hegyoldalba volt bevágva és gyönyörű kertté átalakítva. Merem állítani, hogy ilyen torna-helye, mint az e—i kollégiumé, még máig sincs egy iskolának sem. — A kertben a labdázásra és futásra nagy sík tér van hagyva, míg a számos torna-szer árnyas fák alatt van elhelyezve.

Volt itt ördögmotola, 2 nyújtó, 2 korlát stb. Az igaz, hogy a korlátok olyan formák, mint milyeneket ma csak a kaszárnyák udvarán látunk, de azért megfeleltek céljuknak.

Szerek tehát bőségesen voltak, csak az volt a bökkenő, hogy nem igen tudtuk hogy mit csináljunk velük. Volt ugyan igen derék tornatanítónk, ki sokat tudott volna mutatni, ha akart volna, de biz ritkán volt kedve a szerhez nyúlni. — Német volt és így magával hozta tornázási ügyességét, de a szabadgyakorlat volt az ő miatyánkja és a szertornázásról azt hitte, hogy azt nála nélkül is eléggé kultiváljuk.

jük ezt a lelkes szép ünnepet, melynek már eddig is megteremtett szép gyümölcse: a hatalmas egyleti tömörülés.

Nem volt eddig torna-egyleteink közt semminemű kapocs, mely némi egyetértő munkásságot fejthetett volna ki. Ez országos torna-ünnepély megteremti az országos torna-szövetséget is, melytől jogosan várhatjuk nemzeti erősödésünk hatalmasabb fellendülését.

A testi erősödés terén kevés oly ünnepély volt még hazánkban, mely fontosságban megközelítené ez országos díztornázást. Nálunk még mind ez ideig az egyleti tornázás nem vált nemzeti intézménnyé, nem tudott soha sem országos érdekeltséget és lelkesedést kelteni. Minden működése egyleti tornázásunknak szűkkörű volt arra nézve, hogy a nemzet figyelmét felkelthette volna. Ez első és bizonynyal nem utolsó hatalmas ünnepély azonban már keletkezésekor minden részében az országnak felébreszté a tornászok lelkesedését és a közönség érdeklődését az ügy iránt.

Üdvözljük a «Nemzeti torna-egylet»-et, mint a mozgalom kezdeményezőjét, üdvözljük országunk lelkes tornászait, kik a nagy napra feljöttek fővárosunkba, hogy egy hatalmas képben mutassák be a nemzetnek testi erősödésünk haladását. — Az eredmény bizonynyal meg fogja lepni a szakköröket is, míg a nagy közönség váratlan látványban fog gyönyörködni.

És e szép napnak nem szabad reménytelenül lenyugodni. Már ma beszélnünk kell a jövő év hasonló ünnepéről. Csak ilyen díztornázások tették Németországban is nagygyá a tornát, csak az ily hatalmas tömörülés képes a közönség érdeklődését felköltetni. A mai díztornát évenként az ország nagyobb városában követnie kell a többi országos ünnepélynek. A tornászok tömeges részvétele ez első ünnepélyen tanúsítja, hogy a kedv, a lelkesedés megvan az ügy iránt, csak éleszteni kell.

A vidéki tornászok sok tapasztalattal és kedves emlékekkel hagyják el fővárosunkat és minden egylet bizonynyal azt óhajtja legjobban, hogy az ő porondján találkozzék legközelebb e szép társaság.

Az országos torna-szövetség is megalakulnak tekint-

hető, csak ezután ne maradjon a kidolgozott munkaterv a papíron. Hanem reméljük itt is a legjobbat. Mikor minden egylet a lehető legszebb tevékenységet fejt ki, nem kételkedhetünk a jövő munkásságában.

A mai díztornázásnak hatása a nagy közönségre nemcsak mulattató, de tanulságos is lesz, mert ily tornázást nálunk mindeddig még senkinek sem volt alkalma szemlélni s csak Németország ünnepélyei mulják felül a mi első e nemű díztornánkat. A külföld is bizonynyal tudomást fog venni ez ünnepély letolyásáról s mi nyugodtan várhatjuk ítéletét.

Tornászainkhoz nincs miért buzdító szót intézni; ki a mit tud, azt legjobb akarattal úgy is ki fogja fejteni és bizonynyal annyi jeles tornász gyakorlata remek látványt fog nyújtani.

Kedvet, kitartást kívánunk csak országunk valamennyi tornászának, hogy az ily szépen kezdődő együttes működésnek megteremhessen méltó gyümölcse: a nemzeti erősödés.

K. ZS.

Gyermekek torna-kirándulása.

Fellette jótékony hatású a gyermekre az, ha társaságban a szabadba kissé távolabb is olyan gyalog-kirándulásokat tehet, melyekhez bizonyos egyéb cél is van kitűzve, nem csupán a gyaloglás. Egy gyermek nem találja gyönyörét abban, ha őt csupán bizonyos útnak kétszer (oda és vissza) végig járatása végett vezetik ki a helységből. Midőn valamely gyermek lelkesül a gyaloglásért akkor voltaképpen nem a gyaloglás tölti be gondolatait, hanem azon apró különlegességek, mik a gyaloglás mellé fűzve vannak. Legyen azonban a kirándulásnak a gyermeki észjárás szerint is bárminő nagy vagy kis célja, az ő előtte kellemes csak akkor fog lenni, ha a szó szoros értelmében szabadon érezheti magát és az ígért vagyis remélt célt elérheti. Viszont meg a tornatanító szemei előtt minden kirándulásnak nemcsak mulattatónak, hanem edző munkának is kell lennie. Kocsin, vasuton, vagy hajón rándulni ki azért, hogy valamely szebb vidéken étkezzenek a gyermekek, ez még nem tornász-kirándulás. Olyannak csak az vehető, melyben bizonyos fokú testi munka is végeztetik, mely azonban mint szórakozás, mint üdítő játék vétetik alkalmazásba.

A gyermekek torna-kirándulásai alkalmára a tornatanító már jó előre (egy hónappal) megállapítja hogy hova, mi célból és

Nem akarom semmi módon kritizálni hajdani kedves tornatanítómat, csak leírom tornázásunk akkori jellemzésére egy tornaóra lefolyását, mely mindenestre húsz év előtt példányszerű volt. Az iskolából a terembe párosával menve, itt kettős oldalsorban álltunk fel. Rendgyakorlatot nem végeztünk és a szabadgyakorlatokhoz rendszeresen kilépéssel álltunk fel. A szabadgyakorlatokból igen keveset használtunk és csak súlyzóink voltak. Különben e kevés gyakorlat oly jól volt összeválogatva, hogy tényleg minden izmot munkába vett. Különösen szerette tanítónk a guggolást, karlökést és törzshajlítást.

A körülbelül félórai szabadgyakorlat után felálltunk a szer mellé és egy szoren tornáztunk az egész osztály. Így biz sokszor megésem, hogy a 60 gyermeknek fele egy gyakorlatot sem csinálhatott. Képzeltetni azt a savanyú arczsört, mely a csemetésre képződött. Hogyne, mikor az unalmas félórai rugdalozás után végre valamelyik szert találják a gyermekcsereg elé és mikor már-már rajta a sor, belekóstolás nélkül ott kell hagyni. Volt rá eset, hogy egy-egy gyermek sirva hagyta ott kedvelt szerét. Meit azt meg kell adni, hogy bármilyen vezetés mellett is mindig volt osztályunkban 5-6 oly gyermek, ki élt-halt a tornáért. A tömeg útja, vagy csak épen hogy eljárt némi kedvvel. — Születés, rátermettség kell még a testi mozgási vágyra is, vagy erre még inkább, mint másra.

A gyakorlatokat eleinte rendszeresen megmutatta tanítónk s ezután a jobb tornázók vezették az osztályt, bár rendszeres előtornászok nem voltak.

A legtöbb gyakorlatot azonban magunk találtuk ki, melyeket aztán a feltaláló neve után el is kereszteltünk. Hanem bizony

igly is nagyon szegények voltunk, különösen a ló és bak gyakorlataiban.

A nyújtón pár forgáson kívül alig tudtunk valamit. Egész ünnep volt reánk nézve, ha valamelyik kollégiumból egy jó tornász vetődött közénk. Ez felfrissítette egyhangú gyakorlatainkat és egész lendületet adott tornázásunknak.

Hanem egy fontos részét képezte testgyakorlatunknak a futás és a labdázás. A legnagyobb elismeréssel kell megemlékezni az enyedi kollégiumról, hogy itt egyenesen az angol kollégiumok tanulmányozása nyomán, jóval a «Magyar Athletikai Club» megalakulása előtt, a német torna az angol atletikával karöltve munkált közre az ifjúság erősítésére. — A labdázást a nyári tornahelyen tanítónk felügyelete és részvétele mellett rendszeresen üztük, sőt több angol jávékot is betanultunk. A futásra külön pályánk volt, több mint 400 méter egy irányban. A futásból minden évben versenyek voltak rendezve.

Meg kell emlékeznünk az évi díztornázásról is, mely a tanév befejezésének mindig egyik ünnepélyes momentuma szokott lenni. A több mint 300 ifjú tornász szabadgyakorlata mindig meglepte a városból tömegesen összegyűlt szép közönséget. Az osztályok ezután a különféle szereken tornáztak egy-egy jobb tornász felügyelete alatt. Néha a labdázást is bemutattak a közönségnek. Versenyfutás és nyújtó-tornázás fejezte be a díztornázást.

Egészben véve tehát, az erdélyi református kollégiumokban a testgyakorlat húsz évvel ezelőtt is már páratlan gondozásban részesült. Sok vidék iskolája növendékeinek még ma sem nyújt annyit a testi erősödés terén, mint ez iskolák húsz évvel ezelőtt.

KOVÁCS MIHÁLY.

mely időtájt fog az megtörténni. Hogy ne látszassék a gyermekek előtt az egész pusztán tornász menetelési gyakorlatnak, czélul tüzetik ki például ásvány- és növény-gyűjtés, illetőleg bizonyos távolra eső helyen virágszedés, eprézés, fürdés, olyan játékok eszközlése, mely otthon nem végezhető, vagy bizonyos sajátosságos pásztori vagy katonai életmódrészletnek a megizlettetése, sátor készítés, tűzrakás, nyárson sütögetés, a hely szerint sárkányozás, léggömb eresztgetés vagy erdei apróságoknak felkeresése, szedése (makk-, gubacs-, tölgy- és cser-bokréták, pálczikák) és több effélék. Mindenesetre jó, ha ezen kirándulásokra a gyermekek már jó előre tervezgethetnek, számíthatnak. Jó, ha azokban mindig történik valami nem köznapis szórakozás. Jó, ha utána még sokáig örömmel visszaemlékeznek rá. Mindenesetre az a legjobb, ha testben kissé fáradtan, de nem kimerülten és élénk kedélyhangulatban történik hazaérkezéskor a pihenés.

Tekintve az elemi népiskolák növendékeinek alacsony korát (6—12 év), fejletlenségüket és azt, hogy köztük többen lehetnek oly gyengék, esetleg betegesek is, a kiket épen ez okból nem szabad otthon feledni; tekintve végül azt, hogy a visszagyaloglásra is mindenkinek erővel és kedvvel kell bírnia, ezen okokból nagyobb távolságra eszközölni kirándulásokat nem tanácsos. Az I—III. osztálybelieknek oda és vissza megtett útja egy osztrák mértföldnél több ne igen legyen. A IV—VI. osztálybeliek már két mértföldet is baj nélkül bejárhatnak kellő pihenésekkel és játszói menetekben.

Ha a gyaloglás több erőt igénylő távolságra vagy hegyes vidéken történik, az esetben nem tanácsos danolásra nógatni a gyermekeket; ha azonban kis távolságra (pl. a közeli szőlőkbe, vagy a mezőségre vagy a környéki erdőbe) történik a kirándulás, ekkor a tornatanító lassú sétajárásra és könnyű, nem feszes testhordozásra és danolásra hívja fel a gyermekeket, ő maga adván hozzá a jó példát.

Kirándulásokat télen csak az esetleg igen közel eső helyekre és rövid pár órára tanácsos rendezni, ezt is leginkább valamely magaslatról leszánkázási vagy jégen csuszkálási edző multságok végett. Tavasszal már többször, de nagy vigyázattal és erőkiméléssel. Nyár elején bátran ki a távolabbi szebb helyekre. Ha a helyi körülmények és a vidék milyensége szerint rövid távolságban és gyakrabban mehetnek a gyermekek kellemes berkes, erdős, folyam vagy tó környékre játszani; vagy ha a rendes tornater is kertek közé ékelve elég tágas a nagyobb játékokra is: ez ese ekkben nagyobb kirándulásokat nem szükséges gyakrabban tétetni. Tavasszal eg, nyáron kető! Hanem ezek aztán formális diák majálisok és juniálisok legyenek, minden tekintetben, csak abban ne, hogy a gyermekektől régi módi szerint pénzek szedessenek össze a cigánynak és kelleknek. A gyermekbálók, nagyzasok, ingyenczedések csak maradjanak továbbra is egyes nagyvárosok egyes köreinek specialitásai. Ha könnyű szerével zenét is kaphatnak a gyermekek nagyobb kirándulásaikhoz, annál jobb, de ennek megszerezhetése végett nem helyes kényszeradót vetni ki a gyermekekre, illetőleg éreztetni a szegénybekkel szegénységüket. Általában mindent kerülni kell, mi az egyenlőség és testvériségi érzeteket nem táplálja.

A menetek kisebb távolságokra kettős sorokban történjenek, lépés-tartás nélkül, laza összeállásban. Nagyobb távolságokra időnként rendetlen csoportokban csendes pihentető járással (bandukolással) is kell menni; azonban bizonyos ponttól egy másik előre kijelölt pontig, vagy közbevetve egy-egy jó útban legjobb, ha ismét párosával lépést tartva gyalogolnak a gyermekek, csendesen társalogva, vagy az erősebb menetekben halgatva. Minden fél óra, esetleg egy óra lettelével rövid pihenés megállással, gyülekezés az elmaradottakkal. Egy hosszú síp-jelhangra megállás, egymásután gyorsan következő három füttyentésre (vezérsíp) ismét indulás jeleztek. A csapat élén elől jár a legmegbízhatóbb, legjobb magaviseletű nagyobb fiú mint «kapitány», ki a szerint vezeti gyors, közönséges vagy lassú menetben a csapatot, a mint kapja a leghátul gyalogló tanítótól sípjelkkel az utasítást (egy füttyentések egymásután a kívánatos szerinti ütemben). Senkinek a sorból messze kiválni, az útról letérni nincs megengedve mindaddig, míg szép és kellemes környékbe nem jutott a csapat, de ez utóbbi esetben is csak annyira szabad jobbra-balra elszéledve menni, a mennyiről az útvonal szemmel kivethető és akkor is folyton irányt kell tartani és a hívó-jelkére ismét gyülekezni (egy rövid és egy hosszú füttyre). Ha valaki útközben rosszul lesz, «állj!» jeleztetik és a baj toka szerint intézkedik a tornatanító, a kínákozó alkalommal kocsira ülteti az illetőt, vagy hordágyat rögtönöz számára, vagy szünetet tartat. A tanító a helységen kívül már csapatját ne hagyja egészen magára. Utközben az étkezés és ivás után mérsékelt járás tanácsos. Földre, gyepre ülni, vagy heverni kora tavasszal tiltandó. Nyári nagy melegtől és a gyaloglástól eltik-

kadtak feküdjének árnyas helyen hanyatt, nyak és mell kitarva, fejre vizes kendő. Lábon támadt cipőtörési seb fagygyus kapczába göngyölgendő. Szintén fagygyúval dörzsölgendők be a honaljban és lábak között az izzadság miatt kivörösödött, felhorzsolott helyek. Minden pihenési helyen a tornatanító figyelemmel vizsgálja végig a gyermekek arczeit. Rendellenes sápadtság vagy túlvörös arcszínben levő gyermeknek a tanító közelében kell maradnia.

PORZSOLT LAJOS.

A palicsi torna- és athleta-versenyéről.

Az ez évi palicsi sport- és athletikai versenyek fölötté fényesnek ígérkeznek és érdekesség tekintetében is nagyban fölülmulják az előző évek ünnepeit.

A versenyek előkészítésére egy nagyszámú versenybizottság alakult, mely legfőbb feladatának tekinti a versenyekkel összefűzött jó hírnevet továbbra is megvédeni és ennek sikeres rendezése által a palicsi fürdő fényét és tekintélyét egyletünk alapítókéjének gyarapodásától eltekintve — emelni.

A versenybizottság e hó 15-én tartotta meg nagyszabású választó ülését a «Nemzeti szálloda» külön éttermében és pedig a következő eredményen:

Tiszteletbeli elnökök: Sándor Béla, Jankovich Aurél és Partetits Félix, főispánok.

Versenybizottsági elnök: Birkás Gyula, alelnökök: Piukovich János és id. Vojnich Sándor.

Versenybírák: dr. Antunovich József, Jankovich Kázmér, Lénárd István, Lévai Simon, Vojnits Simon, Porzsolt Gyula, Pertich Mihály, Gábris László és Farkas Zsigmond.

Pályabírák: Szalay A. László, Szeibenburger Károly, Lyubibratics Kelemen, Antunovich Dezső, Malachovszky László és Piukovich József.

Versenybizottsági titkár: Fellegi Antal, — jegyző: Jzecseszkul Leó.

Időmérők: Farkas József, dr. Mukits Károly és Gyelmis Gerő.

Térmérő: Gál Adolár.

Orvos: dr. Reiner Gyula.

Erőkiegyenlítő: Bély Mihály.

Indító: Jzecseszkul Leó.

A versenyt rendező bizottság elnöke: Vermes Lajos.

Versenybírói elnök: Farkas Zsigmond.

A vendégelfogadó bizottság elnöke: Lénárd István.

Azután az előző évek versenyfeltételei lettek a nagyobb változatosság és érdekesség elérése tekintetéből némileg megváltoztatva és egyes egészen új pontok is fölveve.

Új lesz a nemzetközi gyorsúszás, a melyre az esetben, ha a pálya 1 p. és 35 mpercen belül lesz megúszva, három díj, u. m. egyleti arany-, ezüst- és bronz-érem adatik ki. E versenyre ép úgy, mint az 1609 méteres nemzetközi síkversenyre már is szép számmal jelentkeztek.

Rendeztetik e zárt versenypályán egy 1000 m. velocipéd-verseny is, mely miatt a pálya szilárd anyagból készítése és állandósítása szükséges.

Nagy érdekléssel nézhetünk az ideai csónak-versenyek elé is, melyre csaknem az összes hazai csónakázó-egyletek jelentették meg és elvileg elhatározták, hogy részt fognak venni.

A versenybizottsági ülés következő pontjának határozata az volt, hogy átírat intéztessek Szabadka város tanácsához évi 500 frtnyi segély nyújtása iránt, melyet érdekében áll engedélyezni már csak azért is, mert a tulajdonát képező fürdő reputációja e versenyek által évről-évre emelkedik.

És most, fogalmat nyújtandó arról, hogy nemcsak a haza határán belül, hanem azon túl is minő fogalommal bírnak a sportemberei versenyekről, idézzük szóról-szóra egy külföldi sportlap nyilatkozatát:

«A szabadkai torna-egylet athletika és torna-versenye, mely minden évben a palicsi fürdőhelyen, Szabadka közelében megy végbe, egyik legelőkelőbbike a magyarországi e nemű versenyeknek. Az idén augusztus 2-án, vasárnap tartatik meg és bizonynyára igen érdekes lefolyású lesz, mert a legszebb erők részvételére várható és sok ezer látogató fogja ez ünnepeit fényét jelenlétével emelni. A versenyek sportszerűleg fognak rendeztetni, a díjak igen értékesek és a szabadkai torna-egylet vendégszeretete valódi magyarnak van elismerve. A versenyzők és meghívottak a torna-egylet vendégei gyanánt tekinthetik magukat. Ugy Szerbiából és Oláhországból, mint Magyarország legtöbb városából is számos versenyző fog jelentkezni. Ez évben minden athletikai verseny országos lesz, a velocipéd-verseny azonban csak osztrák és magyar bicyclisták részére van nyitva.»

Mint láthatjuk, a «Szabadkai torna-egylet» versenyei már is nagy kiterjedésű hírnévnek örvendenek és hogy a hírnevet is továbbra is emelhesük, Szabadka város egész lakosságának támogatására van szükségünk.

VERMES LAJOS.

Tornász-képek.

(Képekkel.)

Manapság csaknem elmaradhatlanok a nyilvános mulatságoknál az ugynevezett élőképek. Ezeknek helyettesítőjéül a tornászok mulatságaiban a legalkalmasabbak a rajzunkban bemutatott pyramisok. Mulatságosak és mutatós képek, melyeknek veszélyességétől sem tarthatunk.

A legtöbb tornász azért nem kultiválja ugyanis az ilyenmű szabadgyakorlatokat, mert nálunk veszélyeseknek vannak híresztelve, hol a kellő vigyázat és felügyelet mellett a legkisebb veszély nélkül a legnehezebbet is kivitethetjük.

A legkönnyebbek az ilyen gyakorlatoknál azok, melyeknél a súlytartást rúdok, vagy kötelekkel könnyítjük. A nagyobb pyramisoknál pedig úgy könnyítjük a dolgot, hogy a legalul levők térdelő helyzetben tartják a vállukon társaikat. Ha még így is nehezen megy a magasabb pyramis előállítás, úgy négykéz'áb helyezkedünk el és a képünkön látható módon hatalmas oszlopot építhetünk.

Disztornázásaink befejezésére mi sem alkalmasabb, mint ilyen tornász-képekkel bucsúzni el a közönségtől. Minden tornászeren számtalan változatban remek csoportokat alkothatunk. Képünkön a bakon végezhető csoportképzés látható. A lovon és korláton még tetszetősebb képet lehet alkotni, csak mindenütt képzetesebb tornászok segídenek a felálláskor.

A köteleken és mászópóznákon igen meglepők az oly képek, melyeknél először függésben állnak fel a tornászok és egy adott jelre fészekbe csapódnak fel és egyszerre ismét függésbe ereszkednek le.

Minden tornász tudja, hogy a pyramis-képzéseknél az alul levőknek kell a legerősebbeknek lenni és a felsőknek a legkönnyebbeknek. Hanem a póznán és kötélén függésben végzett képeknél a legtöbb fáradságot a felsők tűrik és így előre az ügyesebb mászókat kell felküldeni.

A mennyire lehet, kerülni kell a tornász-képek képzésénél a vakmerőbb mutatványokat, mert hisz elég biztos gyakorlat van ezek elhagyása mellett is.

A «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet» versenye.

(Folyt. és vége.)

Kitartó futás. 1 ang. mértf. Indultak: Czocher, Both, Ujlaky, Skublics és Sólomossy. Az indulásnál Ujlaky kezd vezetni, utána Sólomossy, Skublics, Czocher és végül Both. Ezen sorrendben futottak be mintegy 1400 métert, mialatt Ujlaky 40—50 méter tételnyert, ekkor azonban Skublics és Both hatalmas vég-szorítással előre törnek, elhagyják Ujlakyt s erős és érdekfeszítő küzdelem után Both elsőnek, utána 2 méterre Skublics másodiknak érkezik be. — Első díj tiszteletdíj és ezüst-érem, második díj bronz-érem volt.

Nagyon kár volt Ujlakynak a vezetést oly jeles irammal megkezdeni, különben nagyon könnyen mint első jöhetett volna be, de így épen akkor fáradt ki, mikor a legtöbb erőre lett volna szüksége. Idő: 5 p. 40 mp., a mi elég jó eredmény.

Súlyemelés. Versenyzettek Czocher, Batta, Sváby és Zathureczky. A versenyzés 30 és 40 kilos vasrúddal történt. Az első díjat — ezüst-érem — Sváby, a másodikat — bronz-érem — Battanyerte el. Zathureczky nagyon szépen emelte mind a 30, mind a 40 kilos rúdat, de kezét megrántván, hatalmas erejét nem tudta érvényesíteni.

Magasugrás. Az ugrás 1 m. 20 cm.-nyi távoból 1.40 cm-éternél kezdődött. Résztvettek a versenyben Meyer, Rubinek, Boltzár, Königsdorfer és Dérczy. Az első díjat 1 m. 75 cm. ugrással Dérczy, a másodikat 1 m. 70 cm. ugrással Rubinek nyerte el. Dérczy iram közben nagy lépéseket tesz s ez által nem bír elég nagy rohamra szert tenni; hibája, hogy nem homorít, ugyszintén Rubinek sem.

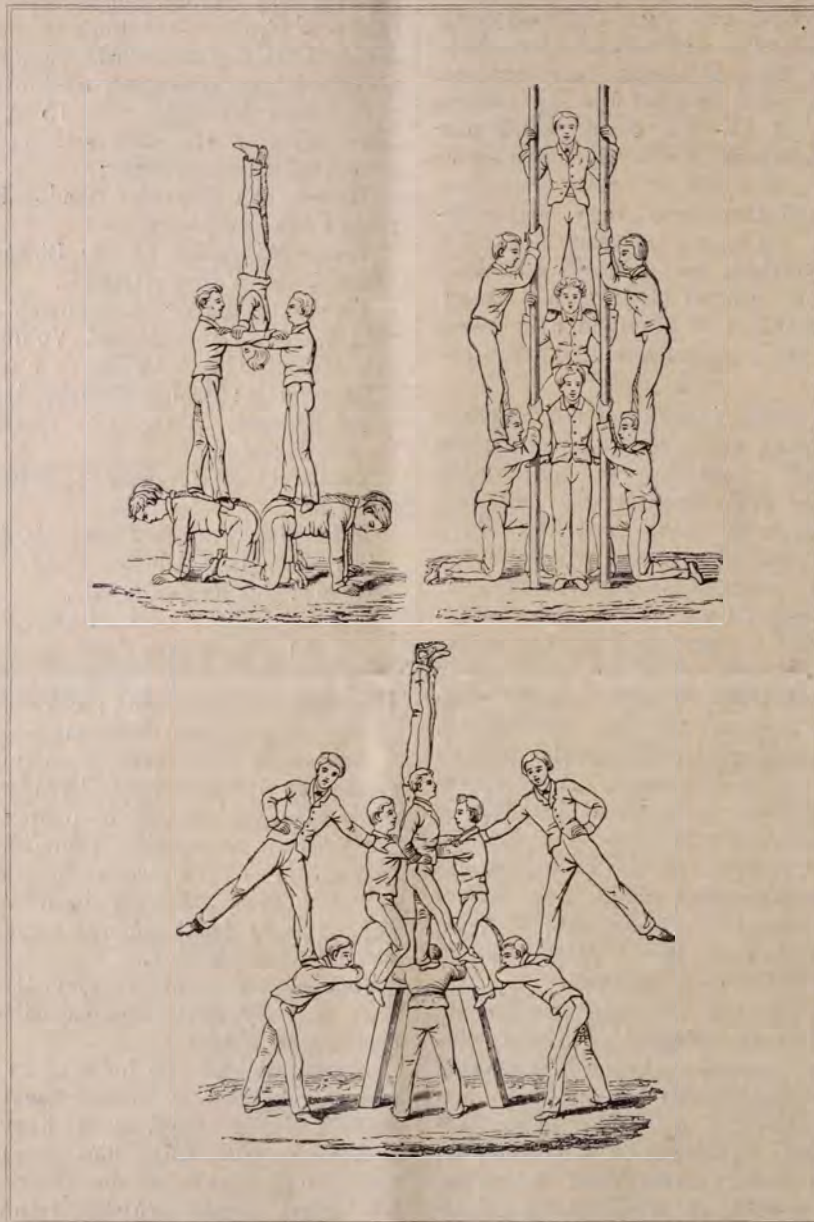
Haladók vívása. Versenyre kiálltak először Zathureczky Serényivel s az előbbi 6 tal 4 ellen győztes maradván, másodsorban Hajdúval vívott s azt 5—6 ellen legyőzvé, az első díjat nyerte. — Serényi a további versenytől vissza lépén, a második díjat Hajdú kapta. Hajdú vívása szép, gyors vágásai vannak, azonban Zathureczky erős vágásai ellen hiába parirozott.

Síkverseny. 100 yard. Indultak: Both László, Busztin Henrik, Skublics József és Berger Emil.

Az indulásnál Berger veszi át a vezetést s mint első, 12 mp. alatt teszi meg az utat. Fél méterrel hátrább Skublics második s e mögött 1 méterrel Both 3-iknak érkezett be. Berger ezüst-érmert kapott. A második díjat, minthogy Skublics e versenyben tavaly mint első győzött, a harmadiknak beérkező Both kapta.

Mászás. A pózna magassága 15 m. volt. Versenyzettek: Meyer, Mihalitz és Tóth Dezső. Első lett Meyer, 28" alatt téve meg az utat.

Távolugrás. A kifáradt versenyzők nem tudták érvényesíteni tehetségeiket. A training alatt majd mindegyik 5 méteren felül ugrott, de a versenynél a legjobb eredmény is ezen alul maradt. Versenyzettek: Roxer Jenő, Sváby Ödön, Both László, Hackenberger Zsiga és Dérczy Petur. A legnagyobb ugrás Bothé volt, 4 m. 85 cm.; de minthogy a versenyfeltételek szerint az első díj — ezüst-érem — csak az esetben adatik ki, ha az ugrás

TORNÁSZ-KÉPEK.

5 m. 7 centiméteren felül van, a díj nem volt kiadható, hanem Both csak a második díjat — bronz-érem — kapta meg.

A mint ezekből látható, az egyesület 89 rendes tagja közül 29 vett részt a versenyben s az elért eredményekkel igazán meg lehetünk elégedve.

A versenyek 8 órákor értek véget; s a már úgy is kifáradt fiatalság, hogy megmutassa, miszerint valóban a tornaszban meg van a kitartás, még ezen kívül esti tiz órától reggelig tánczolt az egyesület által rendezett tánczvizgalmon.

Mielőtt tudósításomat befejezném, részemről azon nézetemnek adok e helyen kifejezést, hogy az egyesület czélszerűbben tenné, ha ősszel és tavasszal rendezne egy-egy versenyt, mert így az 5 óráig tartó verseny kifárasztja mind a versenyző tagokat, mind pedig a néző közönséget.

Z. Z.

AZ ELSŐ ORSZÁGOS TORNA-ÜNNEPÉLY.

Az ünnepély sorrendje.

1885. június 27-én. Este 9 órákor ismerkedési estély a fővárosi vígadó sörcsarnokában. Étkezés étlap szerint.

Junius 28-án. Reggeli 7 órákor találkozás a városligeti Széchenyi szigeten. — Reggelizés. — Bevonulás a tornatérre.

Junius 28-án. Reggeli 8 órákor összpróba.

Junius 28-án. Délután fél 3 órákor összejövetel az Eszterházy-utczában, a Muzeum-kert mögött. — Sorakozás arczczal a lovarda felé.

Junius 28-án. Délután 3 órákor diszkivonulás, a kiállítási tornatérre Sándor-utca, Muzeum-, Károly- és Váczi-körút, Andrásy- és Stefánia-úton.

Junius 28-án. Délután 5 órákor torna-ünnepély.

1. Üdvözlő-beszéd az ünnepély-rendező nagybizottság és a fő város nevében.

2. Felvonulás.

3. Szabadgyakorlatok.

4. Általános szertornázás csapatokban.

5. Budapesti növendékek rendgyakorlatai.

6. Versenyornázás; rúdugrás, mászás kötélén és akadály-versenyfutás kapcsolatosan.

7. Egyleti mintacsapatok szertornázása és buzogány-gyakorlatok.

8. Szabadornázás nyújtókon.

9. Növendékek kötélhúzása.

10. Koszorúk és oklevelek kiosztása a versenybizottság elnöke által.

Junius 28-án. Este 8 órákor közös vacsora a kiállítási zene-csarnokban. Étkezés teríték szerint.

Junius 29-én. Dél előtt 10 órákor az országos torna-szövetség alakuló közgyűlése a «Nemzeti torna-egylet» torna-csarnokában (VIII. Ősz-utca 26. sz. a.).

Junius 30-án. Dél előtt 8 órákor az országos tornatanító-egylet közgyűlése.

Junius 30-án. Délután 3 órákor kirándulás a budai hegyekbe. Találkozás a «Budapesti torna-egylet» torna-csarnokában. (Krisztina-város, Attila-utca.)

Junius 30-án. Délután 4 órákor gyakorlati tanítások az országos tornatanító-egylet által az ősz-utcai torna-csarnokban.

A résztvevő egyletek.

A fővárosból:

1. Budapesti (budai) torna-egylet 40 taggal.
2. Budai állami tanító-képezde 11 t.
3. Ganz-gyári tornász társaság 13 t.
4. Nemzeti torna-egylet 100 t.
5. Ó-Budai torna-egylet 15 t.

Összesen 179 tag.

A vidékről:

6. Aradi torna-egylet 20 taggal.
7. Brassói torna-egylet 14 t.
8. Debreczeni torna-egylet 7 t.
9. Fogarasi torna-egylet 1 t.

10. Iglói torna- és tűzoltó-egylet 2 t.
11. Kolozsvári torna- és vívó-egylet 4 t.
12. Magyar országos tornatanító-egylet 15 t.
13. Marosvásárhelyi torna-egylet 1 t.
14. Nagy-Kanizsai torna-egylet 26 t.
15. Nyitrai torna-egylet 1 t.
16. Pancsovai torna-egylet 8 t.
17. Pozsonyi torna-egylet 4 t.
18. Resiczai torna-egylet 4 t.
19. Sárospataki akadémiai torna-egylet 2 t.
20. Soproni torna- és vívó-egylet 20 t.
21. Szabadkai torna-egylet 4 t.
22. Szegedi torna-egylet 21 t.
23. Temesvári torna-egylet 12 t.
24. Ujpesti torna-egylet 3 t.

Összesen 169 tag.

Résztvevő egylesek és tanulók:

Most végzett tornatanítók 8.
Nagyváradai tornatanító 1.
Középiskolai fővárosi növendékek 100.
Fővárosi reáliskolák 32.

Összesen 141.

Az ünnepélyen tehát 489 tornász fog résztvenni a növendékekkel együtt. Mindenesetre szép szám, bár a vidéki tornászokból többet reméltünk az ünnepélyen üdvözölhetni.

A kivonulás 9 egyleti zászló alatt megy végbe.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legczélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váczi-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával.

KÜLÖNFÉLÉK.

Lapunk e száma a kettős ünnep és az ekkori versenyek miatt korábban, vasárnap jelenik meg. A következő számot is igyekezünk ez érdekes ünnepélyek korai közlése végett ez időre kinyomatni.

(Hivatalos.)

A «Magyar Athletikai Club» által folyó évi július hó 26-án tartandó bajnoki úszóversenynek proppozíciói.

«Bajnoki úszó-verseny a Dunán.» Harmadik vetélkedés a bajnok címért. Védő: Kubik Béla bajnok jelölt; kihívó lehet a «M. A. C.» bármely tagja. Pálya: a káposztás-megyéri (palotai) szigettől a Margitsziget felső részéig. Táv.: 4 kilométer. Indulás: 1885. évi július hó 26-án d. n. 5 órákor. Célpont: a versenybírótság hivatalos csónaka. Nevezési zárnapp: július hó 18-ika, esti 8 óráig. A nevezések a «M. A. C.» titkárságához intézendők. A verseny bármilyen időben is meg lesz tartva.

Versenyszabályok: 1. §. E versenyre nézve a M. A. C.-nak a bajnok cím elnyerésére vonatkozó szabályai mérvadók.

2. §. A további vetélkedések a bajnokság elnyeréséig mindannyiszor a fennebb jelölt pályán tartandók meg.

3. §. Ha két vagy több pályázó egyszerre érkeznek be (holtverseny), akkor az illetők vagy az nap, vagy egy hét lefolyása alatt a Dunán 400 méternyi pályán újra megmérkőznek. A verseny mindaddig ismétlődő, míg az egyik pályázó ellenfelét le nem győzi. Ki ezen döntő küzdelemre meg nem jelen, elveszti a bajnokjelöltségre való jogát. A döntő úszás napját és egyéb részleteit, esetleg annak ismétlését a versenybírótság határozza meg.

4. §. Díjak: Az első beérkező egyleti ezüst-érmét s a bajnokjelöltséget nyeri, illetve azt megtartja. A harmadik vagyis döntő győzelem díja: állami arany-érem, serleg s a bajnok cím.

5. §. A szabad úszás minden neme meg van engedve.

6. §. Minden úszó, egy öt csónakon követő versenybizottsági tag által ellenőriztetik. Az ellenőrző csónak a versenyző színeit viseli.

7. §. A ki úszás közben a csónakba kapaszkodik, abba be száll, vagy úszását bármely eszközzel elősegíti, azonnal disqualifikáltatik.

8. §. Ha egyik versenyző a másikat el akarja hagyni, elkerülés közben ellenfelét testével súrolnia, vagy felvett úszási irányából kiszorítani, — disqualifikáció terhe alatt — tilos. Az elkerülés csak akkor hajtható végre, ha az ellenféllel parallel s az előtt két test hossz előnyt képes szerezni.

A «Magyar Athletikai Club» igazgató választmányának Budapesten 1885. évi június hó 18-án tartott üléséből.

Kiadja :

Pogány József, mint a «M. A. C.» tb. titkára.

A «Herkules» tek. Szerkesztőségének Budapesten.

Alulírott tudomására hozni van szerencsém, hogy a «Hatvanas versenybizottság» a Holácsy-Stern-féle ügyet következőleg intézte el: Holácsy Antal, a szegedi torna-egylet tagja résztvett az idei gödöllői távgyalogló versenyen Stern Gézával egyetemben. Mint hogy azonban előbbi a mellette haladó Sternt fölhevülésében oldalba lökte, a versenyre nézve disqualifikálva érezte magát: és mint ilyen, lemondva a versenyről, kocsin folytatta útját, mely körülményt azonnal jelentette a versenybizottságnak.

Különben is bátor vagyok az alábbiakban adni a «Hatvanas versenybizottság» erre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatát a f. évi június hó 4 én tartott gyűléséből.

Tárgyaltatott a Holácsy-Stern-féle ügy.

Véghatározat. Holácsy Antal a célpont beérkezésénél rögtön jelentést tett a versenybizottság több tagja előtt, hogy kocsira ült. Továbbá beismerte, hogy versenytársát oldalba lökte, hevéből elkapatva.

Ezek után a következő választ adhatom becses kérdésére: Való, hogy Holácsy Antal a f. évi gödöllői versenygyaloglásra nevezett. Való, hogy az út egy részét kocsin tette meg. Holácsy a díj átvételére nem jelentkezett és a díj nem is adatott ki neki. Való, hogy Holácsy önként kijelentette, mielőtt a díj neki kiadott volna, hogy a versenyzéssel útközben felhagyott s díjat nem érdemel. Holácsyt nem illet megrovás. — A hírlapok némelyikének Holácsyt terhelő közleményei tévesek és Holácsy teljesen gentlemanhez illő módon járt el.

Szabadkán, 1885. június hó.

Kiváló tisztelettel:

Vermes Lajos, a «Hatv. vers.-biz.» alelnöke.
Kovács Károly, b. jegyző.

A «Kolosvári Athletikai Club» versenyei. A «K. A. C.» versenybizottsága a f. évi június hó 1-én tartott gyűlésen az alábbi versenyeket állapította meg:

a) Őszi viadal. 1885. szeptember második felében, a lövőház kertjében. I. Gerelydobás. II. Síkverseny. Távolság: 100 yard (91 méter). III. Bajnoki síkverseny. Távolság: 2 ang. mértföld (3218 m.) Védő: Borbély György, bajnokj-lölt. IV. Gátverseny. Táv.: egynyolczad ang. mértf. (201 méter), hat, 95 centiméter magas sövény-gáttal. V. Ökölvívás (boxolás). VI. Birkózás. VII. Távolygrás. VIII. Súlydobás.

b) Gyalog-verseny. 1885. évi október első felében. Távgyaloglás Kolozsvártól Szamosujvárig. Távolság: 45 kilométer.

c) Házi verseny. 1885. évi december közepén. I. Kardvívás. II. Törvívás. III. Ökölvívás. IV. Különféle, később megállapítandó erőgyakorlatok.

A részletes versenyfeltételek később fognak közzé tétetni.

Kuszkó István, titkár.

(Nem hivatalos.)

Budapesti regatta. Szombaton este rendeztetett sport-egyleti tagok és a közönség élénk érdeklődése mellett. A kiűzött versenyszámokból csak a skiff-verseny tartatott meg a «Nemzeti Hajós-Egylet» vándordíjáért, melyet a bécsi «Lia» egylet 1883-ban nyert meg először, 1884-ben pedig a bécsi «Turner Ruder-Club», ez utóbbi védte most díját, leküldve egyik evezőjét Gebauert, ki a bécsi regattánál a junior versenynél mint második érkezett be. A versenybizottság: versenybíró Fülepp Kálmán, pályabíró Grill Richárd, indító Kiticsán Zsigmond, időmérők: Csizik Béla és Németh László urak. A versenybizottság helye a Margitsziget

felső csúcsa volt, honnét az egész pályát látcsővel pontosan át lehetett látni. Indításkor Gebauer és Mészáros az első pár csapat fix-üléssel tettek, csak aztán használva a mozgó ülést, a midőn Gebauer szép 40-es útemmel indult s kis távolságra háromnegyed hajó-hosszszal előnyben is volt Mészáros felett, ki az indulásnál 36-os, később 34-es útemmel behozva a távolságot, körülbelül 350 méter távolsáig együtt eveztek, midőn Mészáros szép hosszú 36-ossal Gebauert most már könnyen elhagyta s a pályán többször megállva, könnyen s biztosan nyert 10 csónakhosszszal. Verseny végével a sziget felső vendéglőjében kedélyes vacsora mellett adta át Fülepp Kálmán versenybíró szép beszéd mellett a díjat, a vándorserleget az egylet részére s az arany-érmet Mészáros F. részére; majd Mészáros F. köszöntötte fel a «Nemzeti Hajós-Egylet»-et, Fülepp Kálmán német nyelven (a vendég iránti tekintetből) Gebauert, ki ezt viszonzva, a magyar vendégszeretetet és a magyarokat köszöntötte fel. Kiticsán a csónakázó-egyletek közti barátságára ürített poharat, melyet még többen éltetve, beveződött a verseny minden hivatalos mozzanata; mely, hogy megtartható volt, egyedül a «Neptun» egylet sport-kedvelő fiatal tagjainak köszönhető, kiknek csak kitartást és erős gyakorlást kívánunk egyleti működésük ily szép s eredményes első fellépő folytatásához.

Az aradi torna-egylet ünnepélye június 3. A városliget fasorai alatt ritkán volt még látható oly válogatott s oly díszes közönség, mint az aradi torna-egylet ez ünnepélyén. A közönség körében ott láttuk Salacz Gyula polgármestert, Ormós Péter alispánt, Hász Sándort, ki mint versenybíró, Klammer Rezső és dr. Rosenberg Miksa bírótársaival a legagyobb buzgóságot fejték ki tisztük körül. Derék tornászaink 12-en voltak, mint az apostolok. No de ezek 12-en ugyancsak kitétek magukért s a veres ümezes gárda ugyancsak megérdemelte ama tapsokat, melyekkel a közönség elhalmozta őket. Budapestről is várt az egylet tornászokat, de biz azok nem rándultak le. A torna-ünnepély velocipéd-gyakorlatokkal vette kezdetét. Hat és egynegyed óra-
kor fogtak hozzá a versenyzők a távgyaloglásához, melyben Nagy Sándor üvezető lett a győztes, gyalogolván 11 percz és 4 mp. alatt mintegy 2100 méternyi, mely útát Weisz Izidor 11 percz és 8 mp. alatt tette meg. — Erre versenyfutás következett, 5—6, 1 méternyi magas akadálylyal, 560 méternyi távolsághoz. A versenyben Fleischhacker Ferencz lett a győztes, 1 p. és 3 mp. alatt futván meg e pályát. A második Sonnenfeld Lajos lett, ki 1 p. 8 mp. alatt ért be. — Erre a közönség elfoglalta a körönd padjait s a tornászok hozzá fogtak a lovon és az amerikai nyúton működéshez a gyermekzenekar játéka mellett. E mutatványoknál Nagy Sándor művezető és László Lajos s. művezető produkcióit nem is említjük fel, mert azok bravúr-darabok valának s csak a tagok közül emeljük ki azokat, kik a legtöbb tapsot kapták s ezek között első helyen kell említenünk pompás mutatványjaival Fleischhacker Gyulát, ki, hogy úgy mondjuk, kellemteljesen és egészen a pedanssáig menő szabatosággal tornázik, aztán Fleischhacker Ferencz és Kramer Henrik érdemlik ki az egeri nevet szép mutatványaikkal, míg az erőmutatványoknál Klein Samu volt felülmulhatatlan. A többiek is jól megérdemelt tetszésben részesültek.

H.

Bécsi regatta. Ez évben f. hó 13-án tartatott meg, szép számú nevezésekkel s igen sok érdekes eredménnyel, melyek közül bennünket különösen két pont érdekel, mint a melyekre Budapestről is történt nevezés az itteni «Neptun» evezős egylet által. Az egyik a seniorok skiff-versenye, melynél a nevezett egylet Mészáros Ferencz tagja által szándékozott megjelenni, a másik pedig az ausztria-magyarországi egyletek tagjai (a bécsiek kivételével) részére rendezett négyes verseny volt. A skiff-versenyben érdekes küzdelmek után az osztrák champion címet ismét Hintermann nyerte gyönyörű evezésével. Mészáros itt nem állott ki, mivel a négyes csapatban időközben bekövetkezett körülmények miatt egyik tagtársát kellett helyettesíteni. A verseny a «Neptun» és a lundenburgi csónakázó-egylet közt a magyarokra rossz eredménnyel végződött, a mennyiben a «Neptun» könnyen legyőzött.

Távúszás a Dunán. Mult vasárnap d. u. 2 órakor (jún. 21-én) 8 fiatal ember a nemzeti uszodából — Petzke Lajos jóhírű uszómester vezetése s egy csónak kíséretében — minden pihenés nélkül leúsztak Promontorig. A víz 18, a levegő pedig 15, ké-

